3 1761 07432714 9

Presented to the
LIBRARY *of the*
UNIVERSITY OF TORONTO
by
ESTATE OF THE LATE
JOHN B. C. WATKINS

4,50

MIN BRODERS LEVNET

Tredje Tusinde

»Schubotheske Miniatur-Bibliotek«

CARL BAGGER

MIN BRODERS LEVNET

Illustreret af Erik Henningsen
Forf.'s Portræt i Træsnit

KØBENHAVN
DET SCHUBOTHESKE FORLAG
J. L. LYBECKER OG E. A. HIRSCHSPRUNG
MDCCCXCIX

PT
8121
B24M5
1899

LIBRARY
DEC 27 1965
UNIVERSITY OF TORONTO

1053972

Thieles Bogtrykkeri. København

Carl Bagger

MIN BRODERS LEVNET

I

Og hvorfor vil I vel skilles ad,
Kan Kjærlighed skiftes om til Had?
Vil Du se paa ham med et harmfuldt Sind,
Hvem igaar Du kyssed paa Mund og Kind.

Præsten var endnu ikke kommen; En af min Faders og En af min Moders Slægtninge gik tavse op og ned i den store Sal paa Herregaarden, stundom rømmende sig, stundom stirrende ud af Vinduet, men Ingen af dem talte et eneste Ord til den Anden. Jeg husker saare grandt, at min skjønne Moders Portrait, som just hang paa Væggen i Salen, forekom mig netop paa den Dag ve et særegen sørgmodigt Kast;

hun havde forandret sin smilende Mine til vemodige Træk, til en kummerfuld Holdning — maaske var Belysningen Skyld deri: naar man er en Dreng paa sex Aar (saa gammel var jeg netop den Gang), kjender man ikke synderligt til Bedrag og mindst til de optiske.

Endelig rullede der en Vogn ind i Borggaarden; nysgjerrig steg jeg op paa en Skammel, for at se, hvem den nye Gjæst vel monne være, og jeg opdagede, at det var Præsten. Jeg hørte, hvorledes den Guds Mand alvorsfuldt hilsede paa min Fader; jeg saa, da Begge traadte ind i Storsalen, at der endnu hang Snefog i den ærværdige Præsts Øjenbryn. Sneen smeltede, dog troer jeg, at Præsten tillige fældte Taarer, — den hele Scene opvakte min Nysgjerrighed. Formodentlig skulde jeg ikke have været Vidne til hvad der forefaldt, men alle Parterne vare saa fordybede i sig selv, at Ingen af dem mærkede min Tilstedeværelse.

Efterat Præsten havde været i Salen saameget som et Par Minutter, traadte min Moder ind; hun saa bleg ud og havde forgrædte Øjne. I hendes Ansigt var ikke mere hin ungdommelige Munterhed og Livslyst at se, som for nogle Aar siden havde henrykt Enhver, der færdedes i hendes Nærhed. Ogsaa min Fader saa ud, som om han ikke var i det bedste Lune; det forbavsede mig, at han den Dag bar sin Kaptejnsuniform, — jeg havde kun en eneste Gang før i mit Liv set ham i den. Min Moder ilede hen til sin Slægtning, en Skibskaptejn, Cornelius, og jeg bemærkede, at hun klyngede sig tæt op til ham, som om hun anraabte hans Beskyttelse mod en overhængende Fare.

»Koldt Vejr idag,« henvendte min Fader sig til Præsten, men denne sendte ham et straffende Blik og svarte med skjælvende Stemme: »en anden Gang, Hr. Kaptejn, om Vejret; gid jeg var kommen hid blot for at tale om det!

Kun lidet tænkte jeg, tænkte vel ogsaa De selv, Hr. Kaptejn, paa, den Gang jeg for elleve Aar siden viede Dem og naadig Fruen, at jeg om elleve Aar skulde komme hid for at — adskille Dem. Her brast min Moder i Graad, og, ihvor lille jeg end den Gang var, saa anede jeg dog, at der nu forestod os Alle en mørk og sørgelig Omvæltning i vore Familieforhold.

Jeg maa imidlertid nødes til, for at Læseren fuldelig skal forstaa Begyndelsen af min simple Fortælling, at meddele en kort Udsigt over min Faders Liv, saaledes som min Moder og Kaptejn Cornelius senere have givet mig den.

Den Dag min Fader blev Lieutenant, døde hans Moder, Enke efter en Garver i Kjøbenhavn; hendes Boe toges under Skifterettens Behandling og erklæredes for insolvent. Min Fader fik altsaa sin Portd'epee indhyllet i Sørgeflor, men han synes ikke at have bekymret sig

meget om Tabet af sin eneste Slægtning: han levede sine første Officersaar i idelig nær Berørelse med Kjøbenhavns muntreste og vildeste unge Mennesker. Efter et Par Aars Forløb fandt han, som han udtrykte sig, »at han paa det Forfærdeligste havde brouilleret sig med sine Finantser,« hvorfor han ængsteligt stirrede efter en Udvej, der kunde bringe ham til »nogen Mønt.«

Netop i hint kritiske Tidspunkt skete det, at min Fader hændelsesvis traf paa den i vor Fortællings Begyndelse omtalte Slægtning af min Moder, Skibskaptejn Hans Cornelius, en rask Gut, der foer paa Ostindien. Sømanden syntes godt om den unge Lieutenant; det var jo ogsaa virkelig et smukt ungt Menneske, som, foruden utallige andre Fuldkommenheder, kunde nedsvælge en diabolisk Mængde Grog, spille Bruus og Polskpas og fortælle gode Anekdoter. Og saa vidt gik da Cornelius's Enthusiasme for min Fader, at han en Aften

under Nydelsen af et betydeligt Qvantum Eggepunsch og et, om muligt, endnu større Antal lystige Historier fra min Faders Mund, tilbød ham fri Overfart og Hjemfart igjen paa sit smukke Skib, Esther, næste Gang — og der var kun en fem Ugers Tid til — at det skulde gaa til Ostindien. »Endnu iovermorgen,« svarede min Fader henrykt, »indgiver jeg min Ansøgning om Afsked og følger Dem. Maaske jeg i det fjerne Asien finder, hvad mit Øje ikke kan opdage i det koldere, fattigere Europa. Den megen Grog har desuden taget noget paa mit Bryst — Søluften vil maaske være helbredende — jeg rejser!«

Nær havde imidlertid et ulykkeligt Tilfælde forhindret min Fader fra at tage med. Han styrtede med Hesten og fik en svær Contusion i Hovedet, og siden den Tid syntes Nogle at have bemærket — momentvis blot — en Forvirring i hans Tanker og Anskuelser.

Naar han blev hidsig, forekom det Mange, at der spillede en selsom Vanvidsstraale ud af hans sorte Øje, at en lidende Tilstand spredtes over hans skjønne Træk; en mørk Dæmon syntes da at staa ved hans Side; han saa sig ængstelig omkring, som om han vilde undgaa et Angreb af en ham overlegen Magt.

Umiddelbart efter at dette Uheld havde ramt ham, kom han sig imidlertid saameget, at han kunde søge sin Afsked, (som han erholdt med Kaptejns Charakter,) og stige ombord paa Esther til stor Glæde for Hans Cornelius. Overrejsen var heldig, men Cornelius beklagede sig over, at han syntes, min Fader havde tabt sit gode Humeur. Det var derfor ikke saa tungt for ham, som det under andre Omstændigheder vilde have været, at min Fader ikke vilde tage tilbage med Esther, men at han derimod vilde forblive i Ostindien, hvor han havde sluttet Bekjendtskab

med en ung, rig Enke. Cornelius rejste altsaa, men min Fader forblev.

Der var gaaet et Par Aar, siden Cornelius var vendt tilbage fra Ostindien; han havde opgivet sine Farter dertil og havde vendt sit Blik til Amerika. Han var netop nylig vendt tilbage fra Vestindien og sad hjemme i sit Hus en mørk Efteraarsaften, morende sig med at læse Norcrosses Levnet. »Fandens Karl!« mumlede Sømanden, »kjender Ingen, aldeles Ingen, der kunde blevet hans Lige; ja. maaske dog han, det var en desperat Fyr — spilte ypperlig Domino — Stakkel, siden det Fald med Hesten aldeles tabt sin Couleur — før rød, som en Rose, siden den Tid sort, som Jorden. Gud ved, hvordan han har det nu. Altid i gamle Dage i Spektakler med Vægterer og Kreditorer!« —

Denne Monolog afbrødes derved, at Kaptejnens Broderdatter, Olivia, der holdt Hus for Pebersvenden, og som senere blev min Faders Kone og Moder

til mig og min Broder, kom ind og meldte, at en høj, smuk Mand stod udenfor og vilde tale »med Onkel.«

»Kom ind!« raabte Kaptejnen, og ind kom — Ostindianeren, Kaptejnen, min Fader.

Cornelius kjendte ikke øjeblikkeligen den Indtrædende; ogsaa havde denne forandret sig betydeligt. Hans Klædedragt var rig; idet han traadte ind, kastede han en stor, blaa Kappe hen paa en Stol, ved hvilken Lejlighed den massive Guldkjæde blev synlig, som hang udenpaa Kjolen, og hvis Ender laa, heftede til Uhret, skjulte i Vestelommen. Hans Haar var blevet noget tyndere, hans Hudfarve noget mørkere; paa hans Kinder sad ingen Rødme, men snarere Napoleons bekjendte Bronzecouleur; hans Blik var melankolskt. Han strakte sin Haand, der glimrede af Ringe, hen til Cornelius og sagde: »Goddag, Du!« medens et svagt Smil skjælvede om Munden.

»For Fanden, Harring!« udbrød Sømanden, »er Du der? Du har lagt Dig prægtige Klæder til, Krabat, jeg kjendte Dig næsten ikke — hej, Olivia, Grog til Harring, nej, det er sandt, Du drikker helst Æggepunsch, aha, jeg husker nok i gamle Dage i »Holger Danske«, da var det —«

»Stille, Cornelius«, afbrød min Fader ham, »jeg drikker Vand nu — men har Du ikke hørt — vidste Du ikke, at jeg var kommen hertil?« og et konvulsivisk Smiltræk kom atter tilsyne.

»Ikke et Ord!« svarte Kaptejnen, »jeg har ligget syg de fjorten Dage, jeg har været hjemme — kommer lige fra Jamaica — tjent gode Pjastre, men nok ikke saa mange, som Du.«

Paa et Vink af Onkelen gik Olivia ud af Stuen, og nu væltede der da en Mængde Spørgsmaal ind paa min Fader, navnlig: »om han var gift?«

En mørk Skygge udbredtes over min Faders Ansigt, og med en stærk Beto-

ning paa det andet Ord i den fjerde Linie fremsagde han det gamle Vers:

Vel født er vel en Trøst,
Dog bedre vel opdragen;
Vel gift er Livets Lyst —
Vel død er hele Sagen.

Og dermed skjulte han sit Ansigt i sine Hænder og brast i Graad, og det var først efter et Kvarters Forløb, at han syntes mere fattet.

»Men, min Gud!« raabte Cornelius, »hvordan er det fat med Dig? ligger der noget Tungt paa din Sejler, saa betro mig det, saa skal jeg nok se at faa den flot igjen.«

Min Fader takkede ham for hans Venskab, saa sig om i Værelset og hviskede sagte til Kaptejnen: »vi ere dog ene?«

»Vel er vi det,« lød Svaret.

»Ja,« tog min Fader hemmelighedsfuldt til Orde, »jeg skal sige Dig, at jeg i de sidste Uger ikke har været ene noget eneste Øjeblik: Du maa vide: en

lønlig Fjende forfølger mig — i forskjellige Former — snart som en uhyre Vampyr, der breder sine Vinger udover mig og vil presse mig ind til sit lodne Legeme, for at suge Blodet ud af mig; snart som en Ridder i hvid Sølvrustning, med et højrødt Skjærf; han er dog bedre: han udfordrer mig, det er partie égale, han vil dog ikke overvælde mig; snart — og det er det værste — snart som en ung kvindelig Skabning med en Pukkel paa Ryggen — saasnart jeg kommer i Affekt, siger jeg Dig, og Du maa tro mig, saa kommer En af disse Skikkelser — og hvad der er det værste, det er, at jeg i mine lyse Øjeblikke selv er overbevist om, at jeg har taget fejl, at det Hele grundes i Selvbedrag fra min Side — men, Cornelius, hvad tyde disse Selvbedrag paa? de pege paa, at min Forstand staaer paa Nulpunktet, at jeg til visse Tider er *gal* — og *Vanvid* er saa sørgeligt — man kan i hine Øjeblikke *tale over sig* .....« —

... Du maa vide: en lønlig Fjende forfølger mig ...

En lang Pavse paafulgte og Cornelius sad i stum Forundring, udpustende frygtelige Tobaksskyer; han kastede Piben hen paa Bordet, lagde begge sine Hænder paa min Faders Arm og sagde i den venligste Tone af Verden: »hvorfor er Du kommen hid? er Du syg? hvad kan jeg, efter din Formening, gjøre for Dig?«

»Du skal gjøre, hvad Du før har gjort for mig,« lød Svaret, »Du skal være min Ven!«

»Ja!« raabte Kaptejnen glad og ledsagede sit Udraab med et eftertrykkeligt Haandtag, »det skal jeg Død og Pine være, men saa maa Du ogsaa være, hvad Du var før.«

»Ser Du,« begyndte nu min Fader, »jeg kom hertil næsten som en Fremmed; alle mine Bekjendte vare borte. Kun Du, hørte jeg, kun Du levede her i Byen. Nu véd Du, at der er et Instinkt, der hvidsker til os: søg en Ven, med hvem Du kan tale. Da tænkte jeg

paa Dig og paa Claus Sølberg, ham Mølleren, som forpagtede Fru Z—'s Mølle.« —

»Ja, den Forpagtning gik hurtigt overstyr.« afbrød Cornelius ham, »efter et Aars Forløb maatte han gaa fra Møllen. Han kommer nu hos mig og tigger og forsikkrer mig stadigt om, at Aarsagen, hvorfor han maatte gaa fra Møllen, var, at det var Vindstille hele det Aar igjennem, da han havde den i Fæste. Nu forleden havde han faaet en taalelig Hat af mig: den næste Dag, da han atter besøgte mig, havde han sin gamle Kaskjet paa og havde — formodentlig — sviret Hatten op. Jeg spurgte efter den. Ak — svarede han — da jeg forgangen Dag gik over Højbro, kom der et frygteligt Vindstød og tog Hatten af. — Skade, svarte jeg, at den Vind ikke kom, den Gang I havde Møllen. Haha, Du kan tro, at han blev rød i Kammen.«

Min Fader smilede svagt og bad Cor-

nelius om at lade lave et Glas Punsch. »Jeg er nu mere rolig,« sagde han, »og jeg fortæller maaske tydeligere, naar den stærke Drik har opvakt mine Livsaander.«

Punschen kom og min Fader begyndte:

»Som Du nok erindrer, skylder jeg Dig Penge; jeg kommer tildels for at betale dem. Din Godhed og Rundhaandethed satte mig istand til at forlade Byen; den førte mig over Havet; da Du rejste tilbage til Danmark, gav Du mig to hundrede Daler — jeg har ikke glemt det. Aarsagen, hvorfor jeg ikke vilde følge med Dig, var, ved Du, mit Bekjendtskab med den unge Enke, Fanny S—. Den Aften, da jeg fortalte hende, at vi om fjorten Dage skulde sejle tilbage til Danmark, tilstod hun mig sin Kjærlighed, forsikkrede, at den kjendte ingen Grændse, intet Maal, og, ved Gud, hun talte Sandhed. Hun tilbød mig at dele sine Rigdomme; jeg ægtede

hende, og hun elskede mig med hin østerlandske Varme, mod hvilken selv den spanske og italienske Kjærlighed synes mat og uden Farve. Hendes afdøde Mand havde været Kjøbmand, og Handelen havde i hendes Hænder, under en ypperlig Faktors Bestyrelse, ikke tabt; jeg skulde nu overtage den, men snart mærkede jeg, at det brøstede mig baade paa Lyst og paa Kundskaber. Desuden længtes jeg efter mit Fødeland; Solen skinnede her for stærkt, det var ikke Danmarks tempererede Klima; Danmarks Nætter, syntes mig, vare smukkere; Menneskene selv, tyktes mig, vare bedre i mit Hjem, — jeg vovede at proponere min Kone at ophæve Handelen, realisere vore Ejendomme, rejse til Danmark, og der kjøbe en Landejendom; jeg fortalte hende, hvor smukt der var i Danmark, og jeg lovede hende, at kjøbe en Ejendom ved Kysten, thi hun var vant til at have fri Udsigt over det stolte Hav. Hun blev

dybt rystet af mit Forslag, og hun indvilligede deri med Taarer. Ak, klagede hun, jeg har længe ventet det; dog hvorfor skulde Du ogsaa savne dit Fødeland? Lad os rejse, men erindre Dig, Harring, at Du, ved at rive mig ud af mit Fødeland, paadrager Dig endnu stærkere Forpligtelser til at elske mig. Holdt Du op at elske mig her, da kunde jeg dog trøste mig med, at jeg havde Slægt og Venner, som nogenledes kunde erstatte Tabet af din Kjærlighed; men derovre kjender jeg Ingen, der har jeg kun Dig, og hvis Du der svigtede mig, o, da havde det været bedre for mig, om jeg aldrig havde lært Dig at kjende.« —

Her tømte min Fader et stort Glas Punsch, som om han derved vilde søge Styrke til at fortsætte sin Fortælling; og, i Sandhed, den mørkere Del stod tilbage.

»Sejladsen til Europa,« vedblev min Fader efter dette Ophold, »var heldig,

paa en rædsom Storm nær i Canalen. Fanny var paa hele Rejsen meget stille, og jeg mærkede, at hun ofte græd ved Nattetide. Vi vare lige komne ud af Canalen, da jeg en Gang om Aftenen hørte de to Styrmænd tale med hinanden om mig og min Kone. — Skade, sagde den Ene, at hun er pukkelrygget. — Siger intet, gjenmælede den Anden, naar Pukkelen indeni er fyldt med Pjastre. — Jeg gad set, tog den Første igjen til Orde, den hovne Kaptejn Harrings Ansigt, naar han fører sin Kone i Selskaber, og Alle le ad Pukkelen. Han har blot taget hende for Pengenes Skyld — smuk Mand forresten. — — — Disse Ord vare som Dolkestik i den ømmeste Del af mit Legeme. Det havde jeg ikke tænkt paa. Vist var hun pukkelrygget, ikke meget, men altid dog saaledes, at Enhver maatte bemærke det; forresten var hendes Figur og Ansigt meget smukke, og der lyste en ubeskrivelig Godhed ud af hendes

Træk. Jeg gad styrtet hen og myrdet de to Matroser, som vovede at omtale denne Legemsfejl, dette mit Hjertes *Nolimetangere*. Jeg syntes fra dette Øjeblik af, at jeg, ved at forbinde mig med — en Vanskabning, havde udsat mig, og det med Rette, for hele Verdens Latter og Spot. Jeg tabte næsten al Godhed for den stakkels Fanny; hun mærkede min Lunkenhed og sørgede; den mørkebrune Rose paa hendes Kinder svandt — hun blev syg! — Jeg unddrog mig hendes Kjærtegn; blot Synet af hendes Legemsbræk bevirkede Væmmelse, Berørelsen Forbittrelse — og hun har vist været meget ulykkelig.«

Min Fader drog et dybt Suk og vedblev med skjælvende Stemme: »vi staa nu ved min Beretnings Ende, vær beredt paa at høre det Værste. — For en fire Uger siden, ved Midsommerstid, Klokken ti om Aftenen, kom vi her til Rheden. Det var for sildigt at komme i Land, og vi maatte altsaa sove paa

Skibet, men jeg havde ingen Ro, jeg stod op og gik op paa Dækket. Imorgen, sagde jeg til mig selv, begynde dine Lidelsers Dage; imorgen skal Folk begynde at sige: der gaar han med den pukkelryggede Kone, som han tog for ussel Mønts Skyld; naar I skjære Pukkelen over, saa falder der Dukater ud. I det Samme løftede jeg mit Øje ivejret, og foran mig stod Fanny i en sørgmodig Stilling og betragtede mig med Taarer. Ha, raabte jeg, hvad vil Du her? — Bede Dig om en Ting. — Sig frem, hviskede jeg utaalmodigt. — Harring, tog hun til Orde, vi ville tale aabent med hinanden. Du maa ikke længer søge at fordølge for mig, at Du ikke mere elsker mig. Fire Nætter efter Stormen i Canalen, har Du sagt mig det i Søvne. — Du kaldte mig, din Kone, din egen tro Fanny, mig kaldte Du en — Vanskabning. Du vilde duellere med dem, der lo ad Dig, og som havde Dig til Bedste. Din Opførsel mod mig i din

vaagne Tilstand har bekræftet, at hine stygge Ord kom fra dit Hjerte. Hør mig nu, Harring: Du skal ikke komme til at skamme Dig over din Kone. Giv mig det Halve af de rede Penge, som Du har, saa rejser jeg tilbage til mit kjære Fødeland, til min Slægt. Jeg har allerede talt med Skibskaptejnen her, han vil til Foraaret rejse til Ostindien, naar jeg giver ham en betydelig Sum. Jeg vil til den Tid indlogere mig hos ham. Giv mig blot Pengene, da skal Du aldrig se mig mere. Dit Fædreland skal ikke blive Dig kjedsommeligt for min Skyld. — Er Du gal, Fanny, raabte jeg, vi To kan ikke skilles ad i dette Liv. — Vi kan, tog hun grædende til Orde, giv mig blot Pengene, Harring, eller synes Du, at det Halve er formeget, saa giv mig blot sex tusind Daler, saameget fordrer Kaptejnen for Overfarten. O, Harring, giv mig mit Land igjen, giv mig mine Søstre tilbage; husker Du dog ikke, hvad jeg sagde til Dig hin

Aften, da Du bad mig om at ville følge Dig til Europa? Bad jeg Dig ikke, om at være trofast i din Kjærlighed, da jeg ellers herovre maatte gaa tilgrunde? — Taabelige Kvinde, raabte jeg forbittret, Du faar hverken det Halve eller de sex tusind Daler, Du er min Kone og forbliver hos mig. — Jeg greb hende vredt i Armen og vilde føre hende tilbage til sit Leje, men hun vristede Armen ud af mine Hænder. — Du har aldrig elsket mig, raabte hun, Du har lokket mig fra mit varme Fødeland, for at Du i dit kolde Norden kunde handle ilde med mig, men jeg vil ikke mishandles. Du har taget mig for Mammons Skyld, og Gud forlade Dig din Synd — — — —.«

Min Fader tav, spændt spurgte Cornelius: »naa da, hvad saa?«

Da rejste min Fader sig op, rystende over hele Legemet; han saa sig ængsteligt om i Værelset, bøjede sit Hoved ned til Cornelius's Øre og hviskede: »og saa sprang hun ud i Søen.« — — —

»Forbarmende Gud!« raabte Cornelius, »og hvad gjorde da Du?«

Min Fader satte sig atter ned og vedblev. »ser Du, jeg befandt mig i hint Øjeblik i en selsom Sindstilstand, jeg var ikke Mester over mine egne Tanker. Ak, Cornelius, der gives Øjeblikke, hvori en Mægtigeres Haand ligger tungt paa mit stakkels Hoved. I dette Nu er jeg Herre over mine Tanker og min Vilje; i næste Moment vil Du maaske se mig anderledes. Da er det, som om jeg, Mazeppa lig, var bundet til en vild Ganger, der foer med mig gjennem tykke, vejløse Skove, over høje Bjerge, over Aaer og Floder, ned i Vanvids sorte Afgrund; det er, som om en stor Ørn holdt mig i sine gule Kjæmpekløer, svang sig højt i Vejret med mig og lod mig derpaa fra Skyen paa den blaa Himmel falde ned i det kolde Hav. I hine mørke Øjeblikke vil jeg ikke kjende Dig; dit ærlige Ansigt vil være mig fremmed. Frygt, véd Du, at jeg ellers

ikke kjender; men i hine tunge Minutter skjælver mit Hjerte, som om jeg var et Barn, der stod Ansigt til Ansigt med en opbragt Fader. Er det om Dagen, saa synes mig, at det er Nat, og omvendt bliver den hvide Maane for mit Blik til en brandrød Sol. Det er da ikke mig selv, der taler; et fremmed Væsen lægger Ord paa min Tunge, som mit eget Jeg fralægger mig. Tro ikke, Cornelius, tro for Guds Skyld ikke, hvad jeg siger i hine usalige Øjeblikke, thi Usandfærdigheden sidder paa min Læbe. Tro det ikke, lov mig blot det, lov mig det, og min Taknemlighed skal være grændseløs.«

Min Fader var stærkt bevæget, imidlertid trøstede Cornelius's milde Tale ham nogenlunde, og han fortsatte sin Fortælling noget roligere.

»Mig selv ikke bevidst, styrtede jeg mig ud efter hende,« sagde han, »men da jeg var kommen ud i Vandet, vidste jeg ikke længer, hvorfor jeg var sprun-

get ud. Skibsfolket var imidlertid bleven opmærksom paa den Støjen; jeg véd selv ikke, hvad jeg skreg, men de forsikkrede mig, at de havde hørt nogle gjennemtrængende Skrig, som af en Kvindestemme. Jeg svømmede til Land og styrtede bevidstløs til Jorden paa den saakaldte »lange Linje«. Her fandt man mig om Morgenen, og man bragte mig til Toldbod-Vinhus, hvor jeg opvaagnede og saa' mig omgivet af en Læge og to Politibetjente. Jeg styrtede op og tænkte mig om; efterhaanden kom den svundne Nats Begivenheder for mit indre Øie. Jeg forbigaar Politiforhørene; jeg forbigaaer det frygtelige Optrin, da man pludselig førte mig ind i en Stue, hvor min stakkels Fanny laa livløs udstrakt paa en Baare; en Vandplante havde slynget sig ind mellem hendes sorte Haar. Denne grønne Krands i Forening med hendes hvide Natdragt mindede mig om hin glade Dag, da hun blev min Brud. Her laa da død og kold den, som paa

Jorden havde elsket mig inderligst; fjernt fra sit kjære Asien, fra Slægt og Venner, fandt hun en tidlig Grav i de kolde Vande, og — jeg var den usalige Aarsag til hendes Død.« —

Cornelius hørte med stor Sindsbevægelse paa min Faders Fortælling og spurgte ham derpaa, hvilke Tjenester han i dette Tilfælde kunde yde ham. Min Fader svarede: »mange og store Tjenester. Kan det undre Dig, at mine mørke Øjeblikkes Antal har formeret sig? Jeg har kjøbt det store Gods, »Højerup«, i det nordlige Sjælland, kom og besøg mig, jeg trænger til Adspredelse. Naar der er Nogen hos mig, er det bedre med mig. O, kunde jeg tilbagekjøbe hende fra Elysium, Cornelius, jeg sværger Dig til, jeg vilde give alt mit Guld, al min Rigdom; jeg vilde blive til en Bonde, gaa bag Ploven og fælde Glædestaarer. Dog, hvorfor stedse tænke paa og tale om en og samme Gjenstand? Vil Du komme ud til mig?«

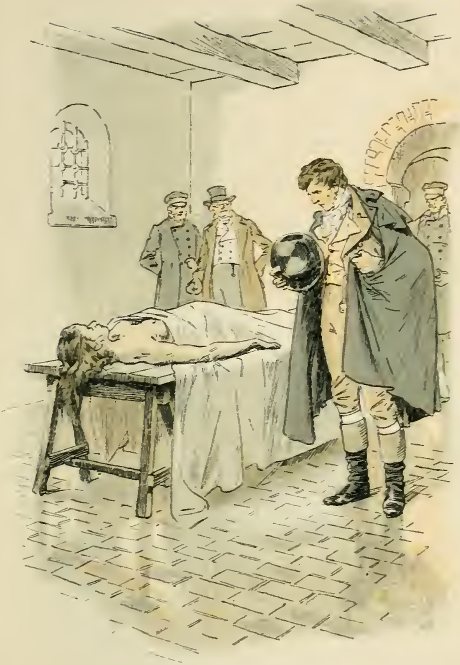

. . . Her laa da død og kold

Cornelius lovede det, hvis han maatte tage sin Broderdatter med sig, en Anmodning, hvori min Fader øjeblikkelig indvilligede. —

Min Faders Gaard, Højerup, laa paa den nordlige Kyst af Sjælland. Det var en meget gammel Herregaard, omgivet af Grave, hvis Vand dog aldrig var rigtig klart; oprindelig var den nok bygget af en Sørøver. Smaa Taarne stode paa alle Fløjene af Gaarden; en uhyre Lade, bygget af store, firkantede Kampestene, var det Første, som faldt En i Øjet, naar man kjørte ind ad den store Stenport med de underlige, gamle Forziringer. Paa Laden var indhugget med Jernbogstaver: Axel Arnfeldt, 1647. Umiddelbart fra Hovedbygningen kunde man gaa ned i Haven; Vinranker og Ferskentræer beklædte Murene, ja, ved at gjennembryde en Rude havde man ført en Ranke ind i Havestuen, og det var da morsomt at se, hvorledes den Gren, der var inde i Værelset, grønnedes tid-

ligt om Foraaret, medens den øvrige Del af Træet udenfor var død og kold. Paa venstre Side af Haven laa et engelsk Anlæg, paa højre Dyrehaven, og ligefor Bygningen væltede sig brølende det vilde, stormfulde Kattegat.

Det var her paa det dejlige Højerup, at Cornelius med sin Broderdatter, Olivia, opholdt sig i flere Maaneder, for at adsprede de mørke Tanker, som jevnligen plagede min Fader; det var her, at min Fader lærte Olivia nøjere at kjende, og det var her, at Præsten en mørk Efteraarsaften viede min Fader og Olivia til Cornelius's store Fryd. Vielsen skete i al Stilhed, og Præsten kjørte hjem silde om Aftenen. Men om Natten opstod et frygteligt Uvejr: det klang ude fra Kattegattet, som om der opførtes en vældig Musik af tusinde Harper, Basuner, Piccolofløiter og Contrabasser; hvo der har rejst i Jylland og har to Mile fra Kysten hørt »Vestervovvov« gjø ved Midnatstide, han kan dømme om Stor-

mens Magt hin Brudenat. Min Fader var mørkt stemt: »oprører den druknede Fanny Søen?« mumlede han ved sig selv; »gjør hun endnu Krav paa min Kjærlighed, og harmes hun over, at jeg elsker Olivia? Lever hendes Gjenfærd i Havet, vækker hun sine Søstre, de hvide Havfruer, for at synge Brudesangen udenfor mine Vinduer?« Og tankefuld gik han Klokken halv tolv ind i Brudekamret.

Lampen brændte svagt i Soveværelset, da Døren Klokken to sprang op, og en kvindelig Skikkelse i hvide Klæder, drivvaad, med udslagne Haar styrtede ind til det nygifte Par og raabte om Hjælp, om hurtig Bistand. Dette Syn berøvede min Fader Besindelsen. »Hvad vil Søen oppe paa Landjord? hvad vil Døden her i Livet? Synk tilbage, Fanny, i den kolde Sø og forstyr ikke min Fred!« — Og dog var der aldeles ingen Aarsag til Frygt og Rædsel; thi Graven, have vi Alle erfaret, beholder hvad den har

faaet, og Vejen dertil fører hen, men ikke tilbage. Den kvindelige Skikkelses pludselige Indtræden i Brudekamret var foranlediget af en naturlig Tildragelse: Skibet Iris fra Newcastle, ladet med Stenkul, Kaptejn Derby, var strandet udfor Højerup. Kaptejnen var svømmet i Land med sin Kone, men var svømmet tilbage tilbage til Skibet for at hente sin Søster. Konen, som var gaaet i Land i det engelske Anlæg, ilede gennem Haven op til Hovedbygningen, og her ledede Lyset hende til Brudegemakket. Men den følgende Morgen, da den rødlige Efteraarssol tittede nysgerrigt ud af Skyerne, for at se, hvilke Ødelæggelser Stormen afvigte Nat havde anrettet, da var Skonnerten Iris sunket; kun den øverste Del af Masten stod over Vandfladen, og det engelske Flag hang sørgmodigt ned i Bølgerne, medens Kaptejnens og hans Søsters afsjælede Legemer af Strømmen dreves langsomt ind paa Kysten.

II

Der er en Plet i dit Øje,
Der er en Bleghed paa din Kind,
Som viser klart og nøje:
Der hviler Noget paa dit Sind.

Efter halvandet Aars Ægteskab bragte min Moder en Søn til Verden, og denne Søn kaldtes Arthur.

Og det er da til Dig, kjære Arthur, til dine *manes,* at jeg helliger disse faa Blade. Mig tykkes, som jeg saaledes sidder her i min forfaldne Præstegaard, at jeg mærker en skjælvende Bevægelse i Luften over mit Hoved. Er det din forklarede Aand, som besøger mig her i min Udørken? Vel, vi skilles forsonede ad, og det unaturlige Broderhad tilintetgjordes, førend Du døde.

Arthur blev øjeblikkeligen min Faders Kjæledægge: lille Arthur maatte gaa med Fader paa Jagt og Fiskeri, lille Arthur maatte tænde Faders Tobakspiber og nippe til Faders Punscheglas, og — hvad der allerstrengest overholdtes — lille Arthur maatte, ihvor uartig han end maatte te sig, aldrig straffes eller endog mundtligen irettesættes af sin Moder. Og var det da, efter en saadan Opdragelse, noget Under, eller maaske rettere sagt, var det ikke naturligt, at lille Arthur blev næsvis imod sin Moder, hovmodig imod Tjenestefolkene og senere, da jeg var kommen til Verden, tyrannisk over sin mindre Broder? Jeg husker meget vel, at en af hans Hovedforlystelser bestod i, at staa tidligt op om Morgenen og foretage sig en Promenade gjennem alle Pige- og Karle-Kamrene, hvor han da diverterede sig med at helde Vand i de aabne snorkende Munde. Han overtalte en Gang mig til at følge sig paa saadan en Morgen-

vandring, og jeg skal ikke nægte, at det havde noget pudsigt ved sig at se, hvorlunde de stakkels Mennesker pludseligt opvaagnede, nær ved at kvæles, og hvorledes der da, medens Ansigtet konvulsiviskt fordrejedes, stode store Fontainer ud af Munden. — —

Jeg var to Aar yngre end Arthur; og, medens jeg aldeles ikke var afholdt af min Fader, nød jeg min Moders fulde, ømme Kjærlighed; ja, jeg kunde næsten fristes til at sige, at min Fader kun betragtede Arthur som sit Barn, medens omvendt min Moder ansaa mig som hendes egentlige, kjære Foster.

Min Faders onde Lune tiltog med Aarene, og især indtraf det hyppigen om Efteraaret, naar de vilde Storme oprørte Kattegattet. Naar Uvejret saaledes rasede udenfor, maatte flere af Gaardens Karle hele Natten igjennem ride langs Strandkanten og spejde, om der ikke var et eller andet Skib tilsyne, som stod Fare for at forlise. Kun naar

Svaret lød negativt, beroligedes min Fader nogenledes. — —

Og nu kunne vi da vende tilbage til Storsalen i Hojerup, hvor, som ovenmeldt, begge mine Forældre, Præsten, Kaptejn Cornelius og en af min Faders fjærnere Slægtninge vare forsamlede.

Cornelius tog til Orde: »Olivia, Du har tilskrevet mig og bedet mig om skyndigt at komme ud til Dig; jeg ser, at Du ogsaa har anmodet Præsten om at komme, jeg ser endnu en anden, mig ubekjendt, Herre tilstede, — hvad ligger Dig paa Hjertet? thi jeg haaber, at hvad Du ytrer i dit Brev til mig, og hvad den ærværdige Præst før i sin Tale sigtede til, — en Skilsmisse — nej, Olivia, saa vidt kan det ikke være gaaet?«

»Det er gaaet saa vidt, jeg kan ikke leve sammen med Harring!« lød min Moders Svar.

»Og jeg kjender Harring,« raabte Cornelius noget forbittret, »jeg kjender hans

gode og hans svage Sider, og han er et godt Menneske i det Hele taget. Er det hans ulykkelige Sygdom, der har bortvendt din Kjærlighed fra ham? den vidste Du, at han plagedes af, den Gang Du ægtede ham. Det er din Pligt at pleje ham, ikke at anklage ham.«

»Jeg tør ikke!« hulkede min Moder, »jeg tør ikke leve sammen med ham.«

Min Fader havde hidtil staaet tavs og spændt, men nu blev Uroligheden synlig i hans Ansigtstræk, han blev dødbleg; i det samme hørtes et frygteligt Vindstød at tørne mod Vinduerne, og Kattegattet, i fuldt Oprør, begyndte sin rædsomme Larm; da saa' jeg, at min Fader skjælvede og stirrede ængsteligt udad mod Stranden.

»Hvad mener De, naadige Frue,« spurgte nu Præsten, »med det Udtryk: at De ikke turde?«

»Kvindepassiar!« mumlede Cornelius. Da raabte min Moder: »Lover mig alle I, der her er tilstede, at hvad I nu

høre, skal aldrig tiere komme over eders Læber, sværger det, ved hvad I, hver især, holde for helligst.«

Og de svore.

Nu traadte min Moder frem paa Gulvet; hun holdt sig ikke længere fastklynget til Cornelius, men hendes Væsen var frit, og hendes Holdning sikker, idet hun henvendte sig til min Fader: »Harring, hvorfor frygter Du Stormen, hvorfor er Du ængstelig tilmode, naar Kattegattet er i Oprør? Din første Kone styrtede ikke i Søen, men hun blev styrtet, og den, der gjorde det, det var Dig!«

En stum Forfærdelse gjennembævede de Tilstedeværende; min Faders Ansigtstræk vibrerede frygteligt.

»Du tilstod mig det den sidste, stormfulde Nat,« vedblev min Moder, »Du tiggede mig først om at være tavs med din Hemmelighed, men senere truede Du mig med den samme Skjæbne; Du fortrød, at Du havde betroet mig det,

og — Du lagde Haand paa mig! Se, Onkel, Sporene af Voldsgjerningen paa min Hals og sig mig saa, om Du vil have, at jeg længer skal forblive her.» —

»Ikke et Øjeblik,« raabte Cornelius, idet han med Rædsel betragtede de blaa Pletter paa min Moders hvide Hals, »lad min Vogn forspænde, Du skal vende tilbage til mit Hus. Forbandet være det Øjeblik, da jeg fik det Indfald at føre ham over til Ostindien!«

Da stirrede min Fader vildt om sig, det mørke Øjeblik traadte ind. »Hvad!« raabte han, »hvorfor gaar jeg i Uniform, naar der ingen Krig er i Landet? Det er ikke sandt, hvad Du siger, hun styrtede sig selv ud i Søen, men jeg har ingen Fred paa mig, det er hele Ulykken. Dybt i Bølgen, der er koldt og sort, og hun har hvide Klæder, ser Du, de skinne igjennem det mørke Vand. Jeg var lidt hidsig, men jeg styrtede mig jo selv bag efter for at frelse hende. Kan jeg gjøre for, at jeg ikke fandt

hende? Hvor er Arthur? Du skal lære at svømme, saa kan din Fjende ikke drukne Dig!« —

Atter kastede Stormen sig imod Bygningen, da styrtede min Fader bevidstløs baglænds om, ligesom knust af Vindstødet. Alle, undtagen min Faders Slægtning, fjernede sig, og Tilberedelserne til Afrejsen gik for sig. Spørgsmaalet var nu blot om, hvo der skulde have Børnene, min Broder og mig. Da kom min Faders Slægtning ind i Stuen til os; han havde det Budskab til min Moder, at min Fader var kommen sig, men var dog gaaet tilsengs. Forresten lod han Moder sige, at hun selv skulde fastsætte, hvad hun vilde have i Penge om Aaret; han bad hende om Tilgivelse, og om ikke at dømme ham for haardt. Han var aldeles enig med hende om, at der burde finde en Skilsmisse Sted; han vilde ikke selv risikere, at han i et mørkt Moment, uden selv at vide det, mishandlede hende. En Ting bad

han hende kun om, det var at tillade ham at beholde Arthur; han kunde ikke undvære Drengen, og Drengen vilde selv helst blive hos sin Fader.

I det Samme aabnedes Døren og Arthur stod for os. Han havde grædt, og det lod til, at han var meget opbragt. »Stygge Moder,« raabte han, »slemme Moder har gjort Fa'er Fortræd, saa Fa'er er bleven syg. Og med Dig, Johannes!« henvendte han sig til mig, »med Dig skal jeg tale, naar vi Begge blive store. Saa vil jeg fægte med Dig og skyde Dig ihjel, fordi Du ikke vil blive hos Fader.« Og dermed slog han Døren i, og vi hørte, hvorledes han løb op til Faders Værelse.

Efter et Kvarters Forløb sadde vi tre, Cornelius, min Moder og jeg, i en Wienervogn paa Rejsen til Kjøbenhavn. Min Moder saa' aldrig mer det herlige Højerup, men jeg var der ifjor. Ejendommen er kommen i Fremmedes Hænder; Gaarden er malet op med en hvid

Farve, før var den rød; de lange Alleer af Kastanjetræer ere omhugne; Buxbomhækkene tilintetgjorte, Blomsterfloret uddøet, — kort, Alt syntes mig forandret, undtagen det balstyrige Kattegat, der buldrede tæt udenfor Haven.

III

Saa Barnets Bygning sit Grundlag fik,
Det blev som saa;
Og Tiden lagde sit Mosaik
Derovenpaa.

Aaret 1819 var for mig et Sorgens Aar; thi jeg mistede min saakaldte Onkel, Cornelius; henimod Vinteren blev jeg berøvet min Fader og Juleaften min Moder.

Natten efter den Dag, da min Moder var bleven begravet, havde jeg én rædsom og én dejlig Drøm. I den første syntes mig, at jeg stod foran min Moders Kiste, at Kisten vel var lukket, men at der var en firkantet Aabning i Laaget, saaledes at jeg kunde se Hovedet og Brystet paa den Døde, medens

den øvrige Del af Legemet skjultes af det sorte Træ. Da tyktes mig, at Orme og Utøj pludselig væltede ud af min Moders fromme Ansigt og af det fulde Bryst; de opaade alt Kjødet, saa at tilsidst kun Bensystemet var tilsyne. Da begyndte Dødningehovedet at nikke, det rejste sig op, snart kom de tynde Arme ud af Aabningen og endelig stræbte hele Skelettet, med krummet Ryg, at hæve sig ud af det smalle Hul. I det samme vaagnede jeg, skjælvende over hele Legemet, og mit Leje var drivvaadt af Angstens kolde Sved.

Den anden natlige Aabenbaring havde en mildere Form. Mig syntes, at Døren aabnedes, og at min Moder, foryngget til en dejlig, tyve Aars Pige, i et blegrødt Gevandt, traadte ind i Stuen. Hun havde en trearmet Sølvlysestage i Haanden og betragtede mig med et uendeligt vemodigt Aasyn. Men efterhaanden forandrede hendes Ansigtstræk sig, og hun voxede, saa at sige, i Dejlig-

hed, og en herlig, kvindelig Skabning stod for mit Blik. »Hvad vil Du mig?« syntes mig, at jeg raabte til hende. — »Eftertragt ikke,« forekom det mig, at hun svarede, »hvad der aldrig kan tilhøre Dig.« Og hun satte sig ned ved mit Leje, og en himmelsk Musik strømmede ud af hendes Mund, og, som hin Digterkonge siger, han, hvem jeg senere lærte at kjende, elske og beundre: »da var der ikke saameget af min Fader i mig, at jo min hele Moder traadte i mit Øje, — jeg græd.« Og Skikkelsen forsvandt, men den lever endnu i min Erindring, den viser sig endnu dagligen for mit Øje; man har i Mythologien ingen Gudinde for Vemod — hende var det, jeg saa' hin Nat, og hendes Billede er ikke siden bleven fortrængt, selv ikke af Kratzenstein-Stubs Halcyone paa det kongelige Billedgalleri paa Christiansborg. Drømmen selv oplevede jeg i Virkeligheden for et Par Aar siden, — kan det da undre Dig, at jeg elsker

den, og at min Tanke jevnligt dvæler ved den? — —

Jeg og min Broder fik strax en Hof- og Statsretsprokurator til Kurator. Det skjønne Højerup solgtes. Hvad vort Arvefald var, den Gang Ejendommen solgtes, véd jeg ikke, men det erfarede jeg, at min Fader havde lidt betydelige Tab ved Pengeomvæltningen 1813. Som Følge deraf blev min Arvelod efter Fader og Moder reduceret til femten tusind Rigsbankdaler, men jeg havde særskilt arvet fem tusind Daler efter Onkel Cornelius.

Aarene ilte hurtigen hen, og jeg tog efterhaanden første, anden og Embeds-Examen, den theologiske. I den Tid havde min Broder været Kadet, han var bleven Officer, havde imedens været paa Opmaaling i Jylland, men havde senere taget sin Afsked og levede i Kjøbenhavn, foruden af sin Formue, ogsaa af Informationer i Mathematik og de levende Sprog. »Han er,« sagde En

af vore fælles Bekjendter, en Student Riegelsen, »et ypperligt Hoved, men, skjøndt myndig og fuldvoxen, saa ellevild som en trettenaars Dreng. Han skriver smukke Vers, men henkaster dem i et fortroligt Øjeblik til sine Venner. Han omgaas stadigen de muntreste Fyre i Byen, deltager i deres Svire og er deres egentlige Anforer, skjøndt han ofte, som opvaagnende i Følelsen af sin Aandsoverlegenhed, behandler dem som sine Undergivne og overøser dem med Haan og Spot. Han er en stor Ven af det saakaldte smukke Kjøn; han har den Vane, i en alvorlig Samtale, pludselig at bryde af og komme med et komiskt Spørgsmaal til den, med hvem han taler. Han har taget sin Afsked af en vis Uafhængighedssyge, og — han bryder sig ikke en Smule om Dig, skjøndt Du er hans Broder!«

»Og hvor ser Du ham?« spurgte jeg Riegelsen videre.

»I Gjæstgivergaarden »den sorte Hingst«

er hans og hans Kammeraters Samlingsplads. Men er det ikke pudsigt, at han benægter, at Du er hans Broder? han siger, at han slet ingen Familje har.«

»Det maa jeg tro,« svarte jeg noget fortbittret, »han hilser mig ikke paa Gaden, og jeg har ikke talt med ham, siden jeg var sex Aar gammel.«

»Jeg vil fortælle Dig,« afbrød Riegelsen mig, »en af hans Genistreger, som fuldkommen karakteriserer ham. Kort efter at han af Magistraten var bleven erklæret umyndig — thi ogsaa den Skjæbnens Tilskikkelse har han maattet undergaa — begyndte han at spekulere i Lotteriet. Hvad sker? han vinder en Terne paa en femhundrede Daler. Strax tilsiger han syv af sine Bekjendter, — jeg maa indrømme, at han ikke forbigik mig, — og med disse syv sætter han sig tilvogns, for i Forening med dem at rejse Gevinsten op omkring i Sjælland. Dog, Skjæbnen vilde have det ander-

ledes; thi vi naaede ikke længere end til Blaustrød-Kro. Her — Du véd, det er simple Folk, som her drive Værtsskab — traadte vi ind, ligesom Konen i Huset lagde en Kalkun paa tyve Andeæg, for at den skulde udruge dem. — »Hej,« raabte din Broder, »ere I Alle enige med mig, saa forblive vi her, indtil alle Ællingerne komme ud af Æggene.« — Vi samtykkede Alle, men forhindredes i at blive længere end fjorten Dage ved den uheldige Omstændighed, — at de femhundrede Daler i den Tid vare opbrugte.«

Tungsindig tav jeg og forlod Riegelsen; jeg ønskede, at han havde overdrevet sin Fortælling.

IV

Halv Olding var han, halv galen Pog,
Halv — Gud ved hvad;
For hver Betragter en Cifferbog
Med tvetydigt Blad.
Som Dreng hans bedste Morskab det var,
Naar med Faderens Gulduhr han spøgte:
Da lyste hans Pande saa mild og klar,
Og Øjnene som en Lygte.
Det var et Varsel fra Evighed,
Som tyded paa Livet siden:
Thi Guldet spøgte han altid med
Og hyppigt ogsaa med Tiden.

Man tænke sig min Forundring, da jeg, Dagen efter at jeg havde været oppe til theologisk Attestats og erholdt bedste Karakter, modtog et saa lydende Brev:

Min meget ærværdige Hr. Broder!

Jeg har med sand *contentement* og Vellyst erfaret, at Du har faaet *laudabilem* til Embedsexamen, naar Du nu

blot ikke vil gjøre mig den Sorg, at blive til En af de Hellige. Har Du hørt Noget om det, at Grev H. til H—g skal have ansøgt Kongen om at blive kreeret til Degn ved Helliggejstes Kirke? — Vi have ikke handlet broderligt mod hinanden, vi have ikke besøgt hinanden, ja saa at sige, naar vi skulle tale Sandhed, vi kjende ikke hinanden. I min Faders Dødsstund bad han mig hilse Dig, han lyste sin Velsignelse over os Begge, baade over den Tilstedeværende og den Fjerne. Jeg vil komme til Dig med det Første. Du véd da, at jeg er gjort umyndig? —

Staa ene, foruden Bro'er og Mo'er,
Det tyktes mig eengang dejligt;
Saa kan Du vælge fra Syd til Nord
Det Stade, som mest er belejligt;
Saa kan Du vælge ved Øresund
Kontoret og Toldtariffen,
Hvad heller tumles i Shakepears Lund
Paa Pegasus, Gangergriffen.

Saa kan Du vælge den gejstlige Stand
Og famle, som Flere har famlet,

Hvad heller paa Scenen spille din Mand
Som Romeo eller som Hamlet;
Saa est Du din egen Autokrat,
Kan færdes med frieste Vilje, —
Dog fik jeg aldrig Friheden fat,
Skjøndt ugenert af Familje.

Jeg forsikrer Dig, kjære Johannes, at jeg siden min Faders Død ikke har interesseret mig for nogen levende Person. Kun ham elskede jeg af mit fulde Hjerte, ham kunde jeg gjøre Alt for, o, vidste Du, hvor godt vi to kom ud af det med hinanden! »Arthur,« sagde han ofte til mig, »blot for din Skyld gad jeg leve, thi Du er min eneste Trøst.« — Siden den Tid, da jeg jordede ham, har mit Hjerte været en Jordklump, hvor ingen lægende Urt, ingen Blomst kunde trives; thi Du véd jo nok, at jeg aldrig har brydt mig om min Moder. Dog:

Nu kjender jeg ikke til Sønnens Lyst,
Og ej til de barnlige Taarer;
Jeg har kun smilt ved Naturens Bryst;
Laant Blodet af hendes Aarer.

Hvad ikke jeg kjender, tier jeg om
Urokket staa Hvermands Troner!
Og Barnets Følelser staa for min Dom,
Som fremmede Religioner!

En anden Aarsag, hvorfor jeg ikke har søgt din Omgang, men har nøjedes med de faa Korn, som jeg har nippet i Honsegaarden, kan jeg angenehmt udtrykke saaledes:

Du vælge Dig Venner til Hjertero,
Men vel Du Dig for maa se:
Du vælge Dig Een, Du vælge Dig To,
Men aldrig fler end Tre. — —

Min Helbred er daarlig, thi mit Bryst er sygt, og en hektisk Rødme farver mine Kinder, netop saaledes som Stormenes Kulde maler Efteraarsbladene røde: det tyder paa — min forestaaende Tilintetgjørelse! Forstaar Du mig? vi ville vorde Venner, inden vi skilles ad. Vær hjemme imorgen Aften, saa kommer jeg op til Dig.

Din Arthur Harring.

Kjøbenhavn den — jeg har ingen Almanak, — Du maa undskylde.

V

Vi komme hid som muntre Gjæster,
Og vi vil drikke, det vil vi!
Vi er ej sortbeklædte Præster,
Men vi gaa løs paa Svireri.

Jeg gjennemlæste flere Gange dette besynderlige Brev og søgte at uddrage Arthurs Karakter af de faa Linjer, som han havde sendt mig. Letsindig maa han da være til det Yderste, tænkte jeg ved mig selv, men jeg synes, at der lyser megen Godhed ud af det Hele. Det der smertede mig mest, var Antydningen om, at hans Helbred var nedbrudt; alt Andet kunde redresseres, men dette ikke. Han havde imidlertid gjort det første, forsonende Skridt, og det stod nu til mig at besvare hans venlige Hilsen: jeg ilte

derfor strax hen til Riegelsen, for hos denne at faa Arthurs Bolig at vide; og han sagde mig, at det var Nr. 20 ved Vestervold.

Jeg traadte ind ad Gadedøren og hørte en umaadelig Larm oppe i Huset; jeg skyndte mig opad Trapperne. Paa tredje Sal fandt jeg en Dør, hvor der stod: Lieutenant Harring, men selve Døren blev bestormet af en Skomagerdreng og en temmelig velklædt Kone.

»Er Hr. Lieutenanten maaske ikke tilstede?« spurgte jeg.

»O jo, min Sæl er han saa,« svarede den kvindelige Furie, medens den sorte Skomagerdreng med et impertinent Grin hamrede paa Døren med Hænder og Fødder, »men han vil ikke lukke os op.«

»Hejsa, Hr. Lieutenant!« raabte Skomagerdrengen ind ad Nøglehullet, »jeg skal hilse fra min Mester, at her er deres Regning. Et Par nye Støvler syv Rigsbankdaler, et Par forføddede fire Daler, et Par Dandsesko (formodentlig

opslidte i en Dandsebod udi en Langsomvalts med Mutter Vaskerkones Datter, Sybille, tre Daler tre Mark, en Bod paa en Støvle otte Skilling, en Bagflik tolv Skilling — aa, vær saa god og luk op, nu saa' jeg jo gjennem Hullet, at De gik over Gulvet.« —

»Og jeg,« begyndte Konen at skrige, »tør jeg udbede mig deres behagelige Opmærksomhed, medens jeg tydeligt oplæser deres Regning for den fremmede Herre, der staar herude med Slængkappe paa. Lyder som saa: tre Skjorter (Herren har nok kun fire ialt) à sex Skilling, sexten Par Flipper à tre Skilling, ét Par Uldsokker fire Skilling — — — —.«

Her begav jeg mig skyndsomst nedad Trapperne, thi jeg hørte, at min Broder drejede Nøglen om for at lukke op. Jeg vilde ikke for al Verden have, at han skulde blive vidende om, at jeg havde været Vidne til denne deklamatoriske Morgenunderholdning. Men førend jeg var kommen ét Stokværk ned ad Trappen,

. . Jeg skyndte mig opad Trapperne . . .

blev Skomagerdrengen med en anstændig Fart slynget over Rækværket ned efter mig; min Broder ramte mig med Drengen lige i Ryggen, saa at jeg styrtede omkuld, medens et vældigt Kladsk oppe paa Trappen gav en grundet Formodning om, at Vadskerkonen havde faaet et kraftigt Ørefigen. Naar der nu føjes til, at en uhyre Hund foer efter mig og Skomagerdrengen, og truede med sin gigantiske Flab at sluge os levende, kan man vel ikke undre sig over, at jeg og Drengen realiserede den ilsomste Retirade. Et Minut efter at vi vare slupne ud af Døren, kom ogsaa Vadskerkonen, hvis blussende, højre Kind tydeligt nok røbede, hvilke Fataliteter den saaledes i det aarle Morgengry havde maattet undergaa, men oppe paa Trappen lød der endnu en betydelig Gjøen, som, advarende imod gjentagne Besøg, endelig hendøde i en douce Brummen. »Jeg lader ham indklage for Forligelseskommissionen,« jamrede Konen. »Og jeg,«

hylede Drengen, »vil aldrig gaa mere med Regninger til ham, det skal den store Christian gjøre.« — —

Jeg gik hjem, men besluttede dog om Eftermiddagen at gjøre endnu et Forsøg paa at faa Arthur i Tale, førend han om Aftenen kom til mig. Jeg gik derfor atter til Vestervold og stod nu anden Gang udenfor hans Dør, men forhindredes fra at gaa ind ved at høre en forvirret Larm i Stuen; jeg lyttede og søgte at dechiffrere dette underlige, babyloniske Sprog, og Resultatet af min Undersøgelse blev da, at de forskjellige, forvirrede Lyde vare Klingen med Glas og Raslen med Flasker, Trumfen i Bordet og Nynnen af stygge Viser, højrøstet Latter og Kasten med Tærninger. Tungsindig vendte jeg hjem og lavede Alting til til Modtagelsen af den sjeldne Gjæst: jeg hang en frisk Blomsterkrands over min Moders Portræt, jeg dækkede Bord og satte Vin under Kakkelovnen og ventede nu taalmodigt paa Gjæstens Ankomst.

Men Vægteren havde alt raabt ni, og ingen Arthur var endnu kommen tilsyne; jeg begyndte at mistvivle, — da jeg pludselig hørte flere Instrumenter spille op nede paa Gangen. Den strygende og blæsende Musik kom op ad Trapperne; jeg kunde høre en afskyelig Klarinet og en, om muligt, endnu falskere Violin, medens et Valdhorns forfærdelige Brøl bragte det skrøbelige Hus' Mure til at skjælve. Min Dør fløj op, og et helt Tog traadte ind i min Sal.

Forrest gik Arthur med en Dame under Armen; hun havde en lille, sort Kaabe paa og en Vifte i Haanden, og hun støttede sig ømt og fortroligt til Arthurs Arm. Arthur saa echaufferet ud og nærmede sig mig med usikkre Skridt, forresten opfyldtes Værelset af ti til tolv Mennesker af et temmeligt brutalt Udvortes, og midt iblandt dem bemærkede jeg Riegelsen. Denne Sidste nærmede sig mig pludseligt, bukkede, men hvidskede mig med det samme i Øret: »hold gode

Miner, thi disse Mennesker ere berusede.« — Instrumenternes Støjen vedblev, efterat Kapellet var traadt ind i Salen og forøgedes med hin frygtelige Bulbiders Tuden, med hvilken jeg alt i Formiddags havde gjort Bekjendtskab.

»Jeg maa gjøre Dig,« tog min Broder til Orde, idet han søgte at ordne sine Tanker, »noget nærmere bekendt med vort Selskab — jeg haaber dog, at jeg har den Ære at tale med min Broder, Hr. Johannes Harring? — Aha, jo jeg kunde nok se det. Denne Dame er Jomfru Rikke T—.«

Jeg gyste tilbage, da han nævnte dette Navn; hun var En af Byens mest berygtede Kvindfolk. »Og hende,« raabte jeg, »gaar Du med under Armen!«

»Ja, hvorfor ikke det?« svarede Arthur, »jeg véd ikke af, at hun har noget Udslet, der kunde smitte mig. Forresten dandser hun fortræffeligt, nu skal Du strax se, — aa, lille Rikke, dands den bekjendte Sarabande for min Broder, og I,

Musikanter, spiller op, jeg vil selv trak tere Violinen.«

Og nu begyndte da atter den infernalske Musik, medens min Broder paa en Gang spilte Primoviolinen og dandsede med Damen. Donnaens Gebærder vare naturligvis særdeles uanstændige, og min Broder gav just ikke synderlig efter i dette Kapitel, saa at jeg ved at se paa hende uvilkaarligt kom til at tænke paa Ariosto i hans sjette Sang:

Su per la soglia, e fuor per le colonne,
Corron scherzando lascive donzelle,
Che se i rispetti debiti alle donne
Servasser più, sarian forse più belle.

Med en mageløs Aplomb drejede hun sig paa Taaspidsen og uddelte smaa Ørefigener og andre, ømme Kjærtegn til Orkestret og Tilskuerne. Pludselig tav Musiken; hun havde dandset sig træt og lagde nu Guitarren hen, min Broder blev staaende maalløs og ubevægelig midt paa Gulvet. Han lagde sin højre Haand paa min Arm og pegede med den venstre

hen paa Væggen; »for Himlens Skyld, Johannes!« raabte han, »hvem er den Dame med Krandsen over Hovedet?«

»Vor Moder, Arthur!« sukkede jeg. Da blev han kridhvid i Ansigtet, og to tunge Taarer randt ned over hans Kinder. Han hævede Lysestagen op i Vejret, for nærmere at betragte det skjønne Hoved, og flere og flere Taarer væltede ud af hans Øjne. »O Moder,« jamrede han, »skulle vi saaledes gjenses? Da jeg sidste Gang som niaars Dreng saa' Dig, var jeg uartig imod Dig, og nu, da jeg staar voxen foran Dig, saa er jeg i den Tilstand! jeg kan ikke trygle om din Tilgivelse, thi Du hører mig ikke, jeg kan ikke kysse din Haand, thi den er vissen og kold. O Johannes, hun maa være meget vred paa mig, jeg har ikke tænkt paa hende siden den Dag, at hun og Du rejste fra Højerup!«

»Husk,« trøstede jeg ham, at »Lidenskab og Vrede ikke medtages i Graven; Trækkene ere blide, og Aasynet er roligt

paa den Døde. Kun Kjærlighed lever i Urnen, men Hadet bliver oven Mulde hos os stakkels Efterlevende.«

»Lad det Maleri afkopiere,« bad Arthur, »saa skal jeg betale Dig i Begyndelsen af næste Maaned. Hør, er det ikke pudsigt, hvorledes man kan gaa over fra Fuldskab til den ædru Tilstand? Nu er jeg mig selv mægtig, før vidste jeg ikke, hvad jeg gjorde. Mennesket er et flersidigt Talent, han kan baade være ædru og drukken. Min Kompliment til Dem, min smukke Moder, vi skulle altsaa ses paa mit eget Værelse!« og hermed vendte han sig med et letsindigt Buk fra Portrætet og betragtede med synligt Velbehag sine Ledsagere.

Disse værdige Personer havde imidlertid grupperet sig omkring det Bord, hvorpaa den Arthur og mig tiltænkte Aftensmad stod, og her vare de da ivrigen beskjæftigede med at anrette de største Ødelæggelser i Madvarerne. Isærdeleshed steg min Forbittrelse højt,

da jeg saa' Donna Rikke dele en Kapun med Arthurs store Hund. Imidlertid fattede jeg mig og gik hen og skjænkede de Par Flasker Vin om, der stode under Kakkelovnen. Signora Rikke proponerede Værtens Skaal, og Arthur forsikkrede, at det vilde være meget uhøfligt af mig, om jeg ikke vilde klinke med hende og det øvrige Selskab. Nu dannede min Broder en Basun af et Landkort, der var klinet paa Pap; en af Ledsagerne greb Violinen, en anden Klarinetten, medens min Broder og hans Hund kappedes om at frembringe de mest uharmoniske Toner, og saaledes blev da min Skaal drukken under en klingende Fanfare. Men da nu Maden var sluppen, og Vinen var drukken, længtes Selskabet nok efter en større Tumleplads for deres Virken, de begyndte at skrabe med Benene og give deres Mishag tilkjende over, at Arthur ikke gav Signalet til Opbrud. Da greb han mig om Armen og førte mig hen til et Vindu. »Johannes!«

Og saaledes blev da min Skaal drukken ...

sagde han, døm mig ikke for haardt, men husk, at ligesom der ikke findes to ensdannede Blade paa et Træ, saaledes gives der heller ikke tvende ensdannede Sjæle paa den hele Globus. Du har ikke de samme Lyster eller Lidenskaber, som jeg, men din Trang og din Hu staar til noget ganske Andet. Men nu gives der nogle enfoldige Mennesker, som ikke kunne begribe, at Andre kunne tænke, ønske og handle anderledes, end de selv; fordi at de selv ikke kunne lide engelsk Porter, ville de have, at alle Bryggerierne ved Themsen skulle gaa ind, og hele Verden skulde drikke Thevand. Jeg hylder Munterheden, men Du er alvorlig; nu vel, lad Ingen af os gaa den Anden i Vejen. Ørnen kan ikke svømme, Rensdyret kan ikke flyve, Fisken kan ikke synge, og jeg kan ikke græde. Og nu, min alvorlige Broder, nu maa Du lyse os ned ad Trapperne, thi jeg havde nær forvredet mit Ben, da jeg gik herop.«

»Lad for Guds Skyld,« raabte jeg, »ikke det Fejltrin afskrække Dig fra at besøge mig tiere, og« — vedblev jeg leende — »tro endelig ikke, at dit Besøg vilde være mig mindre kjærkomment, mindre interessant, om Du for Fremtiden kom e n e og uden Harmonimusik.«

»Aa,« svarede Arthur, »jeg er ligesom Uglen, Minervas Fugl, saa snart jeg om Natten viser Verden mit smukke Aasyn, flokker der sig strax omkring mig en Skare ubetydeligere Fugle og ledsager min lette Flugt med Hyl og Hujen.«

Hermed trykkede han min Haand, og jeg gik foran Toget med Lyset i Haanden nedad Trapperne. Men, ak, hvad jeg havde anet og befrygtet, skete: langs nedad Trapperne udførtes atter en stor Symfoni, hvor Donna Rikkes Guitar iværksatte en skingrende Væddestrid med min Broders Hobo. Husfolkene tittede nysgjerrigt ud af Kjøkkendørene, men jeg tryglede forgjæves om Tavshed. Endnu helt langt ude paa Gaden vedbleve de

gale Mennesker at spille op, indtil Vægterens Pibe bevirkede, at Skaren adsplittedes; man hørte forvirrede Raab, en Lyd, som om en Violin blev slaaet imod Stenbroen, man hørte Latter og en høj, kvindelig Stemme, der protesterede mod en forestaaende Bortførelse til »Hullet«. Og endelig, for at gjøre min Ærgrelse fuldstændig, stod min Vært paa Trappen, ventende paa mig, for i Anledning af Spektaklerne paa Gangen at sige mig op.

VI

Naar Vinden er god, saa sejler jeg bort
Til Fyen, eller muligt længere fort,
Men vil Du mig Noget, saa skriv mig til,
Jeg er din Broder og svare da vil.

En fire Uger efter, at denne Aftenscene fandt Sted, stod jeg en Formiddag med Kopien af min Moders Portræt udenfor Arthurs Dør. En ganske ung Maler, B—z, havde afkopieret Billedet, og Foretagendet var lykkedes udmærket. Faa Aar efter rejste den talentfulde Kunstner udenlands — Tydskland misundte os ham — han satte Foden over Alperne — hans Hu stod til det blaa Italien, der, hvor de opgrave (som Digteren siger) den fjerne Oldtid af Markerne, — da døde han, og Danmarks Hjerte blev, da

hans sidste Mesterstykke kom til hans Fødeland og hyllet i Flor ophængtes paa Udstillingen i Kjøbenhavn, delt mellem Sorg og Beundring.

Jeg lyttede udenfor min Broders Dør, men jeg hørte ingen Menneskestemmer; jeg bankede paa — »kom ind!«

Min Broder sad og læste, og ved Siden af ham i Sofaen sad en smuk, lille Dreng og skrev.

»Gaa, Georg,« sagde Arthur til Drengen, »saa skal jeg læse med Dig i Eftermiddag. Kummerfuldt Arbejde, at være Rygpidsker, Johannes; men jeg faar det ret godt betalt, det er min Værts Søn. Et lille Glas Vin, eller mulig en Cognac?«

Jeg betakkede mig, men satte mig ned ved Siden af ham. »Jeg er af en anden Anskuelse, end Du,« sagde jeg, »angaaende Skole- og Opdragelsesvæsenet, ja, jeg er endog af en saa modsat Mening, at jeg om otte Dage rejser fra Byen, for at blive Huslærer paa en Herregaard.«

Arthur foer op og korsede sig: »Er Du besat? Du, en theologisk Kandidat med bedste Karakter, Ejer desuden af tyve tusind Daler, Timelærer i Byens første Skoler. (ja det var nu rigtignok en af de maadeligere Egenskaber), Du vil forlade Kjøbenhavn, den muntre Hovedstad, for at —«

Her bankede det paa Døren, Arthurs Ansigt formørkedes, men opklaredes strax, da han saa', hvem det var.

Den Indkommende var en høj Mand i blaa Chenille; han havde noget Galt ved Øjnene paa Grund af, at han en Gang i Dyrehaven — thi han var kommen hertil som Markskriger — havde fordærvet sit Syn derved, at der ved et Kunststykke sprang ham noget Krudt i Ansigtet.

»Ah,« raabte min Broder, idet han kjælent lagde Hovedet ned paa den ene Skulder og sødtsmilende truede ad den, maaske ubehagelige, Gjæst med Pegefingeren: »det er ikke smukt handlet af

Dem, Hr. G—! Blot jeg tøver to Dage over Terminen, saa hjemsøger De mig strax. Men kan da ikke et Menneske have Forfald? Se her, Utaknemmelige, her er en Liste over alle mine Kreditorer, nej, se blot, siger jeg. Hvem staar øverst? Hr. Skræddermester G—. De skal først og fremmest betales; min Ære tilsiger mig, at det er min Pligt, — De har jo givet mig Kredit, skjøndt De vidste, at jeg var erklæret umyndig. Ja, De kan tro, at jeg havde Ubehageligheder med ham, der staar antegnet som Nr. elleve. Han vilde være Nr. et, Kanaillen, men jeg svarede: nej, min ærlige Skræddermester, Hr. G—, skal være Nr. et. Spørg min Broder ad, ja, det er min Hr. Broder, dér sidder, han kan være mit Vidne til, at jeg skjændtes meget længe med det fordømte Nr. elleve — en trodsig Karl. Forresten, min gode Hr. G—, saa benyttede jeg samme Lejlighed til paa det kraftigste at anbefale Dem til min Broder, aah, det er en

ganske anden Mand, end jeg. Jeg er bleg og skrantende, som en Hvidroe, han er sund og rød, som en Rødbede, Alt, en Følge af den forskjellige Levemaade. Ogsaa lovede han, at han skulde lade sy en Sommerfrakke hos Dem. Kan jeg da gjøre mer for Dem, min kjære, gode Hr. G—?«

Under denne lange Tale saa' jeg, at Arthur ideligen gjorde nogle, for Skrædderen skjulte, Haandbevægelser hen til Hunden, og Dyret forstod fuldkomment de fine Vink. Knurrende luskede den omkring Skrædderen, bjæffede og fremviste af og til et udmærket Tandsystem; ikke heller var Hr. G— en rolig Tilskuer, men retirerede langsomt hen imod Døren.

»Slem Hund,« talte Hr. G— med sin tydske Dialekt, »aha, Lieutenanten ingen Penge endnu? still Hund! ja ja, faar vente, til de kommer — ruhig, mein Hund, bin guter Freund — min Herr vil ha'e en Sommerfrack, jeg kjender godt

Hr. Kandidaten af Namen — ah den Hund, den Hund — naar maa jeg høre op hos Hr. Lieutenanten, næste Uge? binnen fjorten Dage? ach, es kommt ein Wechsel heute!«

Min Broder lovede Manden sine Penge med det Allerførste, og Hr. G— ilede udaf Værelset, idet han kastede sky Blik hen paa Hunden.

»Saaledes maa man fægte sig gjennem Verden,« raabte Arthur leende, da Manden vel var borte; og han viste mig da en ti, elleve, forskjellige Lister, hvor Kreditorernes Navne stode paa hver især i en forskjellig Orden.

Men jeg var ikke stemt til Latter. »Arthur!« tog jeg til Orde, »Du er i Pengeforlegenhed, henvend Dig til din Broder, Intet er rimeligere. Følg hjem med mig, Du skal faa saa mange Obligationer, som Du vil.«

»Bryd Dig aldrig om Sligt,« svarede han endnu muntrere, »men lad mig om den Ting. Jeg er nu en Gang saaledes

vant til denne Kræven, at jeg ikke kan undvære den. Ligesom jeg nu en Gang er vant til at sove, spise, gaa oprejst, læse Bøger, saaledes er jeg ogsaa vant til at have Gjæld, og Pengeforlegenhed er for mig blevet til en af Livets første Fornødenheder. Aanden er altid i Bevægelse, jeg har ingen Ro, men er nødt til at spekulere, at se mig om efter Udveje, at gruble efter Undskyldninger. Naar jeg gaar ud fra, at Hvile, at Dødsstilhed, at Tilintetgjørelsen ere de værste Onder, den sørgeligste Tilstand, saa maa jeg elske den tankevækkende, oplivende, stimulerende Gjæld, som et virkeligt Gode; den tvinger mig til at tænke, den pirrer de slappede Aandsevner, jeg lever et potentieret Liv, og dette Sidste er mig saa meget vigtigere, som jeg — snart kommer til at forlade Livet.»

Dette Sidste sagde han med dæmpet Stemme, og en dunkel Rødme foer over hans blege Kinder; Taarerne traadte mig i Øjet. Skal jeg miste øjeblikligen,

tænkte jeg ved mig selv, hvad jeg saa nyligen fandt, skal jeg strax igjen vorde en frændeløs Stakkel? Skal han, som nu staar for mig i ungdommelig Munterhed, saa tidligt gaa den Vej, som ellers naturligst kun betrædes af Oldingen? Ligger der muligt over hans uskyldige Hoved en Forbandelse fra Havets Dybder, en Forbandelse, som egentlig nærmest burde havde ramt hans Fader? — Jeg afbrødes ved hans Tiltale:

»Ser Du denne unaturlige Rødme, Johannes?« sagde han muntert, idet han pegede paa sin Kind, »tror Du det er Sundhed? det er det ej. Har Du ikke set om Foraaret, naar Valbyerne bringe det første Græssmør tiltorvs, at dette Smør er saa overraskende gult? tror Du denne Farve er naturlig? det er Gurgemeie, det er Unatur, og saaledes er ogsaa det Røde paa min Kind. Det er mit Bryst, Johannes, som er daarligt.«

»Er det saaledes fat,« afbrød jeg ham hastigt, »saa skal Du rejse øjeblikligen

til Frankrig, til Italien; maaske kan Du komme Dig i det varmere Strøg, og Penge skal Du faa af mig.«

»Tak for dit Tilbud,« svarede han, »men ogsaa det maa jeg afslaa. Mig hjælper ikke mer Forandring af Opholdssted og Skiften af Klima. Dø skal jeg formodentlig snart, og saa vil jeg dø her, omringet af mine Venner. Men Guds Død, er det ikke Mandag idag? havde jeg ikke nær glemt det Allervigtigste!« og med hurtige Skridt gik han udaf Døren, og jeg hørte ham raabe paa: Claus!

Jeg hørte en Mumlen udenfor paa Gangen; jeg hørte min Broder gjentagne Gange nævne nogle Talstørrelser, — endeligen kom han tilbage ind i sin Stue.

»Hør mig,« sagde han særdeles venligt og indsmigrende, »Du er mer end min Broder, thi Du er min — Ven. Jeg har ikke været istand til, fra Begyndelsen af, at kunne vælge Dig til min Broder, men nu er jeg voxen,

myndig, (skjøndt i juridisk Betydning umyndig) og med fuldmodent Overlæg udkaarer jeg Dig til min Ven — jeg lægger Mer i det Ord: Ven, end i Ordet: Broder; thi Forholdet Broderskab bestemte Gud, men jeg, jeg selv, udser mig mine Venner: jeg skaber mit Venskab.«

Jeg forundredes højligen over denne Introduktion, men nøjedes med at forsikkre ham om, at jeg ikke alene følte mig smigret, men ubeskrivelig lykkelig over, at hans Valg var faldet paa mig.

»Jeg ser paa dine Ansigtstræk,« vedblev han leende, »at Du forundrer Dig over, at jeg sætter saa liden Pris paa Slægtskab, men tilgiv: jeg har mine Grunde. Jeg véd, at Du kommer til vor fælles Qvasi-Tante, Generalinde B—, men Du véd maaske ikke, at jeg i de senere Aar ikke er kommen der alene for din Skyld, rent ud sagt, blot fordi jeg skyede dit Selskab. Generalinden følte sig piqueret over denne »Mangel

paa Opmærksomhed« og behagede at revanchere sig paa det eklatanteste. Hun fik at høre, at jeg — uden at ændse om, hvad hun saaledes havde hørt af sine Sladdersøstre, var sandt eller usandt — søgte min Afsked, og at jeg, som man siger, søgte offentlige Steder; øjeblikligen udspreder hun det Rygte, at jeg i tre Maaneder ikke har gjort Andet, end spille Kort i »tre Nuller« og i »blaa Stud,« Steder, som Du vistnok véd, hvor kun Avlskarle og Mælkekuske søge deres kortvarende Tidsfordriv, og dog« — her foer der Lyn ud af Arthurs Øjne — »dog forsikkrer jeg Dig, at jeg i den nævnte Tid af de tre Maaneder havde været paa Opmaaling i Jylland, mange, mange Mil fra hendes Naades ubehagelige Nærhed.«

»Jeg kan ikke nægte,« sagde jeg, da han saa' mig stivt i Øjnene, »at hun ogsaa har fortalt mig det.«

»Ser Du, Johannes!« raabte han fnysende, »det er Familjeskab: at være

den Første til at anklage, den Sidste til at forsvare den stakkels Slægtning og at være bagefter den Sidste til at række en hjælpende Haand til Frænden, hvis han har snublet, o, det er altsammen det nære Familjeskab! — — Dog det var ikke det, hvorom vi skulde tale. Du vil rejse? hvorhen?«

Jeg nævnte ham Herregaarden i Jylland samt Proprietærens Navn; han studsede: »derhen?« raabte han, medens en usædvanlig Glands spillede i hans Øjne, »rejser Du derhen? — — — jeg har selv rejst derigjennem — men det var om Natten — Johannes, hør, dersom Du—«

I det samme Øjeblik bankedes der paa Døren, og en Soldat traadte ind med en Seddel i Haanden.

»Naa, Claus,« spurgte min Broder, »der var da Intet ivejen?«

»Jo,« svarte Claus, »der var det i Vejen, at Herren ikke havde løst den sidste Seddel, hvisaarsag Kollektøren ikke vilde skrive denne af.«

»Saa maa Du lægge Pengene ud,« raabte Arthur bistert.

»Jeg ejer Kronedød kun sex Skilling,« lød det vemodige Svar, »men jeg har faaet et Par Ridestøvler af Herren, dem vil jeg sætte i Pant hos Kollektøren.«

»Dumt Sludder,« raabte min Broder, »den gamle isgraa Kollektør har jo Podagra.«

Her afbrød jeg Samtalen ved at række Arthur min Brevtaske og tilbyde ham at tage, hvad han lystede. Han aabnede den hurtigt og foer højt i Vejret med alle Overraskelsens Fagter: »Himmel,« raabte han, »hvilket Syn! kom, Claus, og se med. Tierter, Femmere, og, Gud tilgive mig alle mine Synder, to Hundreder. Betragt især det Sidste, det vil vare længe, inden dit Øje vil falde paa noget Lignende. Der er en Tiert, løb til Kollektøren, og — saa kunde Du gjerne tage en Bouteille Petit Bourgogne med paa Vejen. En Mark gives Dig for din Ulejlighed.« Og Karlen

løb, som om han havde haft en Bræmse til Forfølger.

Jeg var imidlertid gaaet hen til Vinduet og havde anstillet højst sørgmodige Betragtninger over Arthurs Adfærd. Da jeg tilbød ham Penge til at betale sin Gjæld med, afslog han dem; da jeg tilbød ham dem, for muligt derved at frelse sit Liv, sagde han ligeledes nej; men nu modtog han dem, og hvortil? til en Flaske Vin og en Lotteriseddel!

Da jeg vendte mig om, stod han og betragtede Portraitet, som jeg havde medbragt til ham. »Vel truffet!« raabte han, idet han hængte Billedet ved Siden af vor Faders, »herligt afkopieret! skjønne Moder, saaledes tænker jeg mig Dig, og jeg haaber, naar jeg om en føje Stund skal møde Dig i bedre Egne, da at se Dig, saa smuk, saa livsfrodig, som Du viser Dig her for mig fra det stive Lærred. I Livet afsondrede Du Dig fra ham, hvem Du nu i Døden fredeligt hænger ved Siden af. O, Johannes, tror

Du virkeligt, at Rygtet sagde Sandhed, den Gang det fortalte, at han, som hænger der paa Væggen, og hvis melankolske Træk tyde paa et godmodigt Sindelag, en sværmerisk Aand og et — jeg kunde næsten sige — kvindeligt Hjerte, han, hvis blide Egenskaber staa nedarvede udpræget i dit fromme Ansigt, sig mig, tror du virkeligt, at han har kunnet være istand til, trods alle menneskelige Følelser, at styrte sin første Kone ud i Havet? raaber virkeligt Bølgen op til Landjorden, hvor hans lille Grav er, og beretter den hans Brøde? O, hvad er dog denne menneskelige Natur, naar endogsaa han har kunnet falde! Ti stille! han selv har betroet mig det Hele, — og fra det Øjeblik af syntes Verden mig mørk og ubehagelig, fra det Minut sørgede jeg over Menneskeheden, fra hint bedrøvelige Sekund søgte jeg at drukne mine mørke Grublerier i« — her bankede Claus paa Døren — »et Ocean af Cognac, en Himmel af Rødvin.«

Troligt overleverede Claus sin Herre Lotteriseddelen, men endnu mere behændigt skjænkede han Vin i Glassene, og forsømte ikke at fylde et til sig selv.

»Drik, Johannes,« sagde min Broder til mig, »og Du Claus, skjænk et fjerde Glas til min Moder. — Hør, jeg lider ikke, at den kristelige Religion adskiller Livet saaledes fra Døden, at der ikke for os gives nogen Berørelse med Urnen, undtagen gennem et mørkt og tvivlsomt Taageflor. Hvorfor tænke stedse med Kummer paa vore Kære? nej, Johannes, anderledes tænkte de Gamle: de Døde deltoge i de Levendes Gjæstebud, Timeglasset stod ved Siden af Bægeret, og Oldtiden havde sine Libationer! Modtag, søde Moder, det første Glas Vin af denne Flaske — Din Arthur mener Dig det godt!« og han kastede et Glas Vin paa Gulvet, medens han med den anden Haand vinkede til Karlen, at han skulde gaa. Paa hans vaade Blik kunde jeg se, at han med Andagt min-

dedes den Afsjælede, — men om Taaren hidrørte fra ungdommeligt Sværmeri, eller om den bevirkedes af en stærk Nervesvækkelse, om Christus stod afpræget i hans Ansigt, eller om det var Bacchus, — det kunde jeg ikke med Vished bestemme.

Jeg vovede i dette Øjeblik at gribe hans Haand og med broderlig Ømhed at bebrejde ham den Ringeagt, han udviste mod sit Helbred og sit Legeme; jeg bemærkede, at det Selskab, han til dagligdags søgte, just ikke var det mest passende, men herom vilde han Intet høre.

»Tag Dig iagt med mig,« sagde han alvorligt, »hvis Du ønsker, at vort Venskab skal have nogen Bestandighed. Søg aldrig at indskrænke min Frihed og bed mig ingensinde om at forandre min Levemaade. Husk paa, at jeg som Republikaner af Principer, sætter min personlige Uafhængighed over alt Andet i Verden. Den militære Disciplin mishagede mig, og jeg søgte min Afsked; vil En af mine

Venner hovmesterere mig, saa ophører han at være min Ven; det, at Ingen i hele Verden kan sige til mig: did skal Du gaa! eller: her skal Du forblive, — det er Hjertet i al min Glæde. Hvad Tegnér saa smukt siger ihenseende til den politiske Frihed, der hvor han tiltaler Historiens Muse:

»Gudinna! Folkens öden
du skrifver. På vår lott
skrif farorna, skrif döden,
men skrif ej träldom blott.»

det overfører jeg ogsaa paa de selskabelige Forhold.«

Det forekom mig, som om han fra dette Øjeblik var koldere mod mig, end fra Begyndelsen af mit Besøg, og da jeg gik over til at tale om min nærforestaaende Afrejse, lyttede han vel til med spændt Opmærksomhed og spurgte mig nøje ud, om jeg kjendte Noget til Folkene i den Egn af Jylland, men han tilkjendegav ikke den ringeste Sorg over Skilsmissen.

Da jeg vilde gaa, standsede han mig pludselig i Døren: »kom tilbage«, sagde han, jeg vil endnu sige Dig Noget. Du maa vist have lagt Mærke til, at en stor Del unge Mennesker netop i deres mest blomstrende Periode mest plages af en Anelse om en nær forestaaende Død. Jeg tilstaar, at jeg, om med Grund eller ikke, frygter for en brat og tidlig Opløsning. Lov mig, hvis det indtræffer, hvad jeg sigter til, lov mig da, at Du vil antage Dig det, som elsker mig mest paa Jorden, det, ved hvilket mit Hjerte har hængt med sin friskeste Kjærlighed — Du vil le, det er min Hund, min Murat. Hvad Hoffmanns Kat var for ham, har denne Hund været for mig. Mindes, at den store Byron i Haven ved Newstead-Abbediet rejste et Marmormonument for sin døde New-Foundlandske Dogge og skrev i Indskriften, »at han kun havde haft een Ven, og her laa han.« Vær god imod den for min Skyld og saa Farvel!«

Han sagde dette med dyb Følelse, og intet letsindigt Smil var at se i hans Ansigt. Den Gang han levede, anede jeg ikke, hvilket godt Hjerte han besad; men, som det altid gaar: »der Tod hat eine reinigende Kraft.« Saaledes gaar man mangen Gang i Sommerens Tid langs Hækker og Buskadser og aner ikke, at en lille Fugl har sin Rede inde imellem Løvet; men om Efteraaret, naar Nordenvinden hvirvler Bladene fra Busken, da først kan man se Reden imellem de nøgne Grene, og da opdager man først, at der har boet en bevinget Sanger. — I dette Øjeblik ligger det mægtige Dyr henne ved Kakkelovnen og sover, men — jeg har holdt det Løfte, som jeg gav min Broder. — —

Dagen efter at jeg havde besøgt Arthur, sendte jeg ham et Brev, hvori jeg bønfaldt ham at modtage indesluttede, kongelige Obligation paa tusinde Daler; derhos opfordrede jeg ham til aabenhjertigen at meddele mig, om han trængte

til Mere, i hvilket Tilfælde min Formue stod aldeles til hans Raadighed. Men min Karl vendte tilbage til mig med Obligationen og med en Indbydelse fra min Broder til at, — ja, jeg gider ikke en Gang opskrive den yderst uhøflige Invitation.

Jeg saa' nu, at der Intet var at gjøre i den Sag, og jeg rejste da fra Kjøbenhavn.

VII

Lyngen blomstrer nu saa lyserød
Og bedækker helt den jydske Hede;
Skriget, som saa sælsomt lød,
Kom nok fra en Urfugs Rede.
Ikke langt fra Heden staar
Ensomt bygt en Præstegaard;
Blaabærbuske danne Gjærdet,
Haven trives Aar for Aar,
Skjøndt dens Muld kun slet har været.
Hun, som hist paa Bakken staar,
Pigen med de lyse Haar,
Hun, som sjeldent ejer Spøg og Latter —
Det er Præstens unge Datter.

Véd Du, hvad har gjort saa tankefuld
Denne, fordum overgivne, Pige?
Hvorfor bort fra Verdens Muld
Stirrer hun mod Himmerige?
Har hun mistet Mo'er og Fa'er,
Eller mon en Sygdom har

Bleget disse skjønne Kinder? —
Nej, men Hjertet gjemmer Ar,
Sjælen gjemmer bittre Minder.
Kom og sæt Dig, da jeg skal
Med vemodigt Tonefald
Fra min Lyre, Dig forblommet sige
Rygtet om den stakkels Pige.

Og jeg var da endeligt kommen til Jylland, til den Proprietær, hvis Børn jeg skulde undervise, og jeg betragtede nysgjerrigt mine Omgivelser, for at udfinde Forskjellen mellem Jyden og Sjællænderen. Vidt strækker sig Ahlheden med sine blegrøde Lyngplanter og bedækker de øverste Toppe af den underjordiske, langstrakte Bjergryg, der i Løndom forbinder de tydske Bjerge med Kjølen og Dovre. Og dette tyktes mig, at jeg kunde mærke paa hele Folkefærdet: Jyden er virkelig en Bjergbeboer, større og stærkere, end den spinkle Sjællænder, med langt friere Anskuelser og begavet med en livligere Sands for Uafhængighed. Men atter er der en stor Forskjel paa Jyden og andre Bjergfolk,

som Skotlænderen og Nordmanden, det er den, at der ikke hos den Første hersker saa megen Overtro, som hos de tvende Andre: Jyden, der om Natten ensomt rider over Ahlheden, hører ikke Dværgene i de underjordiske Bjerge at pikke med Hammeren paa Ambolten og smedde Kroner til Kongen; kommer der en Lyd af Nattevinden for hans Øre og den ligner Klangen af raslende Metalstykker, da tænker han enten: det er kun Blæsten, der hviner! eller: det er Gud Mammon som tæller sine Specier; — thi Jyden kjender fuldtvel Pengenes Kraft og Værdi. — —

Proprietær Thyesen havde først for et Aar siden kjøbt den Herregaard, han nu beboede; han havde før været Forpagter, men en rig Onkels Død og det deraf flydende, betydelige Arvefald satte Thyesen istand til at gjøre sig til sin egen Mand og kjøbe dette Jordegods. Han var en godmodig Mand, noget opfarende, men let at forsone. Han stod

just i Gaarden, da jeg kom kjørende, og han ilede da øjeblikkeligen hen til mig og bad mig, om jeg ikke, før jeg gik ind i Huset, vilde følge lidt med ham ned i Haven.

»Jeg maa,« begyndte han, da vi spadserede langs med Blomsterrabatterne, »før De indtræder i min Familie, meddele Dem nogle Oplysninger om dens Medlemmer. Jeg selv er en Forpagtersøn og har først for ikke længe siden kjøbt denne Ejendom, da jeg arvede min Onkel; før var jeg fattig, meget fattig. De kan altsaa begribe, at jeg ikke har nydt nogen fortrinlig Opdragelse, men snarere er bleven opfødt som en slet og ret Bondesøn. Da jeg som Forpagter levede i særdeles trange Kaar, kunde jeg heller ikke give mine Børn nogen Huslærer: de ere derfor meget uvidende, dog tror jeg, at Hjertet paa dem sidder paa det rette Sted. Nu først ser jeg mig istand til at skjænke dem en bedre Opdragelse, blot det ikke er

for sildigt: de ere Alle voxne, ja min ældste Datter er forlovet. Den største af mine Sønner, Halvor, har desværre alt, ifølge sit tidligere Levnet, tabt al Sands for hvad man kalder Lærdom, ham faar De neppe Bugt med, men de Andre er ikke saa vilde og raa, som han. Vær da inderligt velkommen, og bevirk, at ikke mine Børn skulle, som deres Fader, i de ældre Aar tungt savne, at de Intet have lært.«

Han trykkede min Haand, og vi gik nu op i Dagligstuen, jeg i temmelig mørke Tanker over det, at jeg skulde have med lutter Voxne at bestille og iblandt disse med en saa formidabel Person, som Halvor.

I Stuen var der tre voxne Piger og et ungt Menneske paa atten Aar med et særdeles godmodigt Ansigt; alle Fire kom mig imøde og rakte mig venligt Haanden. En stor Stenmasse, en hel Række St. Gottharder, faldt fra mit Hjerte; thi Halvor saa' slet ikke slem ud.

Men ak, kun korte ere de jordiske Glæder! jeg var næsten grædefærdig, da jeg hørte den gamle Thyesen spørge: hvor er Halvor? og Svaret lød: i Skoven paa Jagt. — Ak, ak, dette var altsaa hans yngre Broder, Christian.

Men Konen i Huset? eller var der maaske ingen? jo saamænd var der saa, og jeg gjennemskuede saare hurtigt hendes Karakter. Hun var herskesyg og hun var bleven stolt, siden Arven faldt; og jeg lagde ogsaa Mærke til en betydelig Gjerrighed og en stor Ugenerthed med at lægge sine Meninger for Dagen (paa begge Dele forefaldt et stærkt Exempel ved Middagsbordet). Hun bar Levningerne af en sjelden Skjønhed, men hun var, hvad man kalder, meget »sjusket«. Sin Mand kujonerte hun, men Halvor frygtede hun; Halvor var den egentlige Herre i Huset. Mig modtog hun meget venligt, og i det Hele bøde Alle mig en høflig, ja næsten hjertelig Velkomst. Man bød mig Frokost; jeg satte mig

ned. Et Øjeblik efter foer Havedøren op, og ti eller tolv Hunde: Mynder, Dachshunde, Vandhunde, Hønsehunde, Mopser og Spidser, kom da pludseligt tilsyne, omringede mig og hilsede mig med en utaalelig Gjøen; alle vare de Forløbere, der skulde melde, at Sjeur Halvor agtede at aflægge en Visit oppe i Stuen, hvor forresten hans mangelunde Forretninger i Stald, Svinesti, Skov, Mose, Hønsegaard, Kornloft og Hakkelsekiste, kun sjældent tillode ham at opholde sig udenfor Spisetiderne.

Og ind tren da Sjeur Halvor »med Støvler og Sporer«. Han var iført en grøn Kalmuks Frakke med russisk Skind paa Kraven og om Haandleddene; om Brystet var der slynget en Hundepisk, medens Krudthorn og Hagelpung sirligt hang ved Hoften. Skjøndt hans Reuserstøvler naaede højt op paa Laarene, vare dog de uhyre Uldstrømper, som sadde udenpaa Benklæderne, løbne et godt Stykke fra Støvlerne, thi de vare trukne

op lige til Maven, og øverst paa hver af dem var der indsyet med rød Silke et mægtigt H. T., klart antydende, at de vare Halvor Thyesens Strømper og Ingen Andens. Hans Ansigt var lidt gulagtigt, Næsen gik opad, som om den vilde flyve til Menneskets egentlige, bedre Hjem; Øjnene vare graablaa, og Haarene lyse, hvilken sidste Egenskab jeg imidlertid først opdagede, et godt Kvarter efter at han var kommen ind i Stuen, thi saa længe beholdt han sin lodne Hue paa Hovedet, trukket ned lige til Ørerne.

»Hold Kjæft Hunde!« raabte han og sparkede med det samme til en lille Rottehund, saa at den foer hen i Skjødet paa hans forskrækkede Søster, »er det den lærde Mand fra Kjøbenhavn? god Morgen og velkommen tilhuse. Sophie, giv mig Gaffel og Kniv, jeg er sulten. Med Forlov! er det Dyresteg?« her satte han sig paa en Stol og tog med Fingrene en uhyre Bid Steg fra Fadet. »Ja,

det er, o skynd Dig saa, Sophie, naa det er godt.«

Og med en Ulvs Glubskhed kilede han nu løs paa Fadene; det ene Stykke Kjød forsvandt efter det andet, den ene Aborre efter den anden, og ikke talte han, ikke saa' han sig om, ikke snød han sin Næse engang, skjøndt den trængte dertil — nej, Bugens Tillokkelser ændsede han kun, han var *totus in illo*. Et eneste, hvad han gav sig Tid til, var, efterhaanden som den nedkomne Proviant udvidede Maven, da at knappe Frakken op, derpaa Kjolen, der sad indenfor, sluttelig Vesten, og, oprigtigt talt, sad jeg i den dødeligste Angst for, at han paa Bekvemmelighedens Vegne endelig ogsaa vilde opknappe sine Benklæder. Efter fuldendt Maaltid samlede han alle Ben (og han havde alene paa sin Tallerken et fuldstændigt Skelet af en And) paa et Fad og kastede dem derpaa midt ud paa Gulvet, hvor der da udviklede sig en haardnakket og blodig Kamp

mellem alle Hundene, hvilken Kamp imidlertid Halvor, efter en fem Minutters glade Beskuen, endte derved, at han listigen trak en af de gigantiske Vandstøvler af og kastede den mellem Hundene, ligesom Jupiter fordum slængte Træklodsen ned iblandt Frøerne. Stor blev Forskrækkelsen blandt de Firbenede, og en Mops var saa uheldig i sin Forvirring at flygte ind i selve Støvlen, hvor den kom til at sidde fast, og hvorfra den, til Halvors ubeskrivelige Moro, udsendte de mest klagende Toner.

Efter at han havde renset sine Tænder og henstrakt sine Ben i al Mageligbed, begyndte han at tale, ikke til nogen bestemt Person, men til alle de Tilstedeværende, overbevist om, at hans Beretning umuligt kunde Andet end interessere Enhver: »en uheldig Jagt idag! jeg saa' Blomsten af en Hare ude i Kaalhaven — men Fanden tog ved den Mikkel med den stinkende Lunte løb væk fra mig i den lange Grøft. Jeg

skjød forbi et Bæst af en Krage og i Fortvivlelse fyrede jeg Bøssen af paa denne foragtelige Skabning, som jeg langt hellere vilde havt levende.« (Jeg forstod den Gang ikke denne Tale; først senere fik jeg at vide, at Harens Hale i Jægersproget hedder Blomst, Rævens derimod Lunte). Derpaa rodede han i den uhyre Sidelomme i Frakken og kastede Fuglen med Foragt hen i Skjødet paa mig; noget stødt over denne Adfærd tog jeg Fuglen op, besaa den og sagde: »det er jo en Flagspætte!«

En glad Forbavselse afspejlede sig i Halvors Ansigt: hans Øjne glindsede, og Braknæsen hejsedes endmere i Vejret, ligervis som en Soldats Arm, der hæver sig op til Chakoten for at bevise en forbigaaende Officer sin Ærefrygt. »Hvad Fanden!« raabte han og rakte mig venligt og med en Slags Ærbødighed Haanden, »kjender Hr. Doktoren til Fugle?«

Jeg forsikrede ham, at jeg var en stor Amatør, og at jeg i Kjøbenhavn

havde havt en Voliere og en flyvende Hæk; endvidere bemærkede jeg høfligt, at jeg havde adskillige illuminerede Kobbere og mange Værker, som henhørte til det naturhistoriske Fag, og — at det Altsammen stod til hans fri Afbenyttelse, naar det blev udpakket.

»Aa Guds Død og Pine!« raabte han og sprang i Vejret, »Sophie! rend og hent mine Tøfler! Kjære Doktor, De maa strax op med mig og se mine Fugle — ak, min Ravn er saa syg! For Fanden, hvor kunde jeg tro, at en lærd Mand bekymrede sig om Flagspætter! der er dog nok mere Menneskeligt i saadan en Bogorm, end jeg havde forestillet mig.« Imidlertid vare Tøflerne komne; han stak kun en af dem paa det Ben, der til Forfærdelse for Hundene var blevet berøvet sin Pryd, Vandstøvlen, og dandsede saaledes med én Vandstøvle og en broderet Tøffel foran mig op paa Loftet, efterfulgt af de tolv Hunde. Paa Vejen spurgte han mig, om jeg var

Denne foragtelige Skabning

en Ven af Hunde: jeg bejaede det og bemærkede, at han blev gladere og gladere. »Hør, Doktor,« raabte han, »jeg har dresseret mine Hunde fortræffeligt, kan De tro. Har De set noget Menneske før mig gaa paa Jagt med tolv Hunde, alle af ganske forskjellige Racer? se her Hønsehunden Thor! Thor, ici! sitze! saadan — ser De, den sidder paa Bagbenene! — pas nu paa Mynden! Snap! ici, vil hun spadsere! ser De, hun gaar oprejst! — Pas nu paa Mopsen! Muphti, avance! ser De, hvor han kryber paa Bugen. Aa, det er et herligt Syn, at se Dachshunden staa for Bekkasiner og se denne ægte, fynske Spids apportere Krikænder. Sommetidsens saa mislykkes det, men saa vanker der Stryg.« — Og nu stode vi inde i Værelset, hvor de bevingede Skabninger befandt sig: vel var der ikke saa højt et Loft, som det, deres fri Kammerater flyve under, men de havde det dog særdeles comfortable derinde. Smaa Grantræer vare

plantede om i Ballier, og der byggede Fuglen fra de kanariske Øer sin Rede. Jeg traf i Stuen mange gamle Bekjendte: den brogede Stillits, den vaargrønne Sisgen, Munken og den sjeldne Gul-Pirol, den blommede Drossel og den sky Solsort; Turtelduen kurrede og lo sin hæse Latter, men indespærrede i Bure sadde den næsvise Moskovit og den lille highwayman, Tornskaden.

»Jeg mangler,« udbrod han med en raa Latter, »én Fugl endnu.«

»Hvilken?« spurgte jeg, »muligt Bogfinken eller den grønne Vipstjert?«

»Nej, dem mente jeg just ikke,« svarede han bestandigt tølpermæssigt leende, »nej, jeg mente den skjønne Sidensvands; det er en smuk Fugl, men meget skidenfærdig. Imidlertid har jeg et ret godt Erstatnings-Exemplar nede i Stuen — i min Moder!« — Jeg tilkastede ham et vredt Blik, men maatte senere indrømme, at Lignelsen var træffende.

Vi gik fra Fuglekolonien ned i Stalden, hvor Halvor, efter at have trukket en Haarsime gjennem Brystet paa en lungesyg Hoppe og efter at have paa den behageligste Maade af Verden bibragt en skrantende Ko et velgjørende Klysteer, beordrede to Heste opsadlede, for at vi i Fællesskab skulde bese Omegnen. Og saa meget havde da min Vejviser paa denne Tur at bestille med at inspicere en Flok Grøftgravere, der arbejdede under en duelig Ladefogeds Opsyn, (han slog en dejlig Stok), med mundtlig at irettesætte en Husmand, der tækkede sit Hus paa en Maade, der ikke fandt Behag i den unge Herremands Øjne, og med korporligt at revse en Røgter, der søgte efter et bortløbet Faar, — at vi først kom hjem, da Gongonen antydede, at Halvor Thyesens kjæreste Time paa Dagen, Middagsstunden nemlig, nu endelig var indtruffen.

Ved Bordet saa' jeg da for første Gang min tilkommende Madmoder. Hun var

endnu, skjøndt Moder til fem Børn, virkeligen smuk; mig betragtede hun med Velvilje; enten det nu var, fordi jeg var en Laudabilist med tyve tusind Daler (rigtignok et sjeldent Fænomen i Danmark), eller fordi jeg havde et ret tækkeligt Udvortes, det kan jeg ikke bestemme. Hvad det Sidste angaar, maa jeg imidlertid bemærke, at, skjøndt Andre have fundet, at jeg havde et smukt, skjøndt noget melankolskt Ansigt med sorte Øjne, mørke Øjenbryn og en anstændig Bakkenbart, maa jeg dog tilstaa, at jeg har fundet langt smukkere Ansigter blandt Underofficererne ved Garden tilfods.

Som Mørket ved Skabelsen uden Ophold forsvandt, da Jehova raabte: vorde Lys! (Haydn har malet det i sine Toner), saaledes tilintetgjordes hver Grødklump og hvert Kjødstykke paa Halvors Tallerkener, saa at de i et Nu bleve ganske hvide; og ikke afbrødes hans ødelæggende Virksomhed, før hans Moder hen-

vendte sin Tale til mig med følgende Ord: »min gode Hr. Harring! jeg anser Dem allerede som et Lem af Familjen og beder Dem derfor at dømme imellem mig og min Mand angaaende en Familjesag og det er denne: min ældste Datter Sophie er forlovet med Tiendekommissær R—, en meget velhavende Mand, som agter til Julen i dette Aar at holde Bryllup. Nu faar enhver af vore Døttre firsindstyve Daler til at klæde sig for om Aaret; men jeg paastaar, at Hr. R— nu skal betale Sophie de firsindstyve Daler, og at min Mand ikke længer skal give hende dem; jeg betragter Forlovelse og Ægteskab som en og samme Ting; den, som ikke kan gifte sig, skal heller ikke forlove sig — men den tossede Pige, hun generer sig for at sige det til Hr. R—. Det er just ikke for de firsindstyve Dalers Skyld — thi Penge har vi jo nok af . . .«

Her foer Halvor op: »hvad er det for noget Sludder, Mutter? Er Forlovelse

og Ægteskab et og det Samme? jo, det vilde være pænt, om Sophie og Kommissæren sagde det Samme og lavede en Rede fuld af Unger, og Kommissæren derpaa gav hende en god Dag. Nej, Du skal ikke græde, Sophie. Vil Fa'er ikke betale Dig dine Lommeskillinger, saa vil jeg min Salighed gjøre det. Sikke Noget! Sophie, min Tøs, bring mig Kaffen ned i Stalden, jeg skal se om den syge Ko, — Du har altid været en god Pige. Farvel, Doktor, husk paa Billederne.«

Og dermed rejste han sig vredt og gik til Døren, men da han kom til den, erindrede han, at han endnu paa sin Tallerken havde levnet et fedt Stykke Peberrodskjød — det fristede ham — han vendte tilbage, stak Klumpen i Munden, nedsvælgede to store Glas Øl og gik derpaa gravitetisk, fløjtende ad alle Hundene, ud af Stuen. Jeg anbefalede mig strax efter Maaltidet og gik op paa mit Værelse, hvor jeg udpakkede

mine Bøger og indrettede mig paa det bekvemmeligste.

Men nu kan jeg tydeligt indse, at jeg ikke længere tør opsætte at levere Halvor Thyesens Karakteristik og den lyder da, som følger:

Halvor Thyesens Kundskaber som Dyrlæge tør vel efter de tvende, omtalte Kjendsgjerninger med Hoppen og Koen neppe bestrides. Hvad hans Legeme angik, da »førte han en overmaade god Person,« havde brede Skuldre og en betydelig Armkraft. Sin venstre Haand havde han brukket i sit attende Aar, da han stak de fem Fingre ned i fem Soldatergeværer og vilde paa engang løfte dem alle op i stiv Arm. Som Dreng havde han skudt Spurve med Flitsbue, nu skjød han Svaner med Riffel. Han vidste, at naar Svinet løb med en Halmvisk i Munden, for dermed at berede sig et Leje, da var det et sikkert Forvarsel paa Uvejr; ingenlunde var han uvidende om, at naar Frøerne begynde

at kvække om Foraaret, da er det Tid at saae Havre, men naar Slaaentornen springer ud, da skal Kornet i Jorden; heller ikke, kjære Læser, maa Du tro, at han ikke vidste, at Lærken skal tie saa længe efter Kyndelmisse, som den synger før, og at vi faa en streng Vinter, naar Rønnen bærer overflødig Frugt. Godt vidste han Besked om, at naar Hunden æder Græs, eller Ræven gjøer stærkt, eller Kragerne om Efteraaret flokke sig i store Forsamlinger paa Marken, da er det en Forbetydning paa ondt Vejrligt. Prægtigt vidste han at fortælle, hvorledes tør Marts, vaad April og kold Maj skal fylde Husene med Sæd; klart vidste han at berette, at naar Engene røg og dampede, da »rørte Mosekjerlingen sin Aftengrød,« og da vilde den næste Dag blive hed. Endvidere var han kløgtig paa himmelske Affærer: stod Regnbuen ned i Sønder, da betyder det Regn; staar den i Nord, da betyder det tørt Vejr; endeligen har

han ofte forsikret mig, at jeg aldrig skulde se Kukkeren og Syvstjernen sammen*). Han hengav sig hjertensgjerne til Bugens Forlystelser, men desto sjeldnere til Læsning, undtagen Bogen angik Agerdyrkning, Jagt, Fuglefangst eller Uglspil og Holger Danske. Naar hans Aand tog sin højeste Flugt, og han var allermest romantisk stemt, da ønskede han sig tilbage ind i Riddertiden, han gottede sig ved Tanken om Turneringer, hvor man med Sværdet hug en vældig Modstander midt over, og han vederkvægede sit Sind ved at tænke paa »Skalledrikning.« Han drak aldrig Brændevin og følte sig smigret ved at jeg, den lærde Mand, heller ikke gjorde det. Han var særdeles voldsom i sine Bevægelser og skal endog, i Anledning af at hans Fader vilde afskedige en tækkelig Malkepige, have brugt Ukvemsord

*) Se Junges' Nordsjellandske Landalmues Karakter, Skikke, Meninger og Sprog. København 1798.

mod Paterfamilias; ogsaa vare næsten alle hans tolv Hunde Invalider, saaledes havde han i ustyrlige Øjeblikke revset dem: Snap haltede paa det ene Forben, Thor havde kun et Øre, Spids havde en knækket Hale, og Muphti var kastreret. For Bøger og lærde Folk havde han en betydelig Aversion, men han elskede Naturen, dog selv uden at ane denne sin Kjærlighed; først naar man gjorde ham opmærksom paa en eller anden Skjønhed, først da fattede og tilegnede han sig den, og han var da yderst taknemmelig imod den Mand, der havde vist ham den. Blandt alle lærde Mænd (han kaldte dem tilhobe: Doctores) nøde især Theologerne hans ubetingede Foragt: han kaldte dem simpelthen Hyklere, og jeg erhvervede mig først hans fuldkomne Tillid, da han erfoer, at jeg med Liv og Sjæl hyldede den kristelige Moral, men at jeg ikke troede blindthen paa de mirakuløse Forziringer. Og nu, min kjære Halvor Thyesen! skulde Du af en

Hændelse, eller maaske af Velvilje for mig, værdiges at kaste et Blik paa disse simple Ark, da vil Du bestemt sige: Johannes Harring, Du har beskrevet mig rigtigt!

Faa Dage efter min Ankomst til Herregaarden begyndte jeg mine Informationer med Pigerne og Christian, og mine Elever voldte mig den største Glæde: det var mest levende Sprog, Fransk, Tydsk og Engelsk, som jeg bibragte dem gjennem de ypperligste Forfattere fra de forskjellige Lande. Jeg overtalte en Gang Halvor til at bivaane en af disse Timer, men først parlamenterte han med mig, at alle hans Hunde skulde være inde i Værelset hvor vi læste: han kunde umuligt undvære deres Selskab i en stiv Klokketime. Og da vi derpaa begyndte at læse, var der tusinde Adspredelser for Halvor: snart bed Snap Muphti i Halen, snart kløede Spids sig paa et Saar, den havde paa Ryggen, og snart vilde Pudelen karassere Jagthunden, som var en

Tæve; og endeligt forsikrede han mig om, at hans Bryst ikke tillod ham en langvarig siddende Stilling, og derpaa begav han sig ilsomt bort (hvad Brystet ellers angik, saa var det en Hvælving, ikke ulig Kuppelen paa det nye Kapel ved Roskilde Domkirke).

Dn anden Gang derimod traf jeg heldigere hans Smag: jeg inviterede ham til et naturhistorisk Foredrag. I en populær Fremstilling stræbte jeg blot efter at gjøre mine faa Tilhørere Naturhistorien kjær, og jeg lempede især min Tale didhen, at Halvors Opmærksomhed bestandigen var spændt: jeg fortalte ham, at Rejsende atter havde fundet den i Aartusinder betvivlede og omtvistede firhornede Antilop, som alt Ælianus beskrev; jeg meddelte ham, hvorledes russiske Skippere Nord for Sibirien havde paa et Stykke Drivis fundet det gigantiske Mammouthsdyr med Hud og Haar, Kjød og Muskler — det vældige Dyr var ved Kulden bevaret friskt og holdent

fra hin fjerne Tid, da Verdens Grundvold blev lagt; heller ikke forglemte jeg at oplæse, hvorledes de franske Naturforskere paa Napoleons ægyptiske Tog havde opgravet en Mumie, der holdt en Zwiebel i Haanden; de plantede Løget i Jord, og det voxede, og for Napoleons og hans tilkommende Marschallers Øjne prangede den Blomst, der vel egentlig skulde have udfoldet sig for Cleopatras og Ptolomæernes stirrende Blik. — —

Om Aftenen kom Halvor ind paa mit Værelse med en Flaske Vin og to Glas. »Doktor,« sagde han, »jeg kan godt lide Dem, og derfor vil jeg drikke Dus med Dig, og saa er jeg din Ven, og saa kan Du stole paa mig, og saa Ve den, der vil gjøre Dig nogen Fortræd, naar Halvor Thyesen ser det.« Og vi drak Dus med alle Formaliteter. — —

Det var en klar Søndag Morgen i Foraarets skjønneste Tid, at jeg tankefuld sværmede om i Dyrehaven og blev staaende ved Enden af en lang Allé, hvor-

fra man havde Udsigt over en Eng, der endnu stod fuld af Vand. Et enkelt Par Vildænder fløj op, da de hørte mine Skridt; i det Fjerne ringede Landsbyens Kirkeklokke for at samle de rødmossede Bønder. Min Sjæl var stemt til Andagt og jeg mindedes min Broder Arthurs Ord, da han sagde til mig: »Johannes jeg er, stricte talt, ingen rettroende, eller rettere sagt, ingen fuldstændigt troende Kristen. Vore Kirker tykkes mig for smaa: min Domkirke er den massive Verdenskugle; min Altertavle er det uendeligt svulmende Ocean, hvor Fregatten gaar for fulde Sejl, og hvor Maleriet bestaar af Sols og Maanes og Stjerners Afspejling i Overfladen; min Daab er Foraarsregnens Vande, der klække Blomsterfloret ud af Jorden; mit Orgel er den store Menneskeslægt, og Orgelets Piber dannes af de enkelte, malmfulde Stemmer fra hvert ædelt Bryst.«

Jeg afbrødes i mine Grublerier ved Halvors raa Stemme; jeg forbavsedes

ved, at der i hans Ydre idag herskede en vis Elegance, som han ellers til enhver Tid forsmaaede, men allermest frapperede det mig, at der af alle hans Hunde ikke var én at se i hans Følge. »Kom og følg med mig, Doktor,« begyndte han, »vi ville besøge Præsten og spise til Middag hos ham; jeg har allerede sagt det oppe i Stuen. Der skal Du se hans Datter« — her overtrak en luende Rødme hans Kinder — »det er den smukkeste Pige i Egnen, men hun er noget melankolsk. Gud give, at hun vilde blive min Kone, saa skulde jeg gjerne forandre mig og klæde mig mere pynteligt, og jeg vilde ogsaa læse Fransk og Tysk (det Engelske kan jeg bestemt aldrig lære at udtale, tror Du vel?), og jeg vilde lade være at banke mine Hunde.« Der laa i det Øjeblik noget saa rørende i hans raa Stemme, at jeg forbavset saa' op paa ham, og da bemærkede jeg, at han tørrede sine Øjne.

»Og holder hun da slet ikke noget af Dig?« spurgte jeg efter en Pavse.

»Aa, nej vist gjør hun ikke,« svarede han ærgerligt, »jeg er hende for bondemæssig og for styg, — saa til Helvede, nu har jo Koerne revet Hegnet ned, — jeg tror meget snarere, at Du vil gjøre Lykke hos hende; om saa var, saa undte jeg da ogsaa Dig hende mere end nogen Anden, — jeg har ellers før holdt meget af Skytten Richard — hendes Fader er, hvad man kalder Konsistorialraad, er der ikke noget, som hedder saadan? det vil vel sige, at han snart kan vente at blive Biskop? — Aa, Guds Død og Pine! Muphti, pus ham, allez, allez, Thor, Snap! pus ham, se Ræven, — aa, det er ogsaa kjedeligt, nu har jeg jo lukket dem inde deroppe — han er ogsaa Ridder af Dannebrogen — jeg mener Præsten, en meget stolt Mand, en fin Hofmand. Hun hedder Mathilde, og hun har to Øjne, saa mørkebrune, som om jeg saa' ned i det sorteste Mose-

vand. Kom lad os gaa rask til. jeg længes uhyre efter at se hende, skjøndt jeg véd, at hun slet ikke bryder sig om mig — se der hopper en Rødkjelke! — —

Vi gik hurtigt og kom til Præstegaarden; ud af et Hul i Muren i Porten sprang en Hund og modtog os med en lydelig Gjøen, men et Vink af den store Hundeamatør, Halvor, forandrede strax dens Vrede til en venlig Logren. Vi kom ind i Dagligstuen, og der sad da den blomstrende Kvinde, hvis skjønne Stjerne var bestemt til saa betydningsfuldt at tindre ind i mit Horoskop.

VIII

I Skoven vanker den brune Hjort,
Den er saa smuk, naar den flygter bort;
Men i Præstens Have der vandrer en Hind,
Ved den hænger hele mit elskende Sind.

»Det er Doktor, jeg vil sige Student og Kandidat Harring,« tog min Ledsager til Orde, idet han pegede mig ud for Mathilde, ligesom jeg var et udenlandsk Dyr; med det Samme skrabede han ud i Elskovs søde Forvirring og sparkede mig derved ret føleligt opad Benene.

Hvad enten det nu var min eller Hal-

vors Ankomst, der satte den skjønne Pige i Bevægelse, saa overfoer en brændende Rødme hendes Kinder, Hals og dejlige Nakke; et smerteligt Træk glimtede i hendes Ansigt, da hun stivt betragtede mig, og hun svarede ikke Andet end: »jeg skal kalde paa Fader.«

Da hun havde forladt Stuen, spurgte Halvor raskt: »naa, er hun ikke smuk?«

»Tilvisse!« svarede jeg grublende.

»Og hjertensgod tillige, ikke sandt?« vedblev Elskeren.

»Det kan jeg endnu ikke bestemme,« svarede jeg leende, men blev strax igjen alvorlig ved at betragte hendes Portræt, der hang paa Væggen. Hun kunde vel nu være en og tyve Aar, men Billedet fremstillede hende som sextenaarig Ungmø, der legede med et Egern. Det var ret lykkedes Maleren, at lægge just noget naivt og fromt i det muntre Ansigt; nu bar hun sit Haar opflettet, men hun var afmalet med nedhængende Lokker. En let Skjælven gik igjennem mit

Legeme, — jeg kunde have kysset det smukke Portræt.

Døren aabnedes imidlertid, og Konsistorialraaden viste sig med en Diplomats hele Finhed. Han bar Ridderkorset netop paa samme Sted, hvor der paa Halvor prangede et Krudtmaal i et lille, grønt Baand. Hr. Johnsen, saaledes hed Mathildes Fader, havde en brun Kaskjet paa Hovedet, hvorfor han undskyldte sig: »jeg er noget forkjølet i disse Dage,« begyndte han, »jeg var nemlig saa uforsigtig forleden Dag at gaa igjennem en Sal, hvor der stod et Vindu aabent — saaledes er det, naar en gammel Mand vil være rask paa det og gjøre, hvad kun de Unge tør fordriste sig til. Velkommen, Hr. — — Hr. Harring,« her saa' jeg et bittert Smil ved hans Mund, men han foranerede det snart og vendte sig til Halvor med de Ord: »naa, min bolde Jæger, hvor gaar det med Jagten? jeg skulde dog haabe, at Muphti og Snap befinde sig vel?«

Halvor tog disse Spørgsmaal i al Alvor og svarede; »Muphti er frisk og vel, men Snap har forspist sig i nogle Pølseskind, hvisaarsag den lider af Forstoppelse. Hvad Jagten angaar, saa har jeg skjøndt det egentlig er Synd paa denne Tid, da de har Killinger, skudt en Hare, som Jens Røgter vil overbringe Deres Velædelhed« — (denne Titel troede Halvor maatte være særdeles udmærket og brugelig endog imod Justitsministre og vestindiske Guvernører, (Mennesker af et og samme Slags *Højhed*) saasom den indeholdt Hentydning paa Adel) — »forresten er der da ikke stor Skade sket, thi det var en Ramler« (med andre forstaaelige Ord: Hare af Hankjønnet).

Præsten vendte sig derpaa til mig og sagde, idet han betragtede mig skarpt: »for nogle Aar siden var der en Løjtnant Harring herovre paa Opmaaling, kjendte De ham, eller er De maaske i Familje med ham?»

»Det er min Broder,« svarede jeg

med blussende Kind, thi jeg anede strax, at min Broder havde gjort sig skyldig i nogle gale Streger, der havde paadraget ham Præstens Opmærksomhed og mulig endog hans Uvilje.

»Har han aldrig nævnet mit Navn for Dem?« spurgte han med en inkvisitorisk Mine.

»Ingensinde,« svarte jeg og trak Konsistorialraaden hen til Vinduet, »jeg formoder imidlertid af Deres Velærværdigheds Spørgsmaal, at min gode Arthur vel har spillet sin sædvanlige, muntre Rolle herovre, saaledes som han endnu gjør det i Hovedstaden. Bestaar imidlertid hans Brøde i, at han, som jeg næsten skulde tro, har efterladt sig Gjæld herovre, da beder jeg indstændigen Deres Velærværdighed om at meddele mig Oplysninger derom, da jeg saa ufortøvet skal betale alle hans Regninger, hvor store de end maatte være.«

»Aa, paa ingen Maade saaledes ment,« raabte Johnsen med et vibrerende Smil,

»jeg véd ikke det Ringeste om noget saadant, nej langtfra. Jeg mente kun, at han var en overmaade — lystig Person; forresten var han kun to Dage her. Behager De ikke, min gode Thyesen, at vise den ærede Gjæst lidt om i Haven? Mit stakkels Hovede tillader mig ikke at gaa i den friske Luft, — ah, den Gigt, den Gigt, men Mathilde skal strax komme.«

Der var mig noget ubehageligt Fornemt hos Konsistorialraaden, saa at jeg med Glæde unddrog mig hans Nærværelse og skyndte mig ud i Haven.

IX

Vaaren er i Haven, se Dig om!
Vinterstormen lydig maa forstumme,
Alle Sydens Fugle kom,
Hør de Humlebier brumme.
Mangefarvet er hver Plet,
Se blot nedad her fra Højen:
Bøgens Løvværk bli'er saa tæt,
Ranke Lilje svajer let,
Blussende staar hist Levkøjen;
Hver en Blomst forynger sig,
Ser forundret op til Dig:
Du var selv en Blomst saa frisk og frodig,
Og nu visner Du sørgmodig!

Det var netop et dejligt jysk Foraar, og jeg er overbevist om, at Laxen i Randersfjord og Mallen (hvis den findes endnu) under Flommen ved Sorøsø, i en munter Bevidsthed om, at Flora var »atter kommen« op til Nord, have gjort

nogle betydelige Bukkespring, hver i sit respektive Vand; endydermere begyndte, som ovenomtalt, Bierne mærkeligt at summe.

Halvor bukkede sig ned, tog en Bi, brød den midtover og rakte Bagdelen til — den fremtrædende Mathilde og bad hende om (naturligvis i al bondemæssig Courtoisie) at smage, hvormegen Honning den alt af de faa Foraarsblomster havde indsuget (Fortælleren tør sværge paa, at han mente det ærligt med Indbydelsen).

Mig syntes, at hun havde grædt, — muligt tog jeg fejl.

Hun henvendte sig smilende til mig, (Halvors venskabelige Tilbud modtog hun ikke), og tilbød sig at vise mig om i Præstegaardens nærmest tilstødende Omegn. »Her,« sagde hun, da vi stod paa en Høj i Haven, hvorfra vi overskuede Marker, Banker, Skove, og en fjern Hedestrækning, »her ser De, Hr. Harring,« — her skjælvede hendes Stemme

betydningsfuldt — »tolv eller tretten Høje! nu ere de alle grønne, som for tre Aar — nej fire Aar — siden. — — Dog for mig er det Kjæreste ved disse Bakker, — De maa vide, at jeg stedse er hvad Verden kalder romantisk stemt — det Elskeligste for mig ved den hele grønne Plads er det løjerlige Sagn, som hefter ved Stedet. En gammel Herremand paa den Gaard, som Deres Fader for nærværende Tid ejer, Hr. Thyesen! skal nemlig have nedgravet en uhyre Skat i en af Bankerne, — om det var af Frygt for et røverisk Indbrud i Gaarden, eller Bevæggrunden var lav Gjerrighed, melder Traditionen ikke, kun saa meget er vist, at han, da han mærkede, Døden nærmede sig, bød sin eneste Datter at kjøre ud med sig til Bakkerne, som den Gang vare tæt bevoxede med Underskov og Tjørn. Men i det Øjeblik, han fik Højene i Sigte og hævede Haanden for med Fingrene at paapege Stedet, da sank han død om i Vognen. Datteren

. . . Da vi stod paa en Høj i Haven .

lod opgrave alle tretten Høje, men der fandtes Intet, og hun blev afsindig, Stakkel. Bonden tror endnu, at hun ved Midnat vandrer om og søger efter Sølvet, og ene denne Overtro skræmmer ham selv fra ved Tolvslaget at sætte Spaden i Bevægelse og oplede det Fordulgte.«

»Og, naadige Frøken,« tillod jeg mig at bemærke, »istedetfor et elske Stedet, fordi det er deres Hjem, saa lægger De det Elskelige, og det, der fængsler Dem, i en Tradition, i et simpelt Eventyr?«

»Hr. Harring,« svarede hun, »fra Barnsben har jeg elsket Bogen mer end Livet; først sildigt kom jeg til den Erfaring, at man gjør bedst i at elske det Virkelige mer end det Ideale. Jeg elsker Sagnet, men søger at overse og forglemme Stedet, hvorom Sagnet drejer sig. Jeg elsker den arme, vanvittige Pige, jeg hader de tretten Banker, — de have altfor bittre Erindringer for mig — betænk ogsaa Hr. Harring, at jeg

har ført en ensom og glædeløs Levetid her i denne Egn, hvor Menneskene snarere ligne Dyr, end de ligne dem, der skulle være skabte efter Guds Aasyn« — her stampede Halvor i Jorden og gav sig til at fløjte Melodien paa Bondevisen:

> Drude var liden og vogtede Faar,
> Jeppe han tjente med hende i Gaard.
>
> Drude voxte op og blev temmelig kjøn,
> Jeppe han bejled til hende i løn.
>
> Drude hun svared og sagde strax nej,
> Gaa Du til Else, jeg gifter mig ej.
>
> Jeg er for liden, og Du est for stor,
> Kvæget dør ofte, mens Græsset det gror.

— »ingen dannede Mennesker,« vedblev hun, uden at paaagte Halvors Utilfredshed, »findes i hele fire Mils Strækning. Hvert Blad minder mig om, at jeg her stedse har kjedet mig, og hver Fugl, som synger over mit Hoved, erindrer mig om, at jeg hvert Øjeblik har gabet og derpaa er falden i Søvn, ifald jeg med disse haandgribelige Talemaader

kan gjøre mig forstaaelig for Dem, Hr. Halvor Thyesen.« —

Som oftest ere unge Piger kun et Gjenskin af deres nærmeste Omgivelser: saaledes gjengiver den rindende Aas Overflade baade de grønne Strandbredder og Himlens Skyr og Skjær — men anderledes var det med Mathilde: hendes skjønne Sjæl afprægede sin Ejendommelighed i enhver hendes Bevægelse, i hele hendes yndige Ydre, ret »ligesom Lyset, der sættes ned i en Alabastes Vase, oplyser den hvide Stenmasse.« Først senere, da jeg blev bekjendt med hendes Historie, forstod jeg fuldkomment hendes ved kummerfulde Erfaringer ophøjede og forædlede Natur, og da følte jeg tilfulde Sandheden af, hvad Walter Scotts litterære Arving og Successor siger: »der gives ingen Hemmelighed, der bedre oplader det menneskelige Hjerte, end Modgang — i Særdeleshed den Modgang, der har sin Oprindelse af Lidenskab. Forbavser en Skribent Dig ved sin Ind-

sigt i din Natur, da vær forvisset om, at ogsaa han en Gang selv har sørget. saadan Kundskab findes i Taarernes Alchymie.« —

Men bittert nagede hendes sidste Ord paa Halvors Sjæl: han vendte sig om til hende og sagde med et hvidt Ansigt og med Øjne fulde at Graad: »dømmer De saa haardt om den, der mener det saa godt med Dem, saa tag dette Krudtmaal tilbage, som De gav mig sidste Marked — jeg vil ikke bære det, naar De fortryder. at De har givet mig det som et Tegn paa deres Venskab, og naar De sammenligner mig med min Faders Oxer og Stude.«

Det smertede hende, at hun havde krænket Halvor, og hun rakte ham Haanden, forsikrende, at hendes Mening ikke havde været saa slem, som hendes Tale. Forsonet stak han atter Krudtmaalet i sit Knaphul og kyssede Mathildes Haand.

Som vi nu stode oppe paa Højen, saa' vi en Bondedreng, der af alle Kræfter

løb over Marken og styrede sin Kurs lige hen til det Sted, hvorfra vi overskuede Egnen. Da han kom os nær nok, raabte han hidseblæsende: »aa, gode Frøken, Moer Dorthe ligger for Døden, og hun beder Dem for Guds Skyld at komme til hende, før hun opgiver Aanden.«

»Strax!« svarede Mathilde; Drengen løb tilbage over Marken, og vi ilede gjennem Haven op til Præstegaarden.

»Dorthe Christensen er syg,« tiltalte Mathilde sin Fader ved Indtrædelsen i Stuen, »og hun lader mig bede endelig at komme til sig, før hun dør; skal jeg gaa, eller vil maaske Du?«

»Ja vist vil jeg, mit Barn,« svarede Konsistorialraaden hurtigt, »unge Piger have ikke godt af at se Døende; desuden maa Du forblive hos vore Gjæster. Naa, saa? Dorthe for Døden? det maa da indberettes til Amtmanden, for at han kan træffe de fornødne Anstalter. Hent mig min Ræveskindspels og saa

mine Galoscher, lille Thilde, og den lodne Hue, jeg er allerede stærkt forkjølet. Mine Herrer undskylde, men det er min Pligt at trøste Lidende og Døende.«

Og dermed indpakkede Datteren sin Fader, og den velærværdige Konsistorialraad begav sig gjennem Gaardspladsen i Præsteboligen hen til den døende Kone; og det var morsomt at se, hvorlunde han i sin Ræveskindspels, med den lyse, lodne Hue paa, med sin smalle, diplomatiske Taille, tæt indhyllet i Dyreslobrokken, lignede en vandrende Vandpost, der om Vinteren er udvendigt omviklet med den gule Halm; dertil stod nu denne siberiske Dragt i aabenbar Modsætning til Aarstiden: en opvarmende Sol drev Sæden ud af Jorden, Crocus havde affloreret for længe siden, Fuglen byggede sin Rede, og Staldkarlen havde aflagt sin røde Hue og taget Hat paa; endydermere var Dompappen for længe siden fløjet til Norge. — — —

Saa lad ham vandre! — —

Men inde i Stuen sad jeg ene med Mathilde; thi Halvor havde i ondt Lune forladt Værelset, for at kige ind i Længen og se, om Tærskerne ogsaa arbejdede (ogsaa havde Præsten faaet en ny Plov — det var muligt den, som Landmanden nærmere vilde tage i Øjesyn), dog tror jeg, at det var Mathilde, som havde fornærmet ham ved at se venligt og smilende til mig; men nok var det, at Halvor var ude, og jeg var inde.

Og der sad jeg og grublede over Mathildes Ansigt: der straalede en Taare i hvert af hendes Øjne, som naar Dugperlen hænger i Morbærtræets Blade; der sad en Vemod i hendes Ansigt, som naar Vintersolen skinner gjennem et Vindu i Hovedstaden ind paa de i Stuen staaende Zwiebler; der var et Foraar i mit Hjerte, som naar den første Kjærlighed indsniger sig hos Mennesket, som naar Hørkræmmerdrengen gaar ud af sin Lære og bliver Svend, som naar Skoledisciplen

bliver Student. Der sad jeg og indsugede den søde Gift af hendes Læber, medens Halvor færdedes langt ude i Markerne, formodentlig omtumlet af alle Skinsygens Pinsler. Endelig vendte Præsten tilbage; den syge Kone var død. Vi spiste til Middag, da Halvor kom hjem fra sin Udenlandsrejse, og om Eftermiddagen gik han og jeg sammen tilbage til Herregaarden, men Halvor var tavs og vranten, og jeg mærkede godt, at han undertiden betragtede mig med skumle Blik.

Men fra den Dag af var Halvor Thyesen min Fjende.

X

Naar Maanen skinner i Granskoven svagt
Og Fuglene alle sove,
Da vil jeg gaa paa en Menneskejagt,
Da vil jeg det Dristige vove.
Min Haand er sikker, min Riffel god.
Jeg vil se den Forhadtes Hjerteblod

Et mørkfarvet, næsten kulsort Had viste sig i Halvors Ansigt, siden hint vort fælles Besøg i Præstegaarden; han afbrød al Omgang med mig, sendte alle de Bøger, han havde laant af mig, tilbage til mit Værelse og beskjæftigede sig udelukkende med Landvæsenet.

Jeg tilbragte imidlertid næsten hver Søndag hos Konsistorialraaden, just ikke lokket dertil af Manden, snarere drevet derhen af en ubeskrivelig Længsel efter at se Mathilde. Ogsaa var hun særdeles forekommende imod mig, og jeg mærkede godt, at hun gjerne talede med mig.

Det var en Søndag Aften, at jeg sad ganske ene inde i Præstens Dagligstue; Præsten var kjørt hen at besøge Thyesens, og Mathilde var beskjæftiget i Husholdningen. Jeg greb en Salmebog, der laa i Vinduet, der faldt et Papir ud af den — det var Vers — Haanden forekom mig bekjendt, dog kunde jeg ikke mindes, hvor jeg før havde set den. Digtet var ikke helt, der manglede baade Begyndelse og Ende; hvad der var, lød saaledes:

— — — — — —
— — — — — —
Men med min Skjæbne da, harmfuld i Hu,
Vilde jeg flux gaa irette:
«Tænkte jeg ikke fra Vuggen til nu
Ene med Længsel paa dette?

Var det ej derfor, paa Markerne tidt
Ene jeg taled, ustyrligt og frit?
Læste jeg ikke i Bogen
Helst om en indvortes Strid?
Spejded jeg ikke fra Krogen
Menneskets Handling med Flid?
Trækket af indvortes Stræben,
Minen, der tyder paa aandelig Magt,
Smil fra Uskyldighedslæben —
Skjænked jeg dem ej bestandig min Agt?

"Hvad er en Skuespiller paa Jord,
Naar han kan mer end blot more?
Præst i en Kirke, hvis Menighed tror
Blindt paa det Skjønne, det Store.
Mægtigt han griber i Dødens Nat,
Hæver de Blege fra Graven brat,
Livets Larve han hænger
Over det hvide Skelet:
Fortidens Dobbeltgjænger
Træder paa Kunstens Bræt."

"Ordet, der ligger i Skjaldenes Kvad,
Har kun et Sædekorns Evner;
Kornet først spirer med Stilk og med Blad,
Naar det i Jordbunden revner.
Digteren er jo den saaende Mand,
Skuepladsen hans frugtbare Land;
Drivhus er det forsande,
Mod Dagligdagskulden lukt,
Her kan Træerne stande
Med større, med gylden Frugt."

Betragt en Gang, før Tæppet gaar op,
Den skummelt stirrende Mængde!
Den bringer ind kun en mødig Krop
Og Kummer i Ansigts Længde;
Og hurtigen dog, paa Kunstnerens Bud,
De dele hans egne Tanker,
De Ansigter snart som hans se ud,
Og Marmorhjerterne banker!

Begejstring sømmer sig Kunstens Kuld,
Og Liv i den venstre Side;
Thi de skulle lokke Blomsten af Muld,
Helt ofte ved Vintertide:
Gudherren bød dem blandt Folket gaa,
Som for Profeterne ginge,
At vække hver Sands, som gik istaa,
Og Folket tillive at bringe.

Jeg ved, en Kunstner har ingen Jord,
Ej blanke Søer med Bugter;
Hans Rige gaar ej mod Vest eller Nord,
Han fanger ej Sydens Frugter,
Og dog har han faaet en Herskermagt,
Hvorfor han al anden ej ændser:
Den hele Magt er ham underlagt,
Fra Graadens til Latterens Grændser.

Og skjøndt han vel er forvisset om,
At Verden vil mod ham dømme,
Da sætter højt over Globens Dom
Han dog sine egne Drømme:

Selv skal han miste sit kjære Hjem
Sin Moders Ømhed i live —
Han haaber, et nyt Jerusalem
Vil Skuepladsen ham give.«

Og gælder sædvanligt som Substantiv
Ej Kunstnernavnet i Sproget,
Da er det Pronomen demonstrativ, —
Og det er dog altid Noget:
Thi Kunsten peger jo stadigen
Til Højderne nede fra Dalen,
Og holder sin Finger alvorligt hen
Mod Gud og mod Himmelsalen!« —

Underligt drømte jeg Natten derpaa
Hamlet stod ved min Side;
Taarer var der i Øjets Blaa,
Meget han syntes at lide.
I Parterret vi ene stod
Rundtom var Bænkene øde.
Bort svandt alt mit forrige Mod
Ved det natlige Møde.

Hamlet! hvisked jeg ængstelig,
»Ræk mig den dobbelte Maske!
Verden ej aner, den tror ej paa mig,
Men jeg vil den overraske.« —
Ak, som om denne Bøn ham var
Sørgelig at fornemme,

Gav han mig et vemodigt Svar
Med en vemodig Stemme:

»Hvad er en Skuespiller paa Jord,
Selv kan han mer end blot more?
Han er et X dog, om hvilket man tror
Alt, ikkun ikke det Store.
Ene ved Navnet der klæber en Plet,
Som ikke skures ved daglige Tvæt:
Gjerne vil Verden Dig skue,
Naar det paa Scenen kan ske,
Men i Familiens Stue
Vil ingen Fader Dig se.

Lokker Dig Æren? o den er en Fugl.
Flygtig fra Græsset til Vandet
Flytter ustadigt den Hjemstavn og Skjul,
Hopper fra Træ til et andet.
Saa længe Du gaar din Ungdomsgang,
Fløjter den for Dig sin smigrende Sang;
Snart vil dog Tid og Mode
Skyde de Yngre frem,
Da synger Fuglen sin Ode
Mer ej for Dig, men for dem.«

»Hungrig kanske Du endogsaa vil gaa,
Ved ej, hvad Enden skal blive —
Paradis aabent for Armod skal staa,
Men den har Helved ilive.
Sorgfuld din Genius vender sig bort,
Naar den Dig ser, mellem Flasker og Kort,

Haanet af Fortidens Minder,
Røvet din Barndoms Plads.
Søgende, hvad Du ej finder,
Mindst i det skuffende Glas.

»Og naar Formørkelse dækker din Sol
Og Du gad barnligen græde,
Da skal Du dog paa Forundringens Stol
Le og Dig synligen glæde.
Elskov forlader, hun kjender Dig ej,
Venus istedet vil staa paa din Vej,
Længe før Løvet falder,
Bli'er Du i Opvæxten træt,
Ligger i Ynglingsalder
Under det ensomme Bræt.«

»Og naar Begejstringen splitter sig ad,
Og Du maa den selv undvære,
Og dine Haab falde, Blomster og Blad,
Hvordan vil dette Du bære?
Er ej Theatret den ensomste Gaard?
Udenfor Verden i Sandhed den staar:
Ej kan tilbage Du vende,
Verden vil spærre din Vej;
Broen bli'er slængt overende,
To Gange bærer den ej.«

»Tror Du ej, Smaalighed rækker saa langt,
Tror Du, Misundelsen sover?
Der er ej noget saa ædelt og rankt,
Hvortil de To sig jo vover:

Broderlighed vil Du tidt omsonst
Søge hos Broderen selv i din Kunst.
Er Du i Sandhed en Hamlet,
Da bør Du her ikke bo;
Her kunde længe jeg famlet
Efter Horatio.« — —
— — — — — —
— — — — — —

»Og hvem,« spurgte jeg nysgjerrigt Mathilde, der netop nu kom ind i Dagligstuen, »hvem er vel Forfatteren til dette vakre Digt? aha, De rødmer! — — maaske,« tilføjede jeg, næsten skinsyg, »maaske en fordums Tilbeder?«

»Langtfra,« lød hendes Svar, »men — men, kjære Harring, hvorfor jeg rødmer? det spørger De mig om? det var — det er, fordi De har opdaget en — en af mine Svagheder. Ser De, fra Barnsben har jeg været stemt for at gaa til Theatret; det tyktes mig saa herligt, at være det levende Organ for de store Mestere blandt Digterne, at være Moralist for hele Menneskeheden, at være Maler af hver Lidenskab, at opfange de

hurtigt forbifarende, udvortes Spor af de indvortes Tanker og Følelser. Jeg betroede mig til en — Fætter, ham, der har skrevet hine Vers, men han irettesatte mig venligt gjennem disse Linier: saa mange Fristelser og Farer maa Manden gjennemgaa, han ligger for det Meste under — hvorledes skulde da jeg, en Kvinde, kunne bestaa? og dog kunde det sandelig endnu falde mig ind at gaa den omtalte Vej, naar, og gid det ske sent, min Fader bliver lagt i Kisten. Dette simple Liv behager mig ikke, jeg har jo givet Afkald paa alle dets Glæder, jeg har vendt mig bort fra Virkeligheden — hvad har jeg da tilovers Andet, end Kunsten?«

»De har Meget,« udbrød jeg med Varme, »De har endnu Meget tilbage af Virkeligheden, De har Ungdom, Godhed og Skjønhed — og De har en Ven, hvis De tillader det, i mig!«

»Har jeg virkelig?« svarede hun grædende, idet hun lagde sin Haand paa

min Skulder og stirrede ind i mit Øje, »har virkeligt den stakkels Mathilde endnu en Ven, der finder hende god og ung og smuk. O Harring, jeg har lidt meget, og dog hader jeg ikke denne Verden; fordi én har krænket min Sjæl, gjør jeg dog ikke som mange Andre, der forbande dem alle.«

»Jeg vil erstatte Dem, Mathilde, hvad De har lidt,« raabte jeg, »jeg vil elske Dem trofast og i Sandhed — —.«

Da foer Dødens Bleghed over hendes Ansigt, og hun stødte mig med et Slags Rædsel tilbage: »gaa, Harring,« hviskede hun, »gaa øjeblikkeligen herfra, nu kommer min Fader!« Og hurtigen rakte hun mig min Hat og næsten stødte mig ud af Stuen.

Bedøvet gik jeg gjennem Gaardsrummet og var alt halvvejs kommen hjem til Herregaarden, da jeg mødte Præsten i sin Vogn. »Ej, ej,« raabte han, »holdt, Kudsk, men pas vel paa Hestene; De gaar der uden Overkjole, Hr. Harring,

højst uforsigtigt: de danske Nætter ere ikke at spøge med. Paa Søndag er det min Geburtsdag, og jeg haaber at se Dem, — alle Thyesens kommer ogsaa. Ikke sandt, De svigter ikke? kjør saa til, Kudsk, mig synes, Duggen er kold.«

Og bort rullede Præsten uden at høre, enten jeg sagde ja eller nej. Gud bevares! hvorledes skulde det da ogsaa falde en Hr. Konsistorialraad ind, at Nogen turde sige nej, naar han inviterede til en Fête?

Uden ellers at mærke noget til den af Konsistorialraaden saameget befrygtede Dugg, bøjede jeg ind i en Granskov, der ligger tæt ved Herregaarden. Det er, eller, rettere sagt, det var den Gang en ganske ung Plantage, hvor de smaa Træer næppe vare saa høje som en velvoxen Karl. Og som jeg nu gik, ærgerligt tilmode, og slentrede hen ad Vejen, afhuggende med min Stok de frodige Brændenelder og Skræpper, — faldt der et Skud, og en Kugle hvislede tæt forbi

min Nakke. Det var efter mig, man havde skudt, ganske bestemt efter mig, men hvo var Fjenden? Hvem var vel i den fremmede Egn bleven fornærmet af den fredelige, theologiske Kandidat? — — — Jeg stod et Øjeblik stille, og havde den Ubekjendte villet mig rigtig tillivs, da havde dette Øjeblik, da jeg, uden egentlig at tænke paa Faren, fortabt i Gisninger, stod, lænet forover paa min Stok, lyttende, om jeg ikke kunde mærke Buskenes Raslen ved den Flygtendes Bevægelser, — ja, i Sandhed, dette Øjeblik kunde have været tilstrækkeligt til at ende mit Liv. Jeg gik ganske langsomt hjem, men kun bittre Følelser bevægede mit Bryst: havde ikke hun berøvet mig ethvert Haab om Gjenkjærlighed, og var ikke jeg, som ikke havde fornærmet et eneste Menneske, i den ensomme Granskov bleven overfalden paa Snigmordervis?

»Du skal sige det til H—!« tænkte jeg ved mig selv, men jeg fik ikke tænkt

ud. Begyndelsesbogstavet af Halvors Navn, dette let henaandende Bogstav, gav mine Tanker en ganske ny Retning: hvad om Stimanden var selve Halvor Thyesen?

Hurtigt løb jeg op ad Trapperne til Halvors Værelse paa Kvisten (Dueslaget var beliggende ganske tæt derved). Jeg vilde lukke Døren op, men den var tillaaset, — han plejede ellers altid at sove for aabne Døre — — —

XI

Ja vel, ja vel! jeg vilde dræbe!
Men vid: fra nu af skal min Læbe
Kun tale mildt, forsonligt Sprog.
Mig syntes, Livet hvisked: nyd kun!
Mig syntes, Bøssen raabte: skyd kun!
Men Du vil vist tilgive dog.

Tidligt den følgende Morgen traadte Halvor ind i mit Værelse, men jeg forskrækkedes næsten over hans vilde Udseende. Det lod til, at han slet ikke havde været i Seng; hans Haar var uredt og Øjnene indfaldne, Kinden blegere end ellers. Hans hele, stærke Legeme rystede, Stemmen var brudt, og paa hans Kalmuksfrakke hang der Pigger af Grantræ. Modløs stod han i Døren og stirrede hen paa mig med en Blanding af Glæde

og Smerte: »Harring,« sagde han, »det var mig, der skjød efter Dig i Nat, hvad vil Du gjøre?«

»Halvor,« svarede jeg, »Du duer ikke til at være en Forbryder, — hvad havde jeg forresten gjort Dig, siden Du vilde dræbe mig?«

»Aa, hvad Du har gjort mig?« udbrød han, »slet Intet, det var kun — det var fordi jeg saa', at Du elskede Mathilde, og at hun syntes bedre om Dig, end om mig. Hør, jeg har i lang Tid ikke været Menneske mer; hvor jeg gik, og hvor jeg var, i Stuen eller i Skoven, paa Marken eller i Baaden, saa har jeg kun tænkt paa Dig og paa hende. Det Krudtmaal, som hun sidste Markedsdag gav mig, kastede jeg i mit Raseri ned i Møllebækken og dykkede derpaa tilbunds for atter at faa det. Mine Fugle — stakkels Dyr — ere omkomne af Sult; Møllerens forbandede, sorte Hund har bidt Snap i Bagbenet, og jeg har endnu ikke slaaet det Bæst ihjel — ogsaa

det er forsomt. Jeg hadede Dig, lige indtil jeg fik skudt Bøssen af, men fra det Øjeblik af har jeg ret holdt af Dig. Jeg har i Morgenstunden ligget udenfor din Dør og lyttet efter dine Aandedræt. Gud i Himlen! hvis Du havde været saaret! Fordre af mig, hvad Du vil, jeg skal gjøre det, men tilgiv mig blot. Jeg vil endnu i Dag gaa hen til Mathilde og bede hende om at elske Dig. Jeg vil aldrig se hende mer, kun Du skal have Lov og Eneret dertil. O Harring, Harring, vær ikke mere vred!«

Her omfavnede han mig voldsomt, og jeg mærkede, hvorledes hans vældige Muskelbygning krampagtigt rystede i mine Arme. Jeg tog hans Haand og knugede den heftigt: »nej, Halvor,« genmælede jeg, »tro ikke, at jeg er vred, men lad os som redelige Medbejlere kæmpe om Kronen. Glemt være, hvad der er sket. — Jeg har just ikke noget stort Haab, men jeg vil paa Søndag — nu véd Du det — paa Præstens Geburtsdag, ud-

spørge Mathilde, om hun vil vælge Dig eller mig eller Ingen af os To. Handl Du saaledes, som Du tror, det er bedst; gaa Du hen og tal med hende, om Du vil, endnu i Dag, og forresten saa lad det gamle, venskabelige Forhold atter træde i Kraft imellem os To.«

Halvor saa' paa mig med store Øjne: han kunde ikke fatte, hvorledes man saa hurtigt kunde tilgive et Riffelskud. Han trykkede min Haand og hviskede venligt: »ja, jeg vil tale med Mathilde i Dag.« Og dermed ilede han ud af Værelset, og jeg hørte, hvorledes han sprang ned ad Trapperne, nynnende sin Yndlingsarie, den mer eller mindre bekjendte Majmaanedssang, hvor den gudfrygtige Bonde fremfører sine forskjellige Ønsker og Bønner for Vorherre:

»Giv Mælk og Smør og Osten sød;
Velsign os med Boghvedegrød.

Lad Hønen give Æg paa Fad
Til Pandekag' og Æggemad.

Bevar vor' Gjæs fra alskens Nød,
Gjør Kaalen fed og Dynen blød.

Stærk Humle hæng paa Stængerne,
Sæt besk Malurt i Bedene.

Kort efter saa' jeg ham rende over Ladegaarden, men om det var for at aflægge et Morgenbesøg hos Mathilde eller for at tugte Møllerens sorte Hund, kan Forfatteren ikke med nogen apodictisk Vished bestemme.

XII

For os kun Glæden haves
I Fremtids Hal;
Din Fortid skal
I Glemselen begraves.

»Du kan ej gi'e mig Lindring;
O nej, o nej,
Min Vandringsvej
Kun lettes ved — Erindring —!

Jeg har aldrig set Halvor Thyesen saa »net,« som paa Konsistorialraadens Geburtsdag i Præstegaarden: han havde endogsaa drevet det til en blaa Kjole med forgyldte Messingknapper — og han bar — for første Gang et Par uhyre Flipper, ud fra hvilke hans Ansigt stirrede, (blodrødt ved det stramme Halstørklæde), ligesom en Pakhuskarls Hoved

der, forsynet med en rød Hue, viser sig i et Loftsvindu, eller som (jeg holder meget af Billeder) en Tulipan i et Vandglas. Der laa noget vist triumferende i de Øjekast, han sendte mig; de røbede tydeligt, at han mente, han havde gjort mig en betydelig Tjeneste — paa hvad Maade? det kunde jeg ikke gætte. — —

Og som jeg nu sidder her i den øde Præstegaard og bemaler det rene, hvide Bikubepapir, med min smukke Kone, der sidder og syr ved Vinduet, medens den lille Carl leger med sine Tinsoldater og af og til ser hen til Arthurs store Hund, der løfter Hovedet ivejret og knurrende lytter til Avlskarlens Fodtrin i Gaarden, saa fremstaar for mit indre Blik Mindet om hin sælsomme, paa mit Liv saa indvirkende, Nat i Konsistorialraadens Hus. — — —

Der var grumme mange, »fornemme« Folk i Præstegaarden hin Aften: der var en afskediget Lieutenant, der havde giftet sig med en Pige paa femten Tusind

Daler og derpaa (naturligvis) kjøbt en lille Landejendom (thi hvo kan ikke være, eller i det mindste ikke blive til, en — Landmand?); det var (naturligvis) kun en ganske lille, bitte Landejendom, som han havde kjøbt, og, (naturligvis) saa røg han fra Gaarden et Par Aar efter og blev (naturligvis) Toldbetjent i Kjøbenhavn; men den Aften, paa Præstens Geburtsdag, havde han (naturligvis) Sporer paa, og i disse formidable Sporers Hjul sad (naturligvis) adskillige Kniplings-Garneringer, som han (naturligvis paa krigerisk Maner) havde erobret fra Damernes Musselins Kjoler. Skjøndt Mars i sin Tid skal have været en stor General og en Officer af smukt Udvortes, saa tror jeg dog neppe, at han, hvad Bakkenbarter angik, kunde maale sig med Hr. Lieutenanten.

Og saa var der da ogsaa adskillige af Nabopræsterne; én af dem vil være mig evigt uforglemmelig. Han var tresindstyve Aar gammel og havde siddet i fem

og tredive Aar i et og samme Kald; det var ret et Exemplar af en af de rigtig »gamle Præster paa Landet.« Jeg har aldrig set et Menneske i sit Ansigt mere ligne et Svin, end denne Sjælenes Hyrde gjorde. Og saa var der da spredt en Sløvhed over hans hele Væsen, som om han i en rum Tid havde været en Træstub og havde været nedplantet i Jorden og overbevoxet af Mos og Skimmel. Jeg tænkte ved mig selv: »men er det virkeligt ogsaa et Menneske? er det ikke snarere en Dragkiste eller en Spyttebakke, der har antaget en menneskelig Skikkelse og sniger sig omkring i en Forklædning, i en dyb Maske?«

Og saa var da selve Amtmanden til Stede, en spinkel,

»En lille Land, men stor i Staten,
Und für den Satan ein schöner Braten.«

Han hilste omkring i Forsamlingen med en Venlighed, med et Smil, saa at man aldeles ikke skulde tro, at der to Gange var blevet skudt efter hans Kareth, fordi

han, naar han lod Skatterne inddrive hos Bønderne, og disse ikke kunde betale, men Staklerne skulde afsone dem med Vand- og Brødstraffen, gjemte Bønderne til om Vinteren, »fordi Tarmene lide mere ved Sulten i Kulde, end i Varme.« Som sagt, man skulde aldeles ikke have troet, at det var »Kongen paa Landet.«

Og midt i Kredsen bevægede sig da ogsaa en smidskende Doktor. »Min Gud!« raabte denne til en rødmosset Toldbetjent, »hvor De ser daarlig ud! De har vist ikke fornylig brugt de kjølende Pulvere, som jeg sidst forordnede!« — »Jo, det ved Gud jeg har,« skjælvede Toldbetjenten, der lige til dette Minut havde befundet sig saare vel, »men jeg synes selv, at jeg nu ikke mere er rigtig frisk — det var maaske bedst, at jeg strax tog hjem?« — »Upaatvivlelig!« raabte Doktoren, »jeg skal nok kjøre deres Kone hjem i Nat. Stakkel, hun skulde dog ogsaa have sig en lille Dands.«

— Og hjem kjørte Toldbetjenten med en frisk Recept i Haanden — lad ham ha'e 'en! —

Endydermere var der i Stimlen en Prokurator: hændelsesvis traf han i Selskabet sin Mandant og forsikrede da denne om, at Sagen aldrig kunde tabes ved Højesteret (Højesteret dømte forresten, at Landsoverrettens Dom burde ved Magt at stande).

Og der var mange fler i Stuen, iblandt Andet ogsaa en jydsk Forpagter, men han talte kun om Vaarsæden og om sin Kalvekudsk; han bukkede særdeles dybt for Amtmanden og brugte Skraa.

Men snart vendte mit Blik sig hen til Mathilde. Hendes kastaniebrune Haar kontrasterede herligt med den fine Teint; hun havde en lyserød Kjole paa, og den dejlige Hals var omkrandset af en hvid Perlerad. Hun kom mig strax imøde, da jeg traadte ind, og hun rakte mig fortroligt Haanden: der var vistnok flere i Selskabet, der misundte mig, men

Thyesen vendte sig om og saa ud af Vinduet hen paa Præstens »Guldgrube«, den store Mødding. Sorgfuld, næsten grædende, tænkte jeg ved mig selv: ak, hvorfor kan hun dog ikke elske mig! — Bestandigt hvilede imidlertid hendes Øjne paa mig, og jeg syntes, at de stirrede ømt og kjærlighedsfuldt.

Efter Thevandet blev der spillet, og jeg dandsede med den skjonne Pige. »Mathilde«, bad jeg, »tillad mig et Øjebliks Samtale med Dem ude i Haven, jeg fordrer Forklaring af Dem; min Rolighed, min Lykke, alle mine Ungdomshaab ville gaa tilgrunde, hvis De afslaar min Bøn.«

Hun nikkede sørgmodigt, og snart bemærkede jeg, at hun gik ud af Stuen; Halvor smilede, da han saa' mig gaa ud af Havestuedøren, og snart sad jeg med Mathilde i Jasminlysthuset — jeg bad hende om Haand og Hjerte.

»Kjære, kjære Harring,« gjenmælede hun, »af alle de Mennesker, som jeg

ser omkring mig, er De den, hvem jeg elsker mest, og hvis Venskab og gode Omdømme jeg sætter størst Pris paa. Men,« — tilføjede hun, jeg syntes med en skjælvende Stemme — »det er ikke Lidenskab, tro endelig ikke det, det er en Søsters Ømhed, en Nærbeslægtets venlige Følelser, som besjæle mig. Betragt mig som en smuk Egn, en yndigtformet Billedstotte, en straalende Blomst — De siger jo, kjære Harring, at jeg er smuk, og det glæder mig, at jeg behager Dem. Ser De, naar man ret kjærlighedsfuldt betragter en smuk Egn, da forekommer det én, at Egnen, jo længere man ser paa den, tiltager i Dejlighed, ligesom om Naturen gjorde sig Umage for at se smuk ud i sin Tilbeders Øjne — saaledes glæder det ogsaa mig, at de holder af mig, men lad det aldrig falde Dem ind at ville ægte mig, det kan aldrig ske — ligesaa godt kunde De ville ægte en smuk Egn, en Billedstøtte, en Blomst eller« — i det

samme hørte vi Amtmanden rulle bort i sin Wienervogn, og Mathilde tilføjede smerteligt leende — »eller hans Højvelbaarenheds dejlige Wienervogn. Nøjes med mit Venskab, jeg beder Dem.«

Hun bøjede sig hen til mig, og jeg mærkede et svagt Kys paa min Kind, da skjælvede hele mit Legeme. Pludselig foer hun op: »ha,« raabte hun forfærdet, »det var her paa denne Plet, paa denne Dag, i denne Time, for fire Aar siden! Kom, lad os gaa op.«

Jeg spurgte, hvad der saaledes havde afficeret hende, men hun svarede Intet, og snart stode vi i Dandsesalen. Med Forundring mærkede jeg, at Mathildes Opførsel imod mig var ganske anderledes kold og afmaalt oppe i Selskabet, end den før havde været nede i Haven. Var hun maaske vred, fordi hendes Følelser havde faaet Overmagt nede i Lysthuset? Hun var paa en Gang bleven alvorlig: borte fra hendes Ansigt var Smilet og Glæden, og Sidelokkerne hang

ned over de skjønne Kinder, ligesom Cypressen eller Taarepilen over den Afdødes Urne.

Jeg stod i en Vinduesfordybning hensunken i Grublerier, da hørte jeg Hestetramp ude i Gaarden, jeg hørte én ligesom fløjte ad en Hund: det var Halvor, der red hjem. — —

Men ligesom der til et velindrettet Festmaaltid hører Voxlys, Kjedsomhed og Tjenere i Liberi, saaledes er ogsaa en Sang uadskilleligt forbunden med Komedien. og dette havde da ogsaa en af Degnene følt, hvisaarsag den fromme Mand havde opsat en Tingest i bunden Stil, hvor der fandtes Overflødighed af »sølvgraat Haar og Aftenrøde,« men hvorfra egentlig Poesi var totaliter banlyst: det var en fuldkommen Rim-Frost.

Efter Bordet dandsede jeg Fandango med en svær Dame, en Skovriders plumpe Datter — Gulvet var glat, jeg faldt og forvred min Fod. Man maatte bære mig hen til en Sofa, og tre Doctores

trak Foden igjen i Led, men den ene erklærede, at jeg i Nat maatte blive i Præstegaarden og ikke hverken ride, kjore eller gaa hjem. Jeg protesterede, men Mathilde erklærede, at jeg skulde forblive, hvor jeg var. »Hvem véd,« sagde hun, »hvad en Uforsigtighed kunde føre til: jeg vilde nødig se Dem halte. Vil De ikke bie, naar jeg beder Dem derom?« Dette Sidste hvidskede hun mig næsten i Øret. Gjæstekamret gjordes i Stand, Selskabet tog bort efterhaanden, og jeg sov først ind, efterat Alt var blevet stille; først efterat Konsistorialraaden havde betalt sin Stupige hendes Tjenesteløn (det vil sige: da Pigen havde indsamlet Kortpengene), først da bøjede Morpheus sig over mit Hoved.

XIII

De sove Allesammen nu,
De vaagner Alle først silde:
Nu er i Huset, med sorgfuld Hu,
Kun vaagen ene Mathilde.

Klokken kunde vel være to, da jeg blev vækket ved en Lyd, som om Døren aabnedes og knirkede; søvnig vilde jeg vende mig om mod Væggen, da jeg bemærkede, at Stuen, hvori jeg laa, pludseligen oplystes. Jeg drejede mig om og saa' — — —

For mig stod lyslevende hin friske Drøm, som jeg havde havt Natten efter at min Moder var bleven begravet. I lyserødt Klædebon, blændende dejlig, med den trearmede Sølv-Lysestage i Haanden, stod den herlige, kvindelige

Skikkelse for mig, sørgmodig, med den venstre Haands Pegefinger paa Munden, antydende Stilhed; snart rødmende, snart blegnende, undselig, men skjøn i sin Sorg. Det var ikke min foryngede Moders Ansigt, nej det var et andet, — Gud tilgive mig —, et mig næsten endnu kjærere Aasyn — det var Mathildes.

»Johannes Harring!« begyndte hun, »med Rette betragter De mig med Forundring: hvad mon jeg vel ogsaa vil hos Dem paa denne Tid? Af deres egen Mund har jeg hørt, at de elsker mig, paa deres Øje har jeg set, at min bestemte Erklæring, aldrig at kunne tilhøre Dem, har gjort Dem ondt. Jeg kommer for at mildne den Smerte, som jeg mod min Vilje har tilføjet Dem: jeg kommer for at anklage mig selv, for at forringe mit eget Værd, for at forspilde deres Agtelse og Kjærlighed. Den Mathilde, der nu staar for dem, er ikke den, for hvem De antager hende; hun er ikke den uskyldige Pige, som

De tror; ogsaa hendes Fod har betraadt Brødens sumpige Enemærker, men hun er dog ædel nok til ikke at ville bedrage Dem og sælge Dem chaldarisk Erts istedetfor Guld. Johannes, jeg har alt en Gang — været Moder!«

»Gud i Himlen!« raabte jeg, »og hvem?«

Da svarede hun med en klangløs Stemme: »han hed — Arthur Harring!«

»Og Barnet?«

»Det har det godt,« svarede hun grædende og pegede mod Loftet, »det er hos Gud i Himlen!« — — —

Kjære Læser, Du maa kunne begribe, hvilket Indtryk dette hendes Udsagn gjorde paa mig. Hun, hvem jeg i Fortiden beskuede som en Marmorvase, hende skulde jeg fra nu af betragte som et simpelt Lerkar; jeg havde tildrømt mig en skjøn, idealsk Verden, incarneret i hendes yndige Skikkelse, og hun var nedsunket til at blive et vendisk Afgudsbillede, fjernet fra alle græske

. . . Jeg kommer nu for at mildne den Smerte . . .

symmetriske Former: hun havde altsaa Dydens Ansigt paa Lastens Legeme! — — Nu erindrede jeg, at Arthur studsede, da han hørte i hvilken Egn af Jylland, jeg skulde opholde mig; nu mindedes jeg Mathildes underlige Adfærd den første Gang, jeg saa hende; nu faldt det mig ganske naturligt, at Præsten havde spurgt til Arthurs Befindende, og nu først gjenkjendte jeg min Broders Haandskrift i det Digt, som jeg havde fundet i Mathildes Salmebog. Alle disse Tanker strømmede bedøvende ind paa mig, og jeg sank tilbage paa mit Leje med uendelig bittre Følelser.

Efter en lang Pavse tog Mathilde atter til Orde: »De kjender nu min Hemmelighed og indser, at jeg aldrig kan gifte mig. Bedøm mig imidlertid ikke for strengt: betænk, at jeg kun var sexten Aar gammel, da Arthur i Jasminlysthuset tilsvor mig en evig Troskab. Jeg var jo næsten et Barn, men det er rigtigt, hvad Oehlenschlæger siger i Erik

og Abel: »man lærer meget, naar man bliver ældre!« — Iøvrigt, naar De en Gang gjenser deres Broder, saa hils ham fra mig og sig ham, at jeg alt for længe siden har tilgivet ham, men bed ham blot om én Ting: om Tavshed! Det var dog Synd, om han aabenbarede min Skam, saa at Folk skulde pege Fingre ad den stakkels Mathilde og kalde hende en Skjøge, ikke sandt, Johannes, det var for haardt? Desuden, kom det ud iblandt Folk, saa vilde vist min stolte Fader tage sin Død derover. Jordemoderen var den gamle Kone, som døde den Dag, De første Gang besøgte vort Hus: min Fader, en gammel, tro Karl, Arthur og De ere alle de, som kjende Hemmeligheden, og De, véd jeg vist, vil ikke røbe den. Dræb deres Kjærlighed til mig, men lad mig beholde deres Venskab.« —

Sagte, som hun var kommen ind i mit Værelse, forlod hun det atter og efterlod mig i en feberagtig Tilstand. Da

jeg atter kom til mig selv, græd jeg som et Barn, der havde Mæslinger. Denne Præstegaard, mit fordums Bajæ, mit Yndlingssted, det var nu vanhelliget, — og Morgensolen skinnede ind paa mine Taarer.

Min Benskade var aldeles helbredet, da jeg næste Dag traadte ind i Dagligstuen. Mathilde var ikke i Værelset, men Konsistorialraaden kom strax hen til mig: »unge Mand,« begyndte han »jeg véd hvilket Besøg, De har havt i Nat, Mathilde har i Morges betroet mig det Hele. Hun vil ikke se Dem idag; stakkels Pige, hun er skamfuld: i en romantisk Stemning har hun i Gaar gjort, hvad hun i Dag fortryder. Har jeg ellers vist Dem nogen Kulde fra vort Bekjendtskabs Begyndelse, saa tilgiv en fornærmet Fader. Jeg har altid godt kunnet lide Dem, og — jeg stoler paa, at De tier stille.«

Jeg forsikrede ham ikke alene om min, men endog (hvad jeg dog egentlig slet

ikke kunde sætte nogen Borgen for) om min Broders Tavshed. Forresten var jeg i et saa ondt Lune, at jeg ikke en Gang ændsede den Hjertelighed, hvormed den gamle Præst tiltalte mig. Uden at bede ham hilse Mathilde, ilede jeg med at komme bort. Ak, jeg tænkte ikke paa, at denne min Kulde vilde tilvejebringe søvnløse Nætter for Mathilde. Stakkels, ulykkelige Skabning! jeg var den Eneste af alle hendes Omgivelser, hvem hun elskede, den Eneste, hvis Agtelse hun brød sig om, og jeg var grusom nok til at forlade Huset, hvori hun boede, uden at give hende et broderligt Haandtryk, uden at forsikre hende om, at hendes Tilstaaelse paa ingen Maade forringede mit gode Omdømme om hende, — at jeg alligevel elskede hende, at hun dog stedse var den, hvem jeg ansaa for den reneste Skikkelse, jeg hidtil havde set. Vel var Pigen forsvundet, men jeg kunde dog ikke andet end betragte hende som en dejlig — Enke.

Men Konsistorialraaden saa jeg aldrig mer. —

Ikke havde jeg sovet, meget havde jeg grædt, mere havde jeg sørget. Foraaret, hvis uendelige, jyske Rigdomsfylde laa udspredt for mit Øje, den letfodede Flora — jeg ændsede ikke hendes duftende Gaver. Hjem vilde jeg, hurtigt hjem, og hvorfor? for at fordyde mig — i Byron. Kun han har set Mennesket og Livet fra den rigtige Side, tænkte jeg, bort usle Oehlenschlæger og Du, lavtflyvende Nyplatoniker, Ingemann, det er om Eder at Byron siger:

»Thesa are the madmen,
who have made men mad!«

O, jeg mindes endnu de afskyelige Følelser, de skjærende Smerter, som greb ind i mit inderste Væsen, da jeg gik hjem fra Præstegaarden. Vel havde jeg Himlen over mig og Jorden under mig, men jeg havde ogsaa Helvede i mig. En Bonde kom netop forbi mig, jeg kjendte ham, men af lutter øjeblik-

kelig Ondskab vilde jeg ikke hilse ham, men stirrede stift hen for mig.

»God Morgen, Doktor,« raabte han, thi Halvor Thyesens Benævnelser vare blevne optagne af den hæderlige Bondestand, »I kommer vel fra Præstens?«

»Ja!« svarede jeg; »fordømte Bondeknold!« tænkte jeg, men undlod at indklæde denne smukke, poetiske, høflige Tanke i tydelige Ord.

»Det har nok støvet i Gaar Aftes ved Dandsen, Doktor, jeres Øjne ere ganske røde,« vedblev min ubehagelige Ledsager.

»Ja vist støvede Gulvet, men dog ikke saa meget, som jeres fordømte Hest gjør nu, hvorfor Satan rider I ikke til?« var mit, just ikke hofmandsmæssige, Svar.

»Doktoren er nok ikke i god Kulør i Dag,» vedblev Christen Hansen.

»Nej!« og saa bandede jeg uvilkaarligt Halvor Thyesens Favorited, »nej, Satan slaa mig, er jeg ikke, og lad mig saa gaa!«

Ganske flegmatisk vedblev Bonden at

ride ved Siden af mig og syntes ret at have Lyst til at forlænge Samtalen. »Med Forlov,« begyndte han atter, »er det sandt, at I skal giftes med Præstens Datter, for i det Tilfælde har jeg et Par Ord at sige Jer, go'e Karl!«

Her forgik Taalmodigheden mig: »nej, min Sjæl, naar jeg skal,« raabte jeg og slog Hesten over Krydset med min Stok, saa at den i skarp Trav foer afsted og forsvandt med sin humpende Rytter.

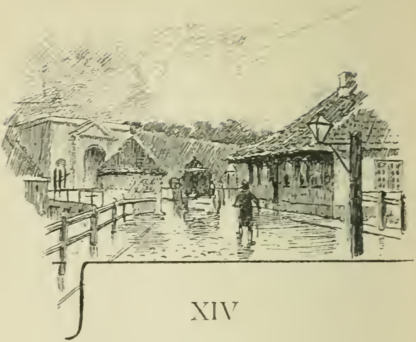

XIV

Under kulsort Sky
Har jeg levet kun sorgfulde Dage;
Jeg vil bort, jeg vil fly,
Jeg vil til Hovedstaden tilbage.
For mit Saar gives intet Plaster,
Et Apothek er der ikke for mig;
Du By med de hundrede Laster,
Mit grædende Øje skal gjense Dig!

Er det sandt, hvad en tysk Professor (Gerlach i Halle) siger, at Logiken er, om end ikke en medicina mentis, saa dog et almindeligt Politi i hele Forstandens Rige, saa maa jeg angerfuld og vemodig indrømme, at der, paa hele Turen hjem til Thyesens Gaard, i min

Hjerne herskede en aldeles lovløs Tilstand, et psykologisk Anarki.

Jeg gik lige op paa mit Værelse, og snart efter traadte Halvor ind til mig. Paa hans Ansigt saa jeg strax, at der i hans Indre havde fundet en dygtig Kamp Sted, og saaledes er da den menneskelige Natur beskaffen, at Halvor aabenbart glædede sig over mit nedslagne Haab: nu havde han jo en Staldbroder i foragtet Kjærlighed, og paa den anden Side frydedes jeg ved, at han var min Kammerat i Ulykken. Jeg meddelte ham forresten kun saa meget af Historien, at jeg af Mathilde havde faaet et totalt Afslag, og at hun først efter sin Faders Død vilde bestemme sig til En eller Ingen af Parterne.

»Iøvrigt,« sagde jeg, »maa jeg fortælle Dig, min gode Thyesen, at jeg ikke længe vil forblive paa din Faders Gaard. Maa jeg tale frit ud? og vil Du love mig, ikke at forebringe din Familie, hvad jeg i dette Øjeblik betror Dig? nu

vel, dit Haandtryk er mig en sikker Borgen. Jeg har længe mærket, at din Moder søger at tilvejebringe en Forbindelse mellem din Søster Charlotte og mig; din Moder har i lang Tid — jeg har godt mærket det — søgt at sværte Mathilde for mig og at nedsætte hende ved alle Lejligheder: hun ønskede maaske heller, (og deri kan jeg ikke fortænke hende), at Mathilde blev din Kone. Hvad nu din Søster Charlotte angaar, saa er hun en særdeles vakker Pige, hvis venlige Hjertelag vist vil — tidligt eller sildigt — tilvende hende en Mand, bedre og ædlere end mig; men elske hende, det kan jeg nu en Gang ikke. Endelig — og det er da Hovedgrunden, hvorfor jeg maa ilsomst rejse fra Jylland — saa har jeg faaet et Brev fra Kjøbenhavn, hvori der meldes mig, at min Broder Arthur er betænkeligt syg.«

Denne Erklæring (kunde jeg tydeligt se) slog Halvor i en mærkelig Grad: ligesom han nu en Gang var vant til,

hver Onsdag og Søndag at skifte Uldsokker og Skjorte, ligesom det nu en Gang hos ham var indført som Skik, regelmæssigt til visse Tider paa Dagen at besøge Kostalden og til andre bestemte Tider (og dem overholdt han strengt) at spise Frokost og Middagsmad, — saaledes var han nu en Gang bleven vant til dagligen at se og at tale med mig og at betro mig, hvor højt han elskede Mathilde, og hvor bange han var for, at det lille Føl, som var falden efter Tamerlan, (en udmærket Racehingst), skulde med Tiden blive en Krybbebider. Tanken om dette Afsavn af en god Ven bedrøvede ham da saaledes, at Øjnene udspiledes og bleve saa store, som to fuldvægtige Specier, og at Munden aabnedes saa vidt, at en Kareth med fire Heste godt kunde være sluppen igjennem, endog med betydelig Kontrabande (Toldvæsenet er jo ikke saa strengt). »Ih! oh!« var den eneste Lyd, det eneste, klingende Symbol paa Forundring, som Halvor

mægtede at fremstamme, og langsomt forlod han Værelset.

Før min Afrejse forestod der mig imidlertid Opfyldelsen af en tung Pligt, og det var at skrive til Mathilde. Med den ømmeste Skaansel berørte jeg næppe engang hendes Hemmelighed — o det var et vanskeligt Brev at skrive! »Tro ikke,« sagde jeg blandt andet, »at De staar nedværdiget i mine Øjne, hele deres Brøde hviler paa Arthurs Hoved: det er Forføreren, og ikke den Faldne, man skal foragte. Imidlertid vil jeg øjeblikkeligen rejse herfra, tilgiv mig, at jeg ikke vil se Dem. Lad en Stund gaa hen, da vil jeg med den gamle Begejstring kunne betragte Dem, nu derimod kan jeg ikke andet end nære smertelige Følelser, naar De staar for mig. Og kan dette undre Dem? er jeg ikke paa en Gang bleven skuffet i mine herligste Forhaabninger, har jeg ikke opdaget en brødefuld Hemmelighed, hvis mørke Pletter vanzire min egen Broder?

Og hvad har jeg at haabe, at vente i min Fremtid? ligger den ikke udstrakt for mit Øje som en uhyre Sandørken uden en eneste Oase, uden en eneste forfriskende Kilde? Jeg havde aldrig elsket før; jeg er nu ingen Fusentast længer; min Forstand er udviklet, desto inderligere vare ogsaa de Følelser, som jeg nærede for Dem. Det var ingen Balinclination, det var intet ungdommeligt Sværmeri, det var den reneste Kjærlighed. Dog én Ting maa jeg bede Dem om: lad mig tale med min Broder. Jeg har dog en Formodning om, at De endnu elsker ham; hvo véd, om han ikke angerfuld vender tilbage til Dem, og om ikke De kunde styre hans vilde Lidenskaber og blive hans frelsende, gode Engel? Jeg fraskriver mig enhver Fordring paa Dem, jeg vil, hvad det end skal koste mig, lære at betragte Dem som en yngre Søster. Een Ting kan De være forvisset om, og det er, at De bestandig i mig skal finde en

oprigtig Ven; ogsaa stoler jeg paa, at De i Forlegenheder aldrig vil henvende Dem til nogen Anden, end til deres Johannes.«

Dette Brev sendte jeg hende en halv Time, før jeg selv rejste bort: jeg vilde ikke have, at hun skulde afslaa mig min Bøn: jeg vilde tale med Arhur.

Kort efter at jeg havde bortsendt dette Brev, kom Halvor for at sige mig Farvel. »Ak,« sagde han, »hvo skulde have tænkt, at Du saa snart vilde forlade os! nu er det Midsommer, og jeg havde allerede glædet mig til, at vi skulde gaa paa Jagt sammen til Efteraaret. Du kan tro, Doktor, at der er grumme mange Ræve i Sipperup Krat. Den Dag, da — jeg havde skudt efter Dig, Dagen derpaa, mener jeg, gik jeg saamænd op til Mathilde, og bad hende, hvis hun havde den ringeste Godhed for mig, eller hvis hun følte Begyndelsen af en Smule Kjærlighed til mig, at hun da for Guds Skyld vilde kvæle denne Liden

skab i Fødslen og derimod ene elske Dig, men hun lo mig ud. Dog haaber jeg at besøge Dig til Vinter i Byen; jeg har aldrig været i Kjøbenhavn, og jeg har hørt, at der skal være en stor Fuglesamling i Stormgaden, den vilde jeg dog nok se, før jeg dør, som nok snart forestaar, thi den fordømte Kjærlighed har forjaget al min Appetit og min Søvn.«

Den gamle Thyesen og alle hans voxne Børn toge en venlig Afsked med mig, men Fruen i Huset snærrede ad mig; thi Charlotte var jo endnu ikke blevet forlovet, og jeg ejede jo circa tyve tusind Daler, som, Gud ske Lov, ikke stode i Kapellets Enkekasse.

XV

Kongen bærer Kronen,
Krus tilhører Yngling;
Dronningen har Demant,
Dalens Glut har os jo.
Glæde her ved Gilde
Gives frit de Unge;
Silde vil vi sørge,
Thi Solen skinner herligt.

I Fattigdom vi færdes,
Frejdigt dog vi synge:
Skillinger vi skyde
Sammen til et Gilde.
Mellem tynde Mure
Maa vi stundom sidde:
Solen kan da skinne
Stærkere paa Lokken!

Natten os sammen nærmer
Næsten mer end Dagen;
Vægteren raaber vældigt
Udenfor vort Vindu:
Stærkere vi synge,

Siddende ved Bordet :
Siden kan vi sørge,
Hvis Solen ej vil skinne!

Dybt i Stagen, dunkelt,
Dirrer Lysets Flamme;
Ungersvende uden
Ukvemsord vi tale.
Lad os le og leve
Lystigt i liden Stue:
Senere kan vi sørge,
Hvis Solen ej vil skinne.

Lad kun disse Linier danne Overgangen fra mit fredelige Landliv til et uroligt Ophold i København, i hvis vildeste, sorteste Kipper jeg skulde oplede min Broder. Jeg skal netop i dette Kapitel betræde saadan en »Kasse« og vil komme med en Beretning, som maaske flere af mine Læsere ville finde overdreven og usandsynlig, og dog er min Beretning sand og grundet paa Begivenheder, som ere foregaaede under mine egne Øjne. Mangen Embedsmand i de højere Klasser, mangen pæn, ung Dame er uvidende om, at der midt i Hoved-

staden, maaske kun fire eller fem Huse fra deres egen Bopæl, findes Steder, hvor Raahed og Svir, Kortenspil og Rundsang beskjæftiger — muligvis deres egne Sønner, ikke umuligen deres egne Kjærester. Det er ikke en Gjenstand, der kunde begejstre en Correggio, men det er en Scene for Hogarth, og jeg vil da ikke tøve med at rykke mit Billede nærmere hen for den fine Verdens Øjne, stolende paa, at Læseren vil ligesaa velvilligt tilgive nogle forekommende, maaske vel plumpe, Udtryk af Sviregasterne, som jeg haaber, han alt i Forvejen har tilgivet Halvor Thyesens Bondedialekt. —

Oprigtigt talt, saa ilede jeg ikke med at gaa op til min Broder; efterhaanden, som jeg kom længere og længere bort fra det dyrebare Jylland, syntes mig ogsaa, at jeg fik hende kjærere og kjærere. Hvor bittert fortrød jeg ikke, at jeg havde forladt hende uden mundtligt Farvel! Det tyktes mig, som om jeg havde handlet lig et uartigt Barn.

der i Arrighed sønderslaar sit kjæreste Legetøj og dræber selv sine bedste Glæder. Ved min Afrejse havde jeg været usædvanlig koldt stemt imod hende, men efterhaanden, som Tiden gik, forekom det mig, at hendes Billede dagligen forskjønnede sig og forherligedes i min Indbildningskraft, og det gjenerobrede sin oprindelige Renhed, sin første tillokkende Ynde.

Og hvad skulde jeg sige til min Broder? tale haardt eller tale mildt? Jeg besluttede at handle, som Øjeblikket indskød mig det, og efter at have fattet denne kraftfulde, en Mand værdige Beslutning, begav jeg mig en mørk Efteraarsdag hen til Volden, hvor min Broder boede — men til min store Forskrækkelse og dog alligevel, naar jeg skal være ærlig, til en svag Glæde for mig (thi nu fik jeg jo udsat den ubehagelige Samtale et Par Timer) var Arthur flyttet, og Ingen vidste, om han var i Byen eller paa Landet, over Jorden eller i den.

Ikke vidste jeg, hvor Riegelsen boede; da faldt det mig ind at gaa ud i »den sorte Hingst,« der havde jo det lystige Selskab før samlet sig og holdt sine Bakkanalier. Og jeg ilede da derud, men her var Alting dødt og stille: kun en enkelt Gjæst trippede om i Stuen, og Markøren havde et ubeskriveligt vemodigt Udseende. »Her er jo ingen Folk,« tænkte jeg,

»Apparent rari nantes in gurgite vasto!«

Her finder jeg næppe Arthur. »Markør! et Glas Vin.«

»Gammel Vin?« spurgte han.

»Fy for Fanden! nej, rød!« — han bragte mig Glasset. »De skulde vel ikke have taget fejl af Flasken og taget Eddike?« spurgte jeg, men Markøren forsikrede nej, og nu spurgte jeg, om her ikke kom en Løjtnant Harring?

»Jo vist!« svarede han og fløjtede i sine Fingre, »nej, da han havde faaet en Regning paa fyrretyve Daler, saa

løb han sin Vej med hele sit Slæng. De skylde allesammen. Der var Kielerstudenten, han skylder ni Mark; der var Mægleren, han skylder fem Daler; der var Skipperen fra Eckernförde, han skylder femten Mark, nej, af det hele gode Selskab er saamænd Barberen og Skarpretteren de reelleste — Skarpretteren — Skarpretteren sidder ellers inde i den anden Stue, i Fald Herren vilde —«

»Nej, nej Tak, ellers uendelig forbunden!« udbrød jeg meget hurtigt, »men forresten har Løjtnanten sendt mig for at betale Pengene — her er de — vær saa god at skaffe mig en Kvittering fra Værten selv — og« — (her kom Studentens Æresfølelse med i Spillet) »tag ogsaa de ni Mark af for Kielerstudenten, han har ogsaa paalagt mig at afgøre sit Mellemværende.«

Forbavset ilede Markøren ud til Værten, og kort efter saa jeg syv eller otte Personer af Familien, der nysgjerrigt tittede ind ad Døren for at faa Øje paa

den rige Ambassadør fra Løjtnanten, og der var i Naboværelset en Hvisken imellem dem allesammen, som om et Par hundrede Fødder slæbede hen ad Gulvet, og mange Kvadriller opførte et glimrende Bal.

Med glædestraalende Ansigt fremførte nu selve Værten sin lille Figur med Pappegøjenæsen, bukkende for mig, saa at den lange, blaa Frakke der hang om ham som et Sengeomhæng, næsten naaede ned til Gulvet. »Gud give,« expektorerede han sig, »at alle Mennesker vare saa reelle og saa fulde af Galantitet, som Løjtnant Harring! o, vær saa god at komme og drikke et Glas Vin Hr. — — jeg véd ikke deres Navn.« Og Pigen kom nu ind med tre Glas Blækvin, et til Værten, et til mig og et til — ja til hvem?

O Gud! til Skarpretteren! han nærmede sig allerede, den lille, runde Mand med det ganske særegne Kast med den højre Arm. »Man maa saamænd ta'e,

»Gud give,« expektorerede han sig.

hvad der bydes En i denne trange Tid!« begyndte den værdige Øxemand, »der er saamænd ikke meget at fortjene i denne Tid, i det Mindste er der kun kummerligt Arbejde for mig. Min Herre, De sér ud til at være en studeret Mand, med Forlov, tror De ikke, at Højesteret dømmer for mildt? eller skulde det indskrænkede Antal af Halshuggelser muligt have sin Grund i, at Menneskeheden forbedredes og endelig en Gang aabnede sit Øre for Ærens, Fornuftens, Moralitetens, Religionens og Øxens forskellige Stemmer, eh? Deres Sundhed, min gode Herre! — Og vi klinkede.

»Her er Regningen ærbødigst kvitteret!« mælede Værten og leverede mig et Papir; jeg læste Indholdet, og det lød, som følger:

S. T. Hre Leytenandt Haring!

for Bekomne spisendes og især drikendes Varer kontanter betalt fyrretyve Riksdaler meget ærbødigst

Nepomuk Møller

herbergeer, og gestgiver i sorte hingstd.

»Men lad mig nu se,« vedblev den venlige Vært, »at De ogsaa selv en Gang imellem ser ind til os, her er saamænd kun propert Selskab.«

»Ja,« afbrød Skarpretteren, skulde Nogen af os kunne gjøre Dem en eller anden lille Tjeneste, saa kan De ganske sikkert stole paa os, i det Mindste staar min Haand og Arm aldeles til deres Disposition.«

»Jeg vil strax benytte deres gode Tilbud,« tog jeg øjeblikkeligen til Orde. »ved at bede Dem om at bevise mig den Tjeneste, at sige mig, hvor Student Riegelsen bor — jeg véd, at han før er kommen og maaske endnu kommer i deres Hus.«

»Strax herved!« raabte Værten.

»To Huse herfra!« ekkoede Skarpretteren, »jeg skal med Fornøjelse følge Dem derhen.«

»O, jeg be'er,« raabte jeg angst til Døden, thi hvad vilde man sige i Byen, hvis man saa *Candidatum theologiæ lau-*

dabilem, Johannem Harring, gaa Arm i Arm med Skarpretteren? »nej, det er ikke mig, men det er En af mine Bekjendte, som vil tale med Manden,« og dermed anbefalede jeg mig paa det hurtigste.

Jeg ilede rask op til Riegelsen og traf ham hjemme: »hvor kan jeg finde min Broder, er han levende eller død?« spurgte jeg, ikke uden en vis Ængstelighed.

»Han er levende,« lød det trøstende Svar, »men hvor han bor, kan jeg ikke sige Dig, thi jeg ved det ikke. Han og jeg er noget brouillerede sammen i denne Tid, men vil Du følge med mig i Aften, saa skal jeg føre Dig hen paa den *taberna*, hvor han og hans Selskabsbrødre søge. Hvor bor Du? Jeg skal hente Dig Klokken syv.«

Riegelsen holdt Ord og afhentede mig til bestemt Tid og Sted. »Du vil more Dig,« sagde han paa Vejen, »ved at se det lystige Selskab. Vil Du, som jeg,

saa skal Du en Tid lang holde Dig skjult i Baggrunden, for at Du kan overskue den hele, løjerlige Tummel. Naar vi ere komne ind i den yderste Stue, skal Du sætte Dig der og forblive der, imedens jeg gaar ind i den inderste, for at se dels, om han er saaledes stemt, at Du tør vove at nærme Dig ham. Du véd jo nok, at han har sine Luner.«

Jeg billigede Riegelsens Forslag, og snart stode vi udenfor Gjæstgivergaarden, hvor man netop havde tændt Lysene i Værelserne. Jeg satte mig i den forreste Stue, Riegelsen gik ind i det Allerhelligste. Der laa en gammel Statstidende (Gud véd, hvor det elendige Blad havde faaet den Benævnelse fra), jeg læste ellers aldrig dette fortrinlige Blad, men som mit Øje fór hen over Siden, standsede det ved et Navn — Blodet fór op i mine Kinder, jeg syntes, at Jordbunden rystede under mig, medens mit Blik flakkede omkring paa Loft og paa Vægge. Den Bekjendtgjørelse, som

saaledes bevægede mit Indre, var en Annonce om et Dødsfald; den lød saaledes: »Søndagen den 11te November 18— hensov, efter nogen Tids Svagelighed, min kjære Fader, Konsistorialraad og Ridder af Dannebroge, Edvard Johnsen. Menigheden tabte sin Hyrde, men Datteren sin Fader, sin eneste Slægtning, sin troeste Ven. Mathilde Johnsen.« — —

Og dette kunde Du nænne at skrive, Mathilde? kalde den kolde, forsigtige, fornemme Præst, kalde ham din troeste Ven! Er jeg da aldeles Intet for Dig? ændser Du slet ikke de Pinsler, som jeg dagligen gjennemgaar, naar jeg kommer til at tænke paa Dig? hans Blod laa stille som Isvand, mit ruller som Gejsers kogende Bølger; han elskede Dig, som en Formynder kan tage sig af et fremmed, rigt Barn, men jeg saa en Gang i Dig hint Ideal, som kun en Gang kan fremkogles i den menneskelige Hjerne —

Jeg afbrødes i disse Tanker ved en

Sang i det tilstødende Værelse; en skingrende Tenor lod sig høre:

Treibt mich der kühle Wind aus meinem Lande.
So treibt er mich doch nicht aus meinem Stande!
In der Luft Luft leb' ich,
In der Luft Luft schweb' ich,
Und wer in Luft Luft lebt, der ist mein Bruder!«

Jeg gik ind i det Værelse, hvorfra Sangen lød; der sad to og spillede en Piquet. Den tyske Tenorsanger var — som jeg senere erfarede — ingen anden, end den Kielerstudent, for hvem jeg hos Værten i den sorte Hingst havde betalt de ni Mark. Det var en svær Person med et herligt Hoved, hvis stærkt markerede Træk gjordes endnu mere barske ved et uhyre Ar over den ene Kind. Hans Medspiller var en Jyde med en dyb Bas, særdeles koldblodig, forsynet med en udmærket kraftfuld Legemsbygning. Han talte meget langsomt og snurrede saaledes paa det brave Bogstav R, at jeg, hvis jeg skal give Læseren et nogenlunde klart Begreb derom, nød-

sages til at anvende tre r'er i de Ord, hvor der ellers kun forekommer ét, og fire, hvor der oprindeligt kun findes to.

»Det err nogle rraadne Viserr,« begyndte Jyden, Hr. Svendsen, »disse, tydske, min venlige Brroerr! Derr err ikke det Malm i dem som i vorre rredelige danske Viserr, og Melodien err saamænd ofte tarrvelig nok!« Og dermed begyndte han for at bevise sin Paastand, lig en uhyre Humlebi, at brumme den bekjendte Strofe:

Mangen bær' Navnet, som ej det fortjener,
Mangen er stolt, for han ejer lidt Guld!
Jeg vil det sige rent ud, som jeg mener:
Hele vor Jord er af Tiggere fuld.
Den Ene tigger Nøgler, den Anden tigger Baand,
Den Tredje tigger Stjernen af den kongelige Haand.

Pludselig fór Kielerstudenten op fra Stolen »nej,« raabte han, »jeg taaler det ikke, Svendsen! Du sidder jo og snyder mig lige op i mine aabne Øjne, jeg vil ikke spille mere!«

Ganske rolig svarede Svendsen blot:

»nu vel, vil Du ikke spille, kan Du lade være. Sæt Dig imidlertid ned og giv Kort, jeg har Forhaanden.« Kieleren satte sig, og de spillede atter, men i dyb Tavshed.

»Det er forskrækkeligt,« begyndte Svendsen atter, »hvor hidsige og paastaaelige slige unge Mennesker ere som Du, min venlige Bro'er, og dine Lige.«

»Holdt!« skreg atter Kieleren og fór heftigt i Vejret, »der snød Du atter, Du spiller falsk, din Æsel! det er afskyeligt, og det tyder paa en lav Karakter.«

»Men det er dog noget urimeligt Noget,« gjensvarede Svendsen ganske flegmatisk, »skal Du da ene ha'e Lov til at snyde? Du skal aldrig høre mig bebrejde Dig, at Du spiller falsk, og saa gjør Du dog saadant et Spektakkel, hver Gang Du griber mig. Nej, min venlige Bro'er, snyd Du kun, som sædvanligt, men forbyd ikke mig at tage Repressalier. Vil Du gi'e eller skal jeg?« —

Jeg fik ikke mere at høre af denne

Samtale, thi Riegelsen kom i samme Øjeblik for at afhente mig til ἄδυτον eller *penetralia.* »Kom,« sagde han, »der er Intet i Vejen. Der skal netop i Aften være et Afskedsgilde i Anledning af en holstensk Skippers Afrejse i Morgen. Sæt Dig i Baggrunden, naar vi komme derind, hør og se til, og Du vil ufejlbarligen more Dig.«

Og vi gik gjennem Billardstuen, hvor to halte Personer, en Krigsassessor og en afskediget Konsul, spillede Polydor: i et Nu stod jeg lige over for Arthur.

Min kjære Broder var, tæt lænet op til Kakkelovnen, falden i en behagelig Slummer; foran ham stod et Snapseglas og et Ølglas, i hvilket sidste endnu det Meste af Øllet stod tilbage.

»Hvad vædde vi,« hviskede Riegelsen, »at jeg véd Aarsagen til hans Søvnighed? Husker Du, hvad *Plinius* siger: *omne animal post coitum triste.*«

Jeg betragtede Arthur nøjere og fandt, at hans Ansigtsfarve var saare bleg, ja,

rent ud sagt, den var gul: han lignede, forekom det mig, frappant min Fader, saaledes som denne saa ud hin Aften paa Højerup, da min Moder anklagede ham. Min Fader havde myrdet sin første Kone; den Broder, lige over for hvem jeg stod, havde myrdet Uskyld og tilintetgjort en dejlig Piges timelige Velfærd. Min Moder anklagede min Fader, men jeg traadte op imod min Broder, og det forekom mig i dette exalterede Øjeblik, som om jeg skulde vorde en Blodhævner for Mathildes Ære, et Menneske, der skulde, efter Skjæbnens Forudbestemmelse, rase imod sin egen Slægt; det tyktes mig, som om jeg i hint Nu var langt stærkere, end jeg egentlig var. Og der stod jeg og knyttede krampagtigt Haanden og stirrede med Had og uendeligt bitre Følelser hen paa min Broders gustne Ansigt. Heller ikke slumrede han, den kolde Forbryder, roligt! et bittert Smil svævede over hans Mundvig, saa at jeg kom til at tænke paa en

Strofe af en Ode, som en af mine Skolekammerater skrev til Søvnens Gudinde, hvori han tiltaler hende:

»Tanken, stundom Sjælens Orm,
Faar hos Dig en skiftet Form;
Samler sine Brødre smaa,
Som saa vilde trindt om gaa,
Driver sammen dem i Strøm,
Danner saa en Guderdrøm.

Hellig, hellig er din Iid
I den tavse Nattetid;
Uskyld er Dig kjærest og,
Manden er Dig tidt for klog,
Derfor kommer fra det Blaa
Tiest ned Du til de Smaa.«

»Nej, blege Broder,« tænkte jeg ved mig selv, »Du kan ikke sove roligt! den grædende Mathildes Skikkelse omsvæver dit indre Øje. Det lille Barn i Kisten viser sig for Dig hver Midnat, derfor kan Du ikke sove om Natten, men maa gjøre det om Dagen: derfor tør Du ikke sove ene paa dit Værelse, men maa gjøre det her, midt i Mennesketumlen; derfor elsker Du din Hund saa højt, fordi det

er det eneste Væsen, som elsker Dig. Gult er dit Ansigt! ha, jeg har læst hos Oken, at Farvernes Symbolik er naturfilosofisk rigtig: rødt er Ild, Kjærlighed — Faderen; blaat er Luft, Troskab og Tro — Sønnen; grønt er Vandet, det dannende Princip, Haabet — Aanden: dette er de trende Hoveddyder. Men gult, Arthur, gult er Jorden, det Ubevægelige, Falskheden, den eneste Last — Satan! der gives tre Dyder, men kun én Last. — Du har vanhelliget, hvad jeg stillede højest af, hvad jeg hidtil her set; Du har tilintetgjort mine skjønneste Forhaabninger; i min Indbildning har jeg rejst mig et Tempel af Marmor, men se! Søjlerne brast, og Kuplerne faldt sammen, og det store Gudernes Hus sammenskrumpedes til en — Katafalk. Og Du, en Forbryder af Grundsætning, en ussel Vellystning, en Egoist med Liv og Sjæl, en Tvivler og en Bedrager, Du har endnu Enevælden over Mathildes Tilbøjelighed,

medens jeg, den Rene, den Eneste i Verden, der mener hende det godt, maa staa tilbage og forgjæves sukke efter hendes Kjærlighed! Hun elsker mig, og hvorfor? fordi jeg ligner Dig, fordi hun i mig tror at kunne gjenkjende et Glimt af dit Ansigt, en enkelt Straale af din Stjerne, et Ord af din Tale.«

Der sad inde i den Stue, i hvilken jeg var kommen med Riegelsen, kun min Broder og fire Andre, men snart fyldtes Stuen med nye Gjæster. Riegelsen blandede sig i deres Selskab, og Ingen bemærkede mig i min Afkrog. Værten kom ind med en stor Bolle Punsch, saa at jeg kunde begribe, at Festiviteten nu skulde tage sin muntre Begyndelse. Kielerstudenten, som ogsaa var kommen med, proponerede, at han skulde vække Løjtnant Harring, men i det Samme skulde hele Selskabet istemme en vis Sang. Propositionen gik igjennem, og Kieleren tog nu et Stykke graat Papir op af Lommen, lagde det sammen i Form af en Fidibus,

tændte det, slukkede det atter, men holdt den rygende Tingest under Arthurs Næse. Den væmmelige, kvælende Stank gjorde sin Virkning: min Broder vaagnede og nøs, men gjengjældte denne Vennetjeneste med et klaskende Ørefigen. Sligt maa imidlertid have været Coutume i Selskabet, thi Ingen i Stuen tog det ilde op, og Kieleren selv lo; i det Samme begyndte Sangen, og min Broder istemmede særdeles jovialt. Senere erfarede jeg, at Arthur selv var Forfatteren; det er mig derfor en kjær Pligt, at meddele Læseren hele Visen, som lød saaledes:

Hejsa, vor Krofa'r, nu er jeg kommen hjem,
Men hvor er vel Gutterne mine?
Op nu med Tøjet og Flaskerne frem,
Jeg vil have de fineste Vine!
Skaal, min Ven,
Skjænk i Glasset igjen,
Kald paa alle vore gode Mænd!
Munden er tør, mine Ben ere ømme,
Jeg har sejlet, men nu vil jeg svømme,
Skaal for Dig og for Alle,
Hvem vort trofaste Lag vi kan kalde.

Sig mig nu først, hvor er Prangeren vel nu,
Den Stærke, som trumfed i Bordet?
»Stille, min Ven, Du bedrøver min Hu,
Jeg kan næppe jo fremføre Ordet.
Ak, en Stud
Stanged Øjet ham ud.
Graven gjemmer ham i hviden Klud!« —
Ih, saa for Fanden! lad Aadselet ligge,
Vil ej Bæstet, lad os da kun drikke.
Drik kun ud, mine Gutter,
Livet varer kun nogle Minutter!

Sig mig saa, Kjære, hvor findes Søster min?
Jeg gjærne vilde hende besøge.
»Stille, min Ven, hun er bleven et Svin,
Hun vil sikkert din Kummer forøge.
Mærk mit Ord:
Hun i Brøndstræde bor.
Skøndt ej gift er hun dog bleven Moer.« —
Tjener hun godt, er det ogsaa det Samme:
En er vild, men de Andre gaa tamme.
Drik kun ud, mine Gutter,
Dyden varer kun nogle Minutter!

Sig mig saa, hvor vor Hosekræmmer gaar,
Han spilte saa godt paa Billardet.
»Ak, i mit Øje nu Taarerne staar,
Han tilvisse har Modgang erfaret.
Det gik skidt!
Enden var en Fallit,
Gridsk hver grusom Kreditor tog sit,

Stakkelen hængte sig saa i en Strikke!« —
Lad ham hænge, men vi ville drikke!
Lad ham hænge da, Gutter,
Pinen varer kun nogle Minutter!

Sig mig saa, Krofa'er, hvor lever vel min Bro'er?
Han spilte saa ivrigt Ruletten.
»Kjæreste Ven, tør Du høre mit Ord?
Ved sit Tab blev han tosset i Hætten.
Bistrupgaard
Huser skabede Faar,
Issefjorden til dens Have naaer.«
Gaa fra Forstanden! en kort Promenade!
Tabe Mønten er langt mere Skade.
Spar paa Mønten, I Gutter,
Penge vare kun nogle Minutter!

Sig mig nu — hin praktiserende Jurist,
Hvor tumles nu han vel i Verden?
»Han har forandret sig svært siden sidst,
Skiftet Dragten og hele Gebærden.
En Korvet
Bragte, sikker og let,
Til Vestindien ham nok saa net:
Blækhornet kasted han, tog saa Musketten!« —
Det var Tab vist for Loven og Retten!
Drik kun ud mine Gutter,
Vin bør vare kun nogle Minutter!

Endelig sig mig nu, hvor er vel min Fa'er?
O, se dog de sønlige Taarer!
»Sørgeligt, Kjære, kun lyder mit Svar,
O hvor Synden dog mange bedaarer!

Kristianshavn
Tager venligt i Favn
Dem man kalder Tyveknægt af Navn —
Der i sin Celle din Fader forbedres!« —
Saa maa med Ordnen om Benet han hædres? — —
Drik tilbunds, mine Gutter,
For i Aften vort Møde jeg slutter!

Sangen var endt, og Arthur tog til Orde: »jeg er i godt Humør i Aften og agter i den Anledning at uddele adskillige Titler og Gunstbevisninger. Du, Kieler, skal være Hertug af Genever (buk og tak, dit Bæst), Svendsen skal være Prinds af Kognak, Bertel skal være Fyrste af Annis, og hvis min Broder, det Fæ, der ikke forstaar sig paa Drik, havde været til Stede, saa skulde han være bleven Generalinspektør over de pontinske Sumpe.«

Uden Tvivl skulde denne opbyggelige Tale have varet meget længer, hvis ikke den forventede Skipper Espesen fra Eckernførde var traadt ind, efterfulgt af Værten, der bagefter ham bar en frisk, brændende Bolle, og den gode Skipper

var da saaledes ikke ulig en Komet med sin luende Hale. Riegelsen gav mig et Vink om ikke endnu at træde frem, og jeg blev følgelig siddende. Jeg kunde tydeligt mærke, at Arthur ikke kunde lide Espesen, men at han gik ud paa at chikanere Manden paa alle Maader. Skipperen var en lille, bredskuldret Mand, ganske skaldet og med uhyre Koppear; han talte halvt tysk og halvt dansk, og brovtede og løj paa det behageligste.

Man drak og Arthur henvendte sin Opmærksomhed og Tale til Skipperen. »Ved nærmere at betragte deres Ansigt, Hr. Admiral,« sagde han, »kommer jeg til at tænke paa en udmærket Kunstner og Jonglør, som for nogle Aar siden var at se i Dyrehaven.«

»Und wie so?« spurgte Skipperen.

»Jo,« svarede Arthur, »han var, ligesom De, forskrækkelig koparret, men denne Naturens Brøst anvendte han til at danne en skjøn Kunst. Han havde nemlig staaende ved Siden af sig en Krukke

med Æbleskivedejg, og med denne Dejg indsølede han hele Ansigtet; derpaa tog han en Gløð i Munden, lod en lille Dreng blæse ham i Bagdelen med en Puster, og saaledes forfærdigede han og udsolgte de yndigste Æbleskiver.«

En skraldende Latter fulgte paa denne Historie, og Skipperen vilde fare løs paa Arthur, men denne raabte leende: »o bliv siddende, jeg vil ingen Kindhest ha'e: *chose de main, chose de vilain!* Gesundtheit, lieber Bruder! naa, og i Morgen rejser De?«

»Ja wohl!«

»Sig mig engang,« spurgte Arthur videre, har De været i Messina?«

»In Messina? ja wohl!«

»Hvorledes synes Dem om Omegnen?« vedblev min Broder.

»Ah, ja, ja, die Gegend ja, o es war so ein Taage, da jeg opholdt mig der, saa at jeg gar nichts sehen konnte.«

Arthur trak paa Smilebaandet, men

spurgte fremdeles meget høfligt: »har De været i Konstantinopel?«

»In Konstantinopel? ja wohl, freilich! zu wiederholten Malen in Konstantinopel gewesen.«

»Und die Gegend dort, ist sie hübsch, Liebwerthester« fortsatte Arthur sin Inkvisition.

»Ja, ja,« svarede Skipperen, »die Gegend, o Hr. Wirth, en Boll Punsch — ja det var in Konstantinopel, at jeg havde den Fatalitet, at brækk min Ben.«

»Og hvorledes det?« spurgte Arthur med en overordentlig Interesse.

»O, Hr. Løjtnant,« lød Skipperens Svar, »es geschieht viel Wunderbares in der Welt. Sér De, jeg boede i vierte Stockwerk, und jeg schlummerte des Nachts ganz ruhig im Bette. Des Morgens früh stod jeg op og erwartede nichts unbehagliges oder widerwärtiges, aber was ist in den schwarzen Stunden geschehen? Das ganze Haus, meine Etage ausgenommen, ist ganz und gar durch

eine fürchterliche Feuersbrunst vernichtet worden. Ich vil træde ned ad Treppen und bemerker nicht, at der ingen Treppe gives mer. Kun die Balken des niedern Hauses waren stehen geblieben, aber Gulvene og alle Værelserne waren eingestürzt, nur meine Etage war gerettet. Nun ich, der ich von gar nichts wuszte, træder ud og styrter ned, brække min Ben und werde in Schutt und Wasser begraben.«

Alle brast i en lydelig Latter over denne uforskammede Løgn. Arthur henvendte sig til Svendsen og sagde: »hør, er det ikke skændigt, at saadant et Bæst skal tro os saa dumme, at han vover at byde os sligt? Hør,« og nu rettede han sin Tale til selve Skipperen, »I Karl, naar I næste Gang vil fortælle saadan en Historie, saa fortæl den til det Selskab, af hvis Hoveder der findes et i jer egen Hat.« — Og dermed satte han Hatten frem paa Bordet, men indeni den laa et ufordærvet Lammehoved; nys-

gjerrig og vred keg Skipper Espesen ned i Bunden af Hatten og udbrød: wie, das mir? ein Lammskopf?« hidsigt tog han Lammehovedet og slyngede det hen efter min Broder, men denne undveg det ved smidigt at bøje sig hen til højre Side.

»Hør, Kammerat,« raabte nu Arthur, idet han holdt fast paa Værten, der just kom ind med en Bolle brændende Punsch, »skaldede Mand, Du skal have en Paryk!« Og dermed greb han den store Kumme, hvori den sydende Punsch flammede med sin svovlblaa Lue, og satte hurtigt og behændigt den omvendte, uhyre Spølkum ned paa Skipperens Isse, som om det havde været en Nathue eller en Hat. Og der stod nu Skipperen med Bollen paa Hovedet, medens den flammende Drik rødmende styrtede ned over Ansigtet og gjorde det ikke uligt en Fyrstes Brystbillede paa en Guldmønt.

Dog — dette forblev ikke uhævnet: rasende greb Skipperen fat paa en Flaske, fyldt med Øl, og knusede den mod Ar-

Og knusede den mod Arthurs Pande

thurs Pande; i det næste Øjeblik væltede han Bordet, saa at alle Lysene slukkedes, og vi omgaves af et bælne Mørke. Jeg fór op af Krogen for at yde Arthur min Bistand, men modtoges i Mørket og Tummelen med et vældigt Ørefigen. Hele Selskabet styrtede hen efter Skipperen, men man kunde jo ikke se, saa at man sloges indbyrdes i det Haab, at En af de Tilstedeværende vel maatte være Espesen. Og der styrtede nu ned, ligesom fra Himmelen af, en Pladskregn af Ørefigener, en Hagelbyge af Stokkeprygl, et Uvejr af Puf og Bank.

Og saaledes tumlede hele Slænget igjennem Billardstuen og de øvrige Værelser, ud af Porten, gjennem Gaderne i fuldt Opror og Slagsmaal; men da Værten, der vilde have styret tilfreds, og som derved havde faaet nogle fæle Hug i Ansigtet, atter traadte ind i Stuen med Lys, da laa Arthur blødende, med flakt Hoved, bevidstløs udstrakt paa Gulvet; kun Svendsen og jeg vare i Stuen.

Jyden betragtede min Broder meget koldsindigt og sagde kun de faa Ord: »derr liggerr han, tilføjet legemlige Lidelserr, dygtigen tugtet gjennem Huden! Jeg skal dog se, om jeg ikke kan hævne ham!« — Og dermed tog han sin Hat og gik.

XVI

Kun trøstig frem, min unge Fod,
Rask over Stub og knudret Rod!
Er Stien stejl og Dybet brat,
Gaar Trinet end i bælmørk Nat —
Naar blot i Sjælen Morgenstunden
I Dæmringsskjæret er oprunden,
Saa faar vel Foden Fæste funden!

Suk ej saa dybt, Du stille Bryst,
Fordi Du savner enkelt Lyst!
Lad ikke Tungsinds Edderorm
Bo i den hvalte Tempelform,
Fordi af Kval Du stundom skjælved
Mén ej, at han, som Hallen hvælved,
Har den udhulet til dit Helved!

Og kan I Øjne end ej se
To Andre mildt til Eder le,
Da skal I dog ej stirre ned,
Som om ej fandtes Kjærlighed:
Mer blank, end klare Øjestene,
Mer trøstende, naar Du er ene,
Mer tro staar Himmelen, hin rene!

Og Du min unge, ædle Sjæl,
I Ensomheden ikke dvæl!
Tro fast, at om Dig vist der bo
Og nær Dig Hjerter, ædle, tro,
Og naar i Liv de om Dig røres,
Og naar de nær Dig sammenføres,
De vist og for Dig banke høres.

Udmattet havde jeg forladt min Broder: jeg havde vaaget over ham i tvende Døgn og havde nu bedt Riegelsen at løse mig af paa den besværlige Post. — —

En venligere, en renere Himmel aabner sig nu for Læseren: det er Mathildes Tanker, som ere (svagt nok) udtrykte i Mottoet over nærværende Kapitel. Vi ville møde hende med det Første. — —

Det var højt paa Dagen, og jeg sov bestandig, men ingen rolig Søvn. Snart saa jeg Mathilde vandre sortklædt omkring paa en Kirkegaard; snart syntes mig, at jeg saa' Kielerstudenten opløfte et uhyre Oxehoved Rødvin og true min Broders Pande; endelig forekom det mig, at Døren gik op, og Halvor Thyesen

traadte ind. Jeg gned mine Øjne og opdagede da, at jeg var vaagen, og at Halvor virkelig stod foran min Seng.

»Men er Du gal, Doktor?« tiltalte han mig leende, i to Nætter har Du ikke sovet hjemme, og i Dag ligger Du endnu i Sengen, skjøndt Klokken er halvgaaen Et. Det er nok et kydsk Liv, Du nu fører. Oh, mine Fødder, Doktor! Blodet snurrer i dem, som Vandet i en Themaskine, jeg er vant til at gaa paa den bløde Jordvej og ikke paa den fordømte Stenbro. Oh, oh! Med Forlov at ta'e dine Tøfler, oh, oh!«

»Men sig mig,« udbrød jeg, da jeg nogenledes var kommen mig af min Overraskelse, »forklar mig dog, hvorfor Du egentlig er kommen til Kjøbenhavn, kjære Halvor?«

»Ja hvorfor?« svarede han, »kan Du sige mig det, for jeg ved det, F—n slaa mig ikke,« og ligesom om en ubehagelig Tanke pludselig gjennemfoer hans Hjerne, kylede han vredt Støvleknægten, som han

just havde taget op fra Gulvet, mod Kakkelovnen, saa at det yderst nyttige Møbel splintredes i mange Stykker. »Kun saa meget véd jeg,« vedblev han efter denne Kraftanstrengelse, »at saasnart jeg fik at vide, at Mathilde Johnsen var taget til Byen, saa fik jeg en uimodstaaelig — Lyst til at se Fuglesamlingen i Stormgaden.»

»Hvad,« raabte jeg og fór op fra mit Leje, »er Mathilde her i Byen? — hvor?«

»Ja, det véd jeg sgu ikke,« svarede han ganske ærgerlig.

»Jeg vil straks opsøge hende,« udbrød jeg og klædte mig øjeblikkeligen paa. Under dette Toilette spurgte jeg da Halvor om Nyt fra hans Hjem, og den værdige Landmand udkrammede beredvilligen hele sit Forraad. »Karine,« begyndte han, »har faaet syv Hvalpe, og Mejersken Else er død. Jeg har alt skudt tre Ræve i Sipperup Krat, men Maaren anlægger frygtelige Ødelæggelser

i Hønsegaarden. Hveden var daarlig i Aar, og til Jul skal min Søster giftes med Tiendekommissæren. Der var forleden Auktion over Præstens Efterladenskaber, og jeg kjøbte hans Ræveskindspelts; der solgtes ogsaa en ledagtig Mængde skimlede Bøger.« —

»Fra hvem mon er dette Brev, her ligger til mig?« afbrød jeg ham og brækkede Seglet. Jeg læste:

»Tilgiv mig, kjære Hr. Harring, at jeg henvender mig til Dem, men jeg har ingen Ven undtagen Dem; De har desuden lovet mig at ville staa mig bi med Raad og Daad, naar jeg skulde trænge. Kom ret snart til deres Mathilde Johnsen«.

Knapstedsgaard, — den — 18.

Jeg viste Halvor dette Brev; han læste det hurtigt og gav sig derpaa til at nynne en af sine Favoritviser:

»Den danske Landsoldat han er
Som Løven bidsk og grum,
Men haver ogsaa Pigen kjær
Udi et enligt Rum.

Hans Mod er ej tilfals,
Faldera!
Vi vil en Jernring lægge om vor Fjendes Hals.« —

Dog pludseligt holdt han inde med Sangen og henvendte sig til mig med et Blik fuldt af inderlig Smerte. »Hun har valgt Dig og ikke mig,« sagde han, »jeg sér det tydeligt, og herved er Intet at gjøre. Jeg vil ikke se hende, men jeg vil straks rejse tilbage til Jylland og gi'e Fuglesamlingen Døden og Dævlen. Tag Du hende da, men vær god imod hende, thi Halvor Thyesen vilde blive grumme vred, hvis hun kom til at beklage sig over Dig.« Han trykte mig i Haanden og gik stille ud af Døren; jeg saa ham først igen i Jylland.

Men jeg ilede hen til Knapstedsgaard og spurgte efter Mathilde Johnsen; man viste mig op paa et Værelse, der sad Mathilde med Haanden under Kinden, og hendes Øjne vare fulde af Taarer. Hun udstødte et Glædesskrig, da hun saa mig. »Endelig, endelig,« sagde hun,

»jeg troede, at ogsaa De havde forladt mig; i to Dage har jeg forgjæves ventet, Gud ske Lov, at De kom.« Hun rakte mig sin Haand, men jeg omfavnede hende og bedækkede hendes Ansigt og Hænder med Kys. Dog snart rev hun sig løs og sagde rødmende: »Johannes vi forglemme os begge to. Se derhen!

Jeg kastede mit Blik hen i den Retning, hvor hun pegede, og forundret opdagede jeg en dejlig Dreng; han kunde vel være en fire Aar. »Hvad er det?« spurgte jeg blegnende.

»Den Mand der staar,« sagde nu Mathilde til Drengen, »han vil være din Fader! men gaa nu ned i Billardstuen og se paa dem, der spille.« Hun kyssede endnu Drengen, førend han gik ned, og vi satte os ned i Sofaen.

»Det er Arthurs og mit Barn,« tog hun smerteligt til Orde.

»Men De sagde jo til mig, at det var dødt?« udbrød jeg.

»Jeg vidste jo selv ikke Andet,« sva-

rede hun, min Fader havde bedraget mig.«

Men i det følgende Kapitel vil Læseren erfare, hvad Mathilde fortalte mig; gid han vilde høre det med den samme Interesse, som jeg i sin Tid optog det!

XVII

Arme Forladte, ak, Du har ej
Fader, som tro kan vise Dig Vej,
Er og dit Hjerte stærkt, at Du kan
Savnfri tumles i fremmede Land?

»Stille, Du Stemme, Fader jeg har,
Fader, som stedse kjærlig mig var:
Højt over Skyen, hist i det Blaa
Ser Du hans Trone funklende staa!«

Arme Forladte, ikke din Arm
Slyngtes om Moderens elskende Barm;
Aldrig at skue, Stakkel, Du fik
Glæden i Moderens funklende Blik.

»Moder jeg haver, herlig og stor,
Hende jeg skuer i Syd og i Nord;
Ej hende fængsle Gjærder og Mur:
Venlige Moder hedder Natur.«

Omtrent fire Aar før det Tidspunkt, da de sidstnævnte Begivenheder forefaldt, stod Mathilde Johnsen med forgrædte Øjne foran sin Fader Konsistorialraaden. »Jeg tør ikke længer fordølge Dig det, Fader,« sagde hun med skjælvende Stemme, »at Løjtnant Harring har bedaaret mig: jeg bærer et Foster under mit Hjerte. Ikke nok at han har besnæret mig, men han har tillige forladt mig og er rejst til Kjøbenhavn.«

Dette frapperede vel den gamle Fader, men — det Slemme var nu en Gang sket og kunde ikke kaldes tilbage — en Fejl, som Ingen véd, er ingen Fejl: det gjaldt nu blot om at holde det Hele hemmeligt for den øvrige Verden.

Og da nu det skjæbnesvangre Fødselsøjeblik pludselig paakom den bange Mathilde, satte Præsten sig i sin magelige Agestol og kjørte efter Jordemoderen:

gamle Hans var Kudsk, en tro Tjener, og havde fra sin første Ungdom af været Tyende hos Konsistorialraaden: intet Under derfor, at Præsten betroede den gamle Betjent hele Ulykken, og Hans var ogsaa tro og tavs.

»Du kjører vist for stærkt, Hans,« sagde Præsten paa Vejen, »lad for Guds Skyld ikke Hestene styrte.«

»De kan ikke styrte, Husbond,« svarede Hans og pidskede atter paa.

»Jo, Sand for Gud, kan de det,« raabte den bekymrede Fader.

»Nej, Husbond,« beroligede Kudsken sin Herre, »nej, de kan ikke styrte nu. Naar et Menneske skal hente Jordmo'er, saa kan Hestene ikke styrte; saa meget holder dog Vorherre af de uskyldige Smaabørn, det véd jeg meget bedre.«

»Ak,« sukkede Johnsen, »den simple Mand har oftere en stærkere og skjønnere Tro, end selve Generalsuperintendenten.

Da den gamle Præst traadte ind til Jordemoderen, Dorthe Christensen, var denne allerede i Seng; hun vækkedes, og Præsten sagde til hende: »min Datter Mathilde er i Barnsnød, og Du maa betjene hende, kom, følg mig straks. Men saasnart at Barnet er kommet til Verden, skal Du tage det med Dig og derpaa bestandig sige til Mathilde, at det er dødt. Det skal opdrages i en simpel Bondefamilie, thi jeg vil ikke ved min Død kunne efterlade saameget, at Barnet kan komme til at faa en Opdragelse, der svarer til Moderens Stand. Desuden vilde jeg ikke for al Verden have, at Nogen skulde erfare min Datters Skam. Iøvrigt skal jeg betale godt for Barnet og rigeligt for din Tavshed desuden, — det døde Barn vil snart vorde forglemt, men det levende vilde hvert Øjeblik paa en Maade sysselsætte Mathilde.«

Og da nu Fødselen var overstaaet, og Præsten havde døbt Barnet: Carl Pe-

tersen, overgav han det derpaa ganske koldsindigt til Jordemoderen, for at hun skulde sætte det i Kost hos simple Bønderfolk; men da Mathilde spurgte efter sit Barn, da svarede Faderen, at det var dødt.

Mathilde græd, men trøstede sig alligevel tilsidst dermed, at Barnet dog ikke nu kom til at lide nogen Skam i Verden og maaske friste en kummerlig Tilværelse. Man viste hende en lille Grav, som man angav at være den smaa Carls, og mangen Gang gik Mathilde sent ud paa Natten hen og lagde Blomster paa den grønne Forhøjning, og der begræd hun som død den lille, raske Purk, der imidlertid i røde Bondeklæder tumledes i en velhavende Husmands lille Have og legede med en tam Skade.

Efter halvfjerde Aars Forløb blev Jordemoderen, Dorthe Christensen, syg og ventede at henfare inden faa Timer. Den »kloge Kone« havde forgjæves anvendt hele sin æskulapiske Færdighed,

og man ventede alt Snedkeren, der skulde endnu paa den Levende tage Maal til Kisten; da traadte en gammel Sognefoged frem og gav sit vise Raad. »Det slaar netop nu til med Maanen,« sagde han, »og vi kunne i det mindste forsøge det med Dorthe. Min Fader har i sin Tid fortalt mig, at naar Doktoren rent havde opgivet en Syg, da skulde man, naar Maanen stod midt imellem Ny og Næ, grave en Grav paa vildene Mark og lægge den Syge ned i Hulingen; og da skulde man bære en Plov tre Gange over den Syge, og hvis den Syge kunde overleve det, saa var han frelst fra Døden.« —

Og gamle Bønder bare ved Midnat (thi saaledes befaler endnu den Dag i Dag Overtroen de jydske Bønder at fuldføre slig Forretning) den Syge ud paa Marken, og de grove Graven, og Maanen stod midt mellem Ny og Næ, og Livets Symbol, den virksomme Plov, gik tre Gange over den Syge; men Livs-

principet kunde ikke indpodes i den Døende, og Uglen hylede i den nærliggende Granskov, og Snedkeren tømrede rask væk paa Ligkisten, thi Begge havde en Anelse om, at Dorthe Christensen dog skulde dø.

Atter bare de gamle Bønder den døende Kone hjem, men da forlangte hun at tale med Frøken Mathilde. Straks løb en lille Dreng (som vi ovenfor have set) over Marken hen til Præstens, men Drengen traf paa Mathilde, Halvor Thyesen og mig, netop da vi fra en Forhøjning i Præstegaardens Have betragtede de tretten Høje, hvori Herremandens Skat skulde være nedgravet.

Da nu Præstedatteren tøvede længe, og den syge Kone frygtede for at dø, forinden hun kom, da lod hun den omtalte Husmand kalde, hos hvem den lille Carl var i Kost, og da Alle vare gaaede ud af Stuen, tiltalte hun ham saaledes: »det Barn, som Du har i Huse, det er Frøken Mathildes Barn: thi hun

har bragt det til Verden. Jeg siger dette til Dig, for at Du, naar Præsten dør, men heller ikke før, kan meddele Frøkenen, at hendes Barn er ilive og ikke under Mulde. Her under min Hovedpude kan Du tage hundrede og halvtredsindstyve Rigsdaler til Barnets Pleje, men saa skal det ogsaa have det godt. Det var Synd, om den lille Carl, som tegner saa godt, skulde med Tiden blive Soldat; det var Synd, om ikke Moderen skulde gjense sit Barn, og det var Synd, om ikke Barnet skulde arve sin Moders og Faders Rettigheder.« — Og dermed opgav Dorthe Christensen Aanden, og gamle Bondekoner afklædte Liget, og Snedkeren kom med sin Kiste endnu knap en stiv Klokketime, efter at Patienten var død. — —

Men Dagen efter at Konsistorialraaden var død, kom der en Husmand ind i Stuen til Mathilde og havde et dejligt, fire Aars Drengebarn ved Haanden (det var den samme Bonde, hvem jeg havde

truffet paa om Morgenen, efterat jeg havde forvredet min Fod paa Ballet i Præstegaarden), og han sagde til Mathilde: »min gode Frøken, De har mistet deres Fader, men jeg vil give Dem en Søn i Stedet: thi Dorthe Christensen har paa sit Yderste erklæret lille Carl for deres Søn. Dertil saa gav den salig Kone (rar Kone, mens hun levede, har betjent min Kone flink i alle Maader hele otte Gange), hun gav mig hundrede og halvtredssindstyve Daler, hvoraf jeg kun har til Barnets Fornødenheder brugt de to og tyve, og her er saamænd Resten. Iøvrigt kan da Frøkenen forhøre Dem hos gamle Hans, om det ikke er sandt Alt, hvad jeg nu har sagt.«

XVIII

Tidt fandt hos den Slette jeg Funker fra Gud:
Det Gode kan aldrig dog rent slettes ud.
I vildeste Hopsa paa Hamburgerberg
Fornam jeg dog Mozart, om end kun som Dværg.

Saaledes lød i Korthed Mathildes Fortælling, og den var netop forbi, da Drengen atter kom op. Jeg betragtede hans Ansigt noget nøjere og fandt mange af Arthurs Lineamenter, men formildede og yndigtgjorte ved en herlig Sammenblanding med Mathildes venlige Ansigtstræk. Sammenholdt med Arthurs og med Mathildes Aasyn var dette Barnehoved ligt et skjønt Landskab, der oprindeligt havde været et Vildnis, men som ved Menneskets stigende Kultur var bleven til en frugtbar og dejlig Egn. Jeg kyssede

Drengen og udraabte: »Carl, vil Du ret holde af mig og være en god Dreng, saa vil jeg være din Fader.« Drengen saa forundret paa mig og gik ind i den anden Stue, hvor han morede sig med nogle Billedbøger, som den ømme Moder straks havde anskaffet.

»Og hvad er deres Hensigt nu?« spurgte jeg Mathilde.

»Min Hensigt,« svarede hun med en bestemt Tone, »er at opfylde min Pligt. Dette stakkels Barn skal ikke opfødes til Bonde: han skal ikke, naar han bliver voksen, trække den røde Trøje paa og maaske mishandles af en ung, lapset Løjtenant; han skal ikke, saafremt jeg kan gjøre Noget til at forhindre det, af trange Kaar og Sult forledes til Forbrydelser. Han har ingen Fader, men han skal faa at vide, at han har en Moder. Jeg vil arbejde for at skaffe Penge til hans Underholdning og Lærdom, og det er derfor, at jeg har bedet Dem, kjære Harring, om at komme til

mig. Gjør mig den Tjeneste, at gaa til Theaterdirektionen og meld mig som en Person, der attraaer at gjøre Prøve.«

»Til Theatret?« sukkede jeg.

»Erindre Dem,« tog hun nu til Orde, »at jeg staaer som et Gjenfærd fra en svunden, bedre Tid; at jeg ikke elsker, ja muligen ikke en Gang forstaar mine Omgivelser. For Andre af mit Kjøn og af min Alder gives der Kjærlighed, men jeg skal ingensinde erfare den; thi hvilken Kjærlighed skulde jeg kunne byde Nogen? der sidder en Plet paa mit Væsen, som ingensinde kan afviskes, og selv tilgav min Elskede mig min Brøde, maatte jeg da ikke bestandig frygte for, at han ved den mindste, huslige Uenighed vilde mindes den og med Haan bebrejde mig, hvad jeg som Barn har forbrudt? Nej, Johannes, mit stille Levnetsløb er afsluttet, og fra nu af vil jeg begynde et ganske nyt Liv, helliget ikke til mig selv eller til mine særegne Tilbøjeligheder, men udelukkende ind-

viet min Carl og — Kunsten. Endnu ung og smuk, endnu varm af Lidenskab, vil jeg, med et glimrende Ydre, fra et højt Standpunkt, maaske blænde Verden, saa at den, begejstret ved Beskuelsen af min Kunst og af mit Talent, vil tilgive min Ungdoms Synd. Jeg har aldrig stærkere følt mit indre Kald, end netop i dette Øjeblik.«

»Men hvad om min Broder,« afbrød jeg hende, »angerfuld bad om Tilgivelse og tilbød Dem sin Haand?«

»Og dette spørger De mig om Johannes?« sagde hun blegnende, »tror De virkelig, at jeg nogensinde vilde tilhøre ham? Har han fra Begyndelsen af, da han lærte mig at kjende, aabenbart kun lagt an paa at forlokke mig; har han kold og hjærteløs med en djævelsk Ironi betragtet min varme, uskyldige, sværmeriske Kjærlighed; har han uden Medlidenhed forladt mig i det Øjeblik, da han erfarede, at han havde gjort mig grænseløs ulykkelig, da han

saa min Jammer og Fortvivlelse; har han i fire Aar ikke ladet mig høre et Ord fra sig, ikke spurgt en Gang, om han ejede et Barn, — saa maa jeg vel spørge Dem, om jeg nogensinde kunde elske dette Menneske? O, jeg taler alt for mildt om min Forfører, men det er kun, fordi han er deres Broder.«

»Og, kjære Mathilde,« sagde jeg med skjælvende Stemme, »om nu Arthur laa for Døden? om nu Beskuelsen af den nære Opløsning havde betvunget hans Vildhed, om det sig hurtigt nærmende Øjeblik, da han skal træde frem for den vrede Dommer, havde ængstet ham? om nu deres sørgmodige Skikkelse stod ved hans Dødsleje og martrede ham? om De nu til hans Beroligelse tilgav ham og rakte ham deres Haand, og De derved kunde befrie Dem og deres Barn fra den mørke Plet — vilde De da ikke ægte den — Døende?«

Hun skjælvede og græd: »jo, jo,« raabte hun, »for mit Barns Skyld vilde

jeg, for Carls Skyld. Barnet skal aldrig erfare Faderens Brøde; jeg vil ikke indplante det noget Had til sin egen Fader. Jo, Harring, det vilde jeg.«

»Mathilde,« sagde jeg, »jeg melder Dem ikke til Theatret — men jeg gaar strax hen til min Broder.« Jeg omarmede hende heftigt og forlod den rødmende Pige for at besøge Arthur. —

Paa Trapperne hos min Broder traf jeg hans Læge, en ung Homøopath L—, en Skolekammerat af mig. »Deres Broder,« sagde han, »er fortabt. Hans Bryst er ødelagt, og det Onde har ved denne Anledning faaet en Lejlighed til at bryde ud. Hans Hoved er betydeligt beskadiget, saa at De, hvis De vil lyde mit Raad, øjeblikkeligen maa kalde en ældre Kirurg, end mig. Jeg foreslaar Professor C—, skjøndt han er Barber. Vil De forresten tale et fornuftigt Ord med deres Broder, saa tal De i Dag, ja i dette Øjeblik, thi jeg ved ikke, naar der

gaar Inflammation i Hjernen, og da bliver han naturligvis afsindig.«

Jeg ilede op ad Trappen og kom ind i min Broders Værelse; han laa i sin Seng, men Claus, hans gamle Karl, læste Ugelspegel højt for ham. »Tak skal Du have,« sagde den Syge, »fordi Du kommer at se til mig; ja, jeg skal himle: *je m'en vais chercher un grand peut-être!* Der,« og nu udmalede han sig paa sin Vis Tilstanden i den bedre Verden, »der er jo Alting mere fuldkomment, end her! Der tiltales ikke Kongerne med: Deres Majestæt! men der siger Gud: Du! til Frederik den Anden, og: Han! til Harald Blaatand, og maaske: Slyngel! til Ludvig den Fjortende. Der er det herligt at leve: Flasken kan aldrig tømmes, og man beværtes gratis om Morgenen med Anchiovis og Sildesalat. Jomfru Coccinella med den røde Kjole og de røde Gardiner er ikke længer Skøge og boer ikke mere paa Salen, men bærer, i Stedet for den nedringede Kjole, et

højhalset, yderst anstændigt Drapperi. Der spiller man L'hombre, men der gives ingen Kodiller, thi Alle vinde. Der er en evigvarende Tørst, men der gives ogsaa evigtsprudlende Vinkilder. Der laxerer man Dukater og vomerer Specier. Der gives en uindskrænket Trykkefrihed, og man kjender ikke til Vægtere og Politibetjente. Der har man ikke Hovedpine efter en gjennemsviret Nat — der, Johannes, skal jeg mødes med min og din Fader — ak, jeg kunde dog maaske have anvendt mit Liv bedre! o det smerter stundom grueligt i mit Bryst og mit Hoved.«

»Ulykkelige Broder,« tog jeg nu til Orde, »saml dine Kræfter og anvend dine Tanker til Alvor og ikke til bitter Spøg med det Hellige. Tilvisse kunde Du have anvendt dine Talenter bedre, dog kan Du endnu gjøre ét Fejltrin godt igjen. Jeg vil ikke fordølge Dig, at dit Liv jo er Fare underkastet, og

at Du muligt kun har kort Tid at leve i tilovers. Ved Du, at Du er Fader?«

»Fader?« spurgte han forundret, »nej, den Værdighed har jeg dog ikke tiltroet mig! hvad mener Du?«

»Har Du glemt Mathilde Johnsen?« raabte jeg forbittret.

»Det Barn er dødt,« svarede han mørk.

»Det lever, Arthur,« sagde jeg, »det er med Moderen her i Byen, og jeg fordrer af Dig, at Du endnú i Dag skal vies til Mathilde og derved skjænke Barnet sin Ære og sine Rettigheder: det skal arve Dig.«

»Lever det virkeligt?» sukkede han, »ak, hvorfor faar jeg det først at vide nu! Det er egentlig en Taabelighed mod Enden af sit Liv at give sig af med Følelser; da skal man bruge sin Forstand. Hjertet skal bruges af den Unge og den Levende, men Hovedet og Modet tilkommer Oldingen og den Døende. I det Øjeblik den Døende hengiver sig til Følelsen, da sætter han sin Throne i sin

Vugge. Imidlertid, hent Barnet og Moderen og en Præst, saa kan Du og Doktoren være Forlovere.«

Og jeg gjorde de fornødne Anstalter, frygtende mest for, at Afsindighedens Øjeblikke skulde indtræffe for hurtigt.

XIX

Og derpaa saa gik han hin sorte Vej,
Hvor Haabet med Tvivlen kjæmper:
Forvandlet blev hans unge Maj
Til en sørgelig Gravdecember.

Usædvanligt tidligt indtraf Vinteren det Aar: den første Sne knasede under Vognhjulene, da jeg med Mathilde og den lille Carl kjørte hen til Arthur. Det var, som om Naturen selv vilde væve et hvidt Voxlagen til min Broders afsjælede Legeme.

»Og tykkes Dem ikke,« spurgte jeg Mathilde inde i Vognen, »at jeg udfører en sørgelig Pligt? jeg fører den, hvem jeg elsker højest paa Jorden, hende fører jeg som Brud i den Døendes Arme. Jeg overgiver Dem til en Mand, som ikke bekymrer sig om Dem; om nogle Timer muligt, er De, den skjønne, blomstrende Kvinde i den hvide Silkekjole, med Rosenkrandsen i Haaret, om faa Minutter kanske, er De forvandlet til en sortklædt Enke. Til en Anden overleverer jeg min Lykke, kun Sorgen beholder jeg for mig selv. Faa Mennesker kunde vist bære det med den Taalmod og Rolighed, som jeg gjør det.«

»Vær vis paa,« svarede hun mig, idet hun trak sin hvide Handske af og rakte mig sin lille, bløde Haand, »at jeg skal være taknemlig, naar jeg kan. Nu forstaar jeg, at deres Kjærlighed er oprigtig; gid den havde truffet paa en ædlere Gjenstand, eller gid jeg havde

lært Dem at kjende, før jeg saa deres Broder!«

Tause og vemodige kjørte vi til den døende Mand, men da vi holdt udenfor Arthurs Bolig, klamrede Mathilde sig fast til mig og spurgte mig med beklemt Røst, om det ikke var bedre at lade det Hele fare? Jeg svarede nej, og nu stode vi ved Sygelejet.

Præsten var alt kommen, og Lægen, den anden Forlover, stod ved Sengen; den Sidste nærmede sig mig hurtigt og hviskede: »hvad De gjør, det gjør snart; jeg indestaar ikke et Øjeblik for, at jo Vanvidsøjeblikket vil indtræde.«

»Her kommer jeg med din Brud,« tog jeg til Orde; Arthur vendte sig om og betragtede Mathilde stift.

»Er Du den, hvem jeg saa dødeligt har fornærmet?« henvendte han sig til hende. »Ja, jeg ser det: disse Kinder har jeg kysset, denne Pande har jeg klappet, denne Haand har jeg trykket, men nu skal jeg dø. Det kryber inde

. . . Og Præsten viede det kontrasterende Par .

i min Hjerne, som om der fandtes tusinde levende, myldrende Orme derinde. Er det min Søn?« her brast han i Graad, »ja, jeg har været Dig en slet Fader. Carl, Carl, naar Du bliver voxen, og jeg raadner under Jorden, da mindes, hvad jeg i dette højtidelige Øjeblik siger Dig: bliv din Moder mere lig end din Fader! Præst, gjør deres Pligt.«

Og Præsten viede det kontrasterende Par, hende med Rosen paa Kinden og ham med det indsjunkne Øje; men under denne kirkelige Forretning overfaldt mig en grufuld Bævelse: »ha!« kom jeg til at tænke paa, »hvis han ikke døde, hvis Lægens Kunst kunde hjælpe den synkende Organisme! hvis han gjorde Krav paa sin Hustru, og vilde leve med hende! hvis jeg skulde se hende tilhøre ham!

— — — En lignende Tanke gennemfór upaatvivleligt Mathilde, thi hun stirrede ængsteligt hen til mig og betragtede mig vemodigt.

Vielsen var tilende — Gravbrylluppet var sket. Da stirrede Arthur vildt hen paa Bruden: en pludselig Lyst til at leve, og at leve med hende, med den skjønne Kvinde, vaagnede i det halvt bristende Hjerte. »Doktor,« skreg han heftigt, »jeg vil leve, jeg vil elske hende, jeg vil forbedre mig! Blot ét Aars Liv endnu med min dejlige Kone, én Maaned blot — kan da din Kunst aldeles ikke udrette Noget?«

Lægen trak paa Skuldrene. »Saa rejs til Helvede,« skreg Arthur, »Du Doktor med de sorte Haar og den røde Bakkenbart; paa dit Hoved har Ravnen bygget over Ræven: Ræven bilder Folk ind, at den forstaar Lægevidenskaben — Gud hjælpe os! — og Ravnen stjæler den arme Patients Penge. Murat, min stakkels Hund! Johannes, sørg for den og for lille Carl!« Han sank et Øjeblik tilbage, men fór pludseligt i Vejret, og da havde Vanvidets sorte Sørgeflor bedækket hans Isse: »hvad er det?« raabte

han, »hvad vil Kvinden med Pukkelen? er der Oprør i Byen? ja der er! Troppebevægelser paa Kongens Nytorv: Kommandanten taler til Folket. Vi storme Tuillerierne og Slutteriet. Der gives Politiet en udstrakt Myndighed, det maa bruge Stok, og tre Mennesker maa ikke staa og snakke sammen paa Torvet. Det er Altsammen Trykkefrihedens Skyld — — — ha, min Fader, min kjære Fader!«

Og han strakte sine Arme ud og greb uvilkaarligt min og Mathildes Haand; og lagde dem begge inden i hinanden, betragtede os med en forbauset og dog rolig Mine, drog et dybt Suk, og — var ikke mere. Carl græd og holdt fast ved Moderens Kjole; den store Hund rejste sig paa Bagbenene og snusede omkring paa Puderne paa min Broders Ansigt; Lægen følte betænkeligt paa Pulsen og lyttede efter Aandedraget, men jeg omfavnede Mathilde og stirrede stift

hen paa det blege Broderansigt, og da faldt Ovids Ord mig ind:

Jam cinis est et de tam magno restat Achille
Nescio quid parvam quod non bene compleat urnam.

XX

Kjære Graver, aabne Laagen,
Luk mig kun i Haven ind!
Inde ligger der i Krogen,
Evig taus og aldrig vaagen,
Arthur med det muntre Sind.

Komne ere Sydens Fugle,
Jeg har set dem her igjen:
Hvorfor i den mørke Hule
Vil kun Du Dig evigt skjule,
Har Du rent forglemt din Ven?

Kom, min Arthurs muntre Psyche,
Kom blot hid i et Besøg!
Her i Laurbærlundens Skygge
Kan vi sidde ganske trygge,
Tomt er Kirkegaardens Strøg!

Fugl Du var med klare Toner,
Fugl med klingende Musik!
Aldrig vist fra Skovens Kroner,
Selv i Persiens varme Zoner,
Skjønnere man Sange fik!

Kjære Graver, Psyche tøver,
Har den muligt Vingen tabt?
Mon i Syd den Stemmen øver?
Nipper den i Spaniens Kløver?
Den var dog i Nord jo skabt.

Kort efter min Broders Død blev jeg Præst i det Kald, hvorfra jeg udsender disse korte Skitser. Mathilde gik ikke til Theatret, men et Aar, efter at jeg var kommen i mit Kald, ægtede — — — — — — —

EFTERSKRIFT

Jeg blev netop i dette Øjeblik afbrudt i mit Skriveri derved, at der kom en Rytter ind i Præstegaarden, for at aflægge et Besøg. Han var iført Konsistorialraadens gule Ræveskindspelts, og Sligt saa løjerligt nok ud, fordi han sad til Hest. Gjæsten var Halvor Thyesen. Han rødmede stærkt, da han hilste paa min Kone, og han er netop nu beskjæftiget med at forære hende en Mængde Kaalrabi- og Hvidløg-Frø af udmærket Bonitet; men jeg har lovet Schubothes Boghandel endnu i Dag at oversende den det sidste af Manuskriptet, og saa-

ledes hændes det da, at Mange ville synes, at min Bog ingen Slutning har. I Guds Navn da:

»Parve, nec in deo, sine me, liber, ibis in urbem»!

INDHOLD

Kapitel I 1
— II 35
— III 45
— IV 52
— V 56
— VI 74
— VII 95
— VIII 126
— IX 132
— X 145
— XI 158
— XII 163
— XIII 174
— XIV 186
— XV 194
— XVI 227
— XVII 237
— XVIII 246
— XIX 256
— XX 265
Efterskrift 267

SCHUBOTHESKE
MINIATUR-BIBLIOTEK

HOLGER DRACHMANN

KITZWALDE

Illustreret af Louis Moe
Forf.'s Portræt af P. S. Krøyer

1—6 Tusinde

Pris:	Hft.	3,00
-	Indb. i Shirtingsbind	4,25
-	- - Skindbind	4,75

HENRIK PONTOPPIDAN

HØJSANG

Illustreret af N. P. Mols

Forf.'s Portræt af P. S. Krøyer

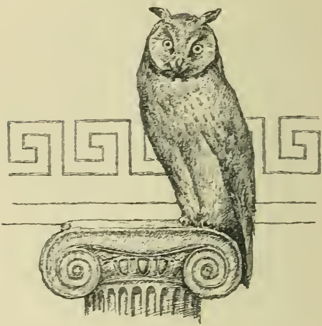

1—6 Tusinde

Pris:	Hft.	3,50
-	Indb. i Shirtingsbind	4,75
-	- - Skindbind	5,25
-	Paa japansk Papir	10,00

ERIK SKRAM

AGNES VITTRUP

Illustreret af Hans Nic. Hansen
Forf.'s Portræt tegnet af P. S. Krøyer

1—4 Tusinde

Pris: Hft. 3,00
« Indb. i Shirtingsbind 4,25
- - - Skindbind 4,75

KARL GJELLERUP

KONVOLUTTEN

Illustreret af Louis Moe

Forf.'s Portræt af P. S. Krøyer

1—3 Tusinde

Pris:	Hft.	2,50
-	Indb. i Shirtingsbind	3,75
-	- - Skindbind	4,25

P. FR. RIST

PAGEBREVE

Illustreret af Marianne Høst
Forf.'s Portræt af P. S. Krøyer
Bind og Omslag af Hans Tegner

1—6 Tusinde

Pris:	Hft.	2,75
-	Indb. i Shirtingsbind	4,00
-	- - Skindbind	4,50
-	- - Silkebind	4,75

CARL BERNHARD

KOMMISSIONÆREN

Illustreret af Carl Thomsen

Med Forf.'s Portræt

1—3 Tusinde

Pris: Hft. 2,00
- Indb. i Shirtingsbind 3,25
- - - Skindbind 3,75

POUL M. MØLLER

EN DANSK STUDENTS EVENTYR

Illustreret af Frants Henningsen
I farvetrykt Omslag og med 30 Træsnit

1—3 Tusinde

Pris:	Hft.	2,50
-	Indb. i Shirtingsbind	3,75
-	- - Skindbind	4,25
-	Paa japansk Papir	10.00

J. H. WESSEL

UDVALGTE SKRIFTER

Illustreret af Louis Moe

Indledning af Dr. H. Schwanenflügel

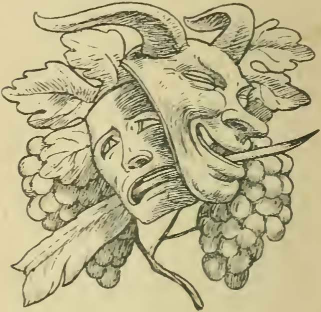

1—3 Tusinde

Pris:	Hft.	2,50
-	Indb. i Shirtingsbind	3,75
-	- - Skindbind	4,25
-	- - Elfenbensbind	4,75

25.9.68 J.ti.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PT 8121 B24M5 1899

Bagger, Carl Christian
Min broders levnet

UTL AT DOWNSVIEW

D	RANGE	BAY	SHLF	POS	ITEM	C
39	13	02	05	04	006	6